

Årsredovisning 2012

Årsredovisning 2012

Havs- och vattenmyndigheten
Box 11 930
404 30 Göteborg
Tel. 010-698 60 00
www.havochvatten.se
havochvatten@havochvatten.se

INNEHÅLL

<i>Generaldirektören har ordet</i>	7
Redovisning av verksamheten	9
Havs- och vattenmyndighetens uppdrag	10
Ny verksamhetsstruktur	14
Arbetet med intern styrning och kontroll	16
Myndighetsövergripande insatser	19
Miljömålsarbete	21
Föreskriftsarbete	21
Anslag 1:12 Åtgärder för havs- och vattenmiljö	22
Kommunikation och presskontakter	25
Vattenförvaltning	27
Samordning av ramdirektivet för vatten	29
Miljöövervakning	30
Nationell miljöövervakning	31
Regional miljöövervakning	31
Avtal för datavärdskap	32
Utsläppsövervakning	33
Anslag 1:2 Miljöövervakning	33
Miljöforskningsanslaget	34
Planering av miljöåtgärder	34
Övergödning	34
Farliga ämnen	35
Biologisk mångfald	35
Planering för bättre vatten	39
Skydd av dricksvatten	40
Åtgärdsprogram enligt Vattenförvaltningsförordningen	40
Badvatten	40
Miljöprovningar	41
Tillsynsvägledning	42
Plan för tillsynsvägledning inom miljöbalkens område	42
Vattenskyddsområden	42
Vattenverksamhet	42
Enskilda avlopp	43
Miljökvalitetsnormer	43
Havsförvaltning	45
Samordning av havsmiljödirektivet	47
Helsingforskommissionen, Helcom	48
Havsmiljökonventionen för Nordostatlanten, Ospar	48
Arktiska rådet	49
Biogeografisk uppföljning	49
Miljöövervakning	50
Utsläppsövervakning	50
Miljöforskningsanslaget	50
Planering av miljöåtgärder	50
Miljöteknik och miljöinnovation	51
Miljövänlig sjöfart	51

INNEHÅLL

Marint skräp	52
Farliga ämnen	52
Biologisk mångfald	53
Miljöprovningar	54
Havsplanering	54
Fiskförvaltning	57
EU:s gemensamma fiskeripolitik	59
Reformen av den gemensamma fiskeripolitiken	59
Fiskepartnerskapsavtal	60
Förvaltningsplaner	60
Omförhandling av 1966 års Skagerraköverenskommelse	61
Politiken för global utveckling	61
Anslag 1:8 Ersättning för viltskador	61
Datainsamling och analys	62
EU:s datainsamlingsförordning	62
Samverkan med SLU Aqua	63
Vetenskaplig rådgivning	63
Tillträdesfrågor	64
Fartygstillstånd och anpassning av flottans kapacitet	64
Yrkesfiskelicens	65
Särskilda tillstånd	66
Effortsystemet i Skagerrak, Kattegatt och Nordsjön	68
Fiskereglering	69
Lax	69
Nätfiske	70
Småskaligt kustfiske	70
Fiskerikontroll	70
Utveckling av fiskerikontroll	71
Tillsynsplan för fiskerikontroll	72
Kvot- och effortuppföljning	72
Landningskontroll	73
Handelskontroll	76
IUU-förordningen	76
Överträdelser	76
Tillsynsvägledning	79
Övrig redovisning	81
Personalstruktur	82
Kompetensförsörjning	83
Undersökningsfartygen	83
Avveckling av rederiorganisationen	83
Intäkter av avgifter och annan verksamhet	84
Fördelning av intäkter och kostnader enligt vald indelning av verksamheten	85
Finansiell redovisning	87

Generaldirektören har ordet

Havs- och vattenmyndigheten (HaV) har genomfört sitt första hela verksamhetsår. Ett år där mycket har hänt i det samlade havs- och vattenarbetet.

Arbetet med våra tre förvaltningsområden – vattenförvaltning, havsförvaltning och fiskförvaltning – har en stark EU-prägel och stora delar av politikområdet är under omdaning. Det gäller inte minst den gemensamma fiskeripolitiken (GFP), där HaV under 2012 löpande bistått Regeringskansliet i arbetet med GFP-reformen. Viktiga insatser har varit att förbereda ett utkastförbud och att verka för en tydligare integrering med EU:s miljölagerstiftning.

Utvecklingen sker också snabbt inom både vatten- och havsförvaltningen. HaV har under 2012 deltagit aktivt i EU:s framtagande av ”A Blueprint to Safeguard Europe’s Water Resources”, som syftar till att skapa bättre förutsättningar att nå målsättningarna i vattendirektivet. För att nationellt genomföra arbetet med havsmiljödirektivet har vi bl.a. tagit fram rapporterna God Havsmiljö 2020 med den s.k. inledande bedömningen samt fastställt miljö kvalitetsnormer med indikatorer för Sveriges havsområden.

En viktig insats under 2012 var arbetet med att ta fram ett underlag inför en sammanhållen vattenpolitik, ett underlag som ligger till grund för Miljömålsberedningens fortsatta arbete att utveckla havs- och vattenpolitiken. Vi genomförde uppdraget med en omfattande dialog med berörda myndigheter och organisationer, en dialogform som vi använt i flera andra viktiga uppdrag och som är en viktig del av vårt arbete med att skapa en öppen myndighet.

Under året som gått har vi fortsatt vårt arbete med rekryteringar och arbetat mycket med att utveckla våra arbetsformer. Vi har arbetat med vår gemensamma värdegrund och fastställt den med ledorden Öppna – Kompetenta - Ansvarstagande. Vi har flyttat till nya öppna lokaler i prisbelönta Pagoden vid Göta älv och kunnat arrangera många möten och seminarier. Under året har vi haft över 2363 besökare på det nya huvudkontoret!

Som generaldirektör för HaV känns det inspirerande att se all aktivitet i myndigheten och alla kontakter med organisationer, myndigheter och enskilda som berörs av våra beslut. Det samlade arbetet hjälper oss framåt mot vår vision Levande sjöar och hav till glädje och nytta för alla. Jag vill slutligen tacka alla medarbetare som har ett sådant engagemang i sitt arbete.

Björn Risinger, Generaldirektör

Redovisning av verksamheten

I kapitlet Havs- och vattenmyndighetens (HaV:s) uppdrag ges en läsanvisning till var i texten återrapporteringskrav enligt regleringsbrevet redovisas. Här finns också en läsanvisning till var i texten resultatet från de olika uppgifterna i HaV:s instruktion redovisas.

I kapitlet Ny verksamhetsstruktur ges en beskrivning av den nya indelningen av verksamheten i årsredovisningen. Här finns också sidhänvisning till prestationer i årsredovisningen.

Havs- och vattenmyndighetens uppdrag

Tabell 1 Återrapporteringskrav enligt regleringsbrev

Återrapporteringskrav

Läs om i kapitel/avsnitt

Havs- och vattenmiljö

Havs- och vattenmyndigheten ska övergripande redovisa insatser inom ramen för arbetet med vattenförvaltning, havsförvaltning samt havsplanering.

Vattenförvaltning sid 27
Havsförvaltning sid 45
Havsplanering sid 55

Fiskerikontrollen

Havs- och vattenmyndigheten ska redovisa samt analysera effekterna av arbetet med fiskerikontrollen och genomförandet av EU:s kontrollförordning (1224/2009). Myndigheten ska även redovisa hur fiskerikontrollen har effektiviserats bland annat genom att arbetsmetoder för att förbättra urvalet av kontrollobjekt har vidareutvecklats. Myndigheten ska även redovisa hur arbetet har bedrivits i nära samverkan med Kustbevakningen.

Utveckling av fiskerikontroll sid 71

Anpassning av fiskeflottan

Havs- och vattenmyndigheten ska redovisa utvecklingen av fiskeflottans kapacitet i relation till tillgänglig fiskeresurs.

Fartygstillstånd och anpassning av flottans kapacitet sid 64

Småskaligt fiske

Havs- och vattenmyndigheten ska redovisa insatserna som syftar till att stärka det småskaliga fisket.

Småskaligt kustfiske sid 70

Bruka utan att förbruka

Havs- och vattenmyndigheten ska redogöra för hur myndighetens verksamhet har bidragit till att uppfylla regeringens vision ”bruka utan att förbruka” med tillhörande övergripande mål. Återrapporteringen ska där så är lämpligt ske med hjälp av indikatorer.

Fiskförvaltning sid 57
Planering av miljöåtgärder (vattenförvaltning) sid 34

Tabell 2 Uppgifter enligt HaV:s instruktion

Uppgifter enligt instruktion

Läs om i kapitel/avsnitt

1§ Havs- och vattenmyndigheten är förvaltningsmyndighet på miljöområdet för frågor om bevarande, restaurering och hållbart nyttjande av sjöar, vattendrag och hav.

Hela årsredovisningen

2§ Myndigheten ska inom sitt ansvarsområde vara pådrivande, stödjande och samlande vid genomförandet av miljöpolitiken och verka för en hållbar förvaltning av fiskeresurserna.

Hela årsredovisningen

3§ Myndigheten ska verka för att det generationsmål för miljöarbetet och de miljö kvalitetsmål som riksdagen har fastställt nås och ska vid behov föreslå åtgärder för miljöarbetets utveckling.

Hela årsredovisningen

5§ Havs- och vattenmyndigheten ska särskilt

1. ansvara för den centrala tillsynsvägledningen under miljöbalken och samverka med länsstyrelserna för att åstadkomma ett effektivt tillsynsarbete.

Tillsynsvägledning
(vattenförvaltning) sid 42 och
Tillsynsvägledning
(fiskförvaltning) sid 79

2. bevaka allmänna miljövärdsintressen i mål och ärenden där miljöbalken tillämpas och som handläggs hos myndigheter och domstolar samt lämna myndighetens synpunkter tidigt i processen.

Miljöprövningar
(vattenförvaltning) sid 41
Miljöprövningar
(havsförvaltning) sid 54

3. delta i miljöprövningar som gäller frågor som är principiellt viktiga eller har stor betydelse för havs- och vattenmiljön eller fisket.

Miljöprövningar
(vattenförvaltning) sid 41
Miljöprövningar
(havsförvaltning) sid 54

Tabell 2 Uppgifter enligt HaV:s instruktion forts

Uppgifter enligt instruktion

Läs om i kapitel/avsnitt

4. vara samlade i vatten- och havsmiljöarbetet genom att samordna vattenmyndigheterna för genomförandet av förordningen (2004:660) om förvaltning av kvaliteten på vattenmiljön.

Samordning av ramdirektivet för vatten sid 29

5. arbeta med frågor som rör havsplanering.

Havsplanering sid 55

6. ha det övergripande ansvaret för fiskerikontrollen och ansvara för genomförandet av landningskontrollen.

Fiskerikontroll sid 70

7. inom sitt ansvarsområde ansvara för skydd av naturtyper och arter samt andra frågor om biologisk mångfald i sjöar, vattendrag och hav.

Biologisk mångfald (vattenförvaltning) sid 35 och Biologisk mångfald (havsförvaltning) sid 53 Fiskereglering sid 69

8. i samråd med Naturvårdsverket fördela medel för miljöövervakning, uppföljning av miljökvalitetsmålen och internationell rapportering och efter samråd med övriga berörda myndigheter och organisationer ansvara för genomförandet av miljöövervakningen samt beskriva och analysera miljötillståndet inom sitt ansvarsområde.

Anslag 1:2 Miljöövervakning sid 33

9. ansvara för att samla in grundläggande information om fiskbestånden samt fisket och annat nyttjande i sjöar, vattendrag och hav och särskilt svara för att datainsamling och rådgivning i fråga om fiskbestånden och fisket bedrivs i enlighet med rådets förordning (EG) nr 199/2008 av den 25 februari 2008 om upprättande av en gemenskapsram för insamling, förvaltning och utnyttjande av uppgifter inom fiskerisektorn och till stöd för vetenskapliga utlåtanden rörande den gemensamma fiskeripolitiken.

Datainsamling och analys sid 62

10. inom sitt ansvarsområde främja forskning och utvecklingsverksamhet och delta i beredningen av Naturvårdsverkets miljöforskningsanslag till stöd för myndighetens och verkets arbete.

Miljöforskningsanslaget (vattenförvaltning) sid 34 och Miljöforskningsanslaget (havsförvaltning) sid 50

11. göra kunskaper om havs- och vattenmiljön, fisket och myndighetens arbete tillgängliga för myndigheter, allmänhet och andra berörda.

Hela årsredovisningen inkl avsnittet Kommunikation och presskontakter sid 25

12. ansvara för uppföljning och utvärdering av de statliga bidrag som omfattas av förordningen (1982:840) om statsbidrag till kalkning av sjöar och vattendrag, förordningen (2009:381) om statligt stöd till lokala vattenvårdsprojekt och förordningen (1998:1343) om stöd till fiskevården.

Anslag 1:12 Åtgärder för havs- och vattenmiljön sid 22

13. följa upp och utvärdera de statliga bidrag som omfattas av viltskadeförordningen (2001:724) när det gäller förebyggande åtgärder och ersättning för skada som orsakas av säl och rapportera sådan uppföljning och utvärdering till Statens Jordbruksverk

Anslag 1:8 Ersättning för viltskador sid 61

14. samverka med Naturvårdsverket, Jordbruksverket, Sveriges geologiska undersökning och länsstyrelserna i frågor som har betydelse för bevarande, restaurering och hållbart nyttjande av havs- och vattenmiljön och för vattenbruket.

Planering av miljöåtgärder (vattenförvaltning) sid 34 och Planering av miljöåtgärder (havsförvaltning) sid 50

6§ Myndigheten ska se till att de regelverk och rutiner som myndigheten förfogar över är kostnadseffektiva och enkla för medborgare och företag.

Föreskriftsarbete sid 21 och Tillträdesfrågor sid 64

7§ Myndigheten får bedriva tjänsteexport inom ansvarsområdet för förvaltningen av fiskeresurserna. Myndigheten får disponera avgifterna.

Politiken för global utveckling sid 61

Ny verksamhetsstruktur

HaV:s årsredovisning 2012 har en ny indelning för redovisning av verksamheten. Indelningen följer den nya verksamhetsstruktur som beslutades under senare delen av 2012.

Huvudindelning är de tre förvaltningsområdena vattenförvaltning, havsförvaltning och fiskförvaltning och strukturen är utformad med ledning av HaV:s instruktion, berörda lagar och förordningar samt återrapporteringskrav.

Verksamhetsstrukturen ska vara ett stöd för HaV:s arbete med verksamhetsplanering, budget, tidredovisning, ekonomisk redovisning, uppföljning och resultatredovisning. I kapitlet Övrig redovisning, avsnittet Fördelning av intäkter och kostnader enligt vald indelning av verksamheten redovisas intäkterna och kostnaderna utifrån den nya verksamhetsstrukturen, se tabell 24.

Den nya indelningen av verksamheten innebär dock att det inte går att redovisa jämförelsetal för fördelning av intäkter och kostnader med rapporterade siffror i årsredovisning för 2011 som då redovisades utifrån indelningen Kunskap, Planering, Åtgärd och Tillsyn.

Under 2012 har också kostnader och intäkter bokats enligt organisatorisk indelning, då den nya verksamhetsstrukturen börjar gälla först 2013. Fördelning av kostnader har så långt det varit möjligt härletts till specifikt förvaltningsområde (havsförvaltning, vattenförvaltning, fiskförvaltning). I de fall detta inte varit möjligt har kostnadsfördelning på verksamhetsområde gjorts efter uppskattning. Kostnaderna för stödverksamheten har fördelats proportionellt efter förvaltningsområdenas relativa andel av verksamhetskostnaderna.

Den nya verksamhetsstrukturen har också försvårat möjligheten att ta fram tillförlitliga kostnader för ett antal av myndighetens prestationer.

Tabell 3 Prestationer unika för 2012

Prestation

Läs mer om i kapitel/avsnitt

Miljömålsarbetet

Miljömålsarbete sid 21

HaV:s bidrag till den fördjupade utvärderingen av miljö kvalitetsmålen 2012.

Samordning av havsmiljödirektivet

Samordning av havsmiljödirektivet sid 47

Föreskriften god miljöstatus samt miljö kvalitetsnormer med indikatorer för Nordsjön och Östersjön (HVMFS 2012:18).

Rapporterna ”God havsmiljö 2020, Marin strategi för Nordsjön och Östersjön, Del 1: Inledande bedömning av miljö tillstånd och socioekonomisk analys (Havs- och vattenmyndighetens rapport 2012:19)” och ”God havsmiljö 2020, Marin strategi för Nordsjön och Östersjön, Del 2 God miljöstatus och miljö kvalitetsnormer (Havs- och vattenmyndighetens rapport 2012:20)”.

Den gemensamma fiskeripolitiken

Reformen av den gemensamma fiskeripolitiken sid 59

Underlag till Regeringskansliet.

Nedan sammanfattas de prestationer som kommer att jämföras över tid. Hur och vilka jämförelsetal som kommer att följas för de tre första områdena i tabellen är inte fastställt. Den nya verksamhetsstrukturen ger först nästa år möjlighet att följa upp kostnaderna för arbetet med dessa tre områden. Årets tabeller under respektive område kommer att redovisas också framöver.

Tabell 4 Prestationer som HaV avser att följa över tid

Prestation

Läs mer om i kapitel/avsnitt

Arbetet med anslag 1:12 – Åtgärder för havs- och vattenmiljön

Arbetet med anslag 1:12 – Åtgärder för havs- och vattenmiljön sid 22

Avtal inom miljöövervakning

Miljöövervakning sid 30

Miljöbalksärenden där HaV har lämnat yttrande

Miljöprövningar sid 41 och Miljöprövningar sid 54

Landningskontroller

Landningskontroll sid 73

Arbetet med intern styrning och kontroll

HaV:s arbete med intern styrning och kontroll utövas genom ett antal styrdokument. Arbetsordningen beskriver hur myndigheten fattar beslut och vem som har delegation att fatta vilka beslut. Även attestregler finns i arbetsordningen. Myndigheten har under året sett över och förtydligat arbetsordningen och fattat beslut om en reviderad version av denna och som gäller från och med 20130101. Utöver detta har HaV ett antal policyer som reglerar specifika delar av verksamheten, därtill kommer rutinbeskrivningar som styrdokument. Generaldirektörens beslut är också en del i styrningen av verksamheten. HaV har under året fattat beslut om policy för intern styrning och kontroll, policy för projekt, uppdatering av representationspolicy, policy för resor samt säkerhetspolicy.

En annan viktig del i arbetet med intern styrning och kontroll har varit uppföljning av verksamheten per tertial på avdelningsnivå utifrån mål i verksamhetsplanen för 2012, budgetramar för 2012 samt identifierad risk för respektive mål.

Därutöver har HaV fortsatt arbetet med att ta fram styrdokument och arbetsrutiner för att säkerställa en god intern styrning och kontroll enligt kraven i Förordning (2007:603) om intern styrning och kontroll. I detta har ingått att genomföra den handlingsplan som myndigheten fattade beslut om med anledning av Riksrevisionens revisionsberättelse samt rapport för årsredovisningen 2011. I revisionsberättelsen uttalade Riksrevisionen en avvikande mening och pekade i sin revisionsrapport bl a på att processen för arbetet med intern styrning och kontroll behövde utvecklas betydligt men också på brister i vissa ekonomiadministrativa rutiner samt principer för vilka kostnader som får finansieras med sakanslag och då särskilt anslag 1:12. Merparten av åtgärderna i handlingsplanen är genomförda med undantag för ett system för ekonomisk uppföljning av anslag 1:12 Åtgärder för havs- och vattenmiljö där arbetet påbörjats.

Internrevisionen pekade i sina granskningsrapporter avseende månads- och tertialuppföljning samt avseende Havs- och vattenmiljöanslaget 1:12 och viltskadeanslaget 1:8 på relativt allvarliga brister. Myndigheten fattade därför beslut om åtgärder för att följa internrevisionens samtliga rekommendationer. Åtgärderna ska avseende båda punkterna vara klara senast 2013-03-31.

Utifrån den nya verksamhetsstruktur som beslutades under senare delen av 2012 har myndigheten på ledningsnivå tagit fram en ny modell för riskanalys enligt förordning (2007:603) om intern styrning och kontroll. Utgångspunkten i arbetet med riskanalysen har varit att få denna som en integrerad del i den ordinarie verksamhetsstyrningen och uppföljningen samt att få en heltäckande bild av risker som är gemensamma för myndigheten som helhet. Ledningsgruppen har därför identifierat risker för stöd- och ledningsverksamhet samt kärnverksamhet utifrån den struktur för indelning av verksamheten som myndigheten beslutat. Riskerna har sedan värderats utifrån sannolikhet och konsekvens med en skala från 1 till 3.

De identifierade och värderade riskerna har lagts in i en mall med rubriker som utgår ifrån de krav som anges i 3 § myndighetsförordningen (2007:515). Utöver dessa kriterier finns i mallen också rubriker för risker kopplade till arbetsmiljö, krisberedskap samt informationssäkerhet.

Åtgärder för att reducera de högst värderade riskerna har formulerats med utpekad ansvarig organisatorisk avdelning/enhet samt klardatum. Arbetet med den nya modellen för riskanalys sker framför allt från 2013 och framåt.

Myndighetens riskanalys för 2012 togs fram på ett mer delegerat sätt. För att få en samlad överblick i samband med uppföljning av identifierade risker för 2012 har därför dessa lagts in den av ledningsgruppen framtagna riskanalysen för 2013. I riskanalysen finns också en sammanställning över de åtgärder som vidtagits under 2012.

Några betydande identifierade risker som myndigheten arbetat med under året är brist på IT-försörjning på grund av avsaknad av avtal att avropa från, otydlighet i rollfördelning gentemot andra myndigheter samt oklarheter i rollfördelningen inom organisationen.

I sin löpande granskning av myndigheten rekommenderade Riksrevisionen bl a HaV att inrätta processer och kontrollaktiviteter som säkerställer att upphandlingar förs enligt LOU. HaV har i svar till Riksrevisionen redogjort för åtgärder med anledning av rekommendationerna. Myndighetens policy för upphandling ryms nu i handboken för ekonomiadministrativa rutiner. HaV kommer att lyfta policyn ur handboken och uppdatera denna samt ta fram en arbetsrutin för inköpsprocessen vid myndigheten. Arbetet ska vara klart 2013-05-31.

A photograph showing a group of people in outdoor gear, including jackets and hats, gathered around a sample on the ground. One person is kneeling and looking at the sample, while others stand around. The scene is outdoors, possibly on a beach or near water. The entire image has a yellow tint.

Myndighetsövergripande insatser

I kapitlet redovisar HaV arbete med frågor under året som bäst presenteras samlat för de tre förvaltningsområdena vattenförvaltning, havsförvaltning och fiskförvaltning.

Dessa verksamheter kopplar i de flesta fall till såväl sötvattens- som marina frågor och fiskefrågor.

Myndighetsövergripande
insatser

Miljömålsarbete

HaV har under våren 2012, i samarbete med Naturvårdsverket och andra berörda myndigheter och organisationer, slutfört arbetet med fördjupad utvärdering av miljö kvalitetsmålen år 2012. I detta arbete ansvarade HaV för utvärderingen av miljö kvalitetsmålen "Hav i balans samt levande kust och skärgård", "Levande sjöar och vattendrag" samt "Ingen övergödning". Parallellt med arbetet med den fördjupade utvärderingen genomfördes också en årlig uppföljning av miljö kvalitetsmålen. HaV genomförde och redovisade också ett regeringsuppdrag om att ta fram ett underlag inför en sammanhållen vattenpolitik i juni 2012.

Under året har HaV också deltagit i Naturvårdsverkets regeringsuppdrag om värdering av ekosystemtjänster som rapporterades till regeringen i november 2012 samt regeringsuppdrag om grön infrastruktur som rapporterades i december 2012.

Hösten 2012 har ett arbete med att ta fram målmanualer för miljö kvalitetsmålen inletts. Dessa ska beskriva innebörden i miljö kvalitetsmålen, hur de bör följas upp samt roller och ansvar för detta. HaV utarbetar manualer för de tre miljö kvalitetsmål HaV ansvarar för och arbetet kommer att fortsätta under 2013 och 2014.

Under slutet av år 2012 har även samordningsinsatser med miljöövervakningen inletts, främst inom ramen för revision av miljöövervakningen, och där HaV arbetar med akvatiska och marina miljöövervakningsdata som kan användas för uppföljning av miljö kvalitetsmålen.

Föreskriftsarbete

HaV utfärdar föreskrifter vilka publiceras i Havs- och vattenmyndighetens författningssamling (HVMFS). Under året har myndigheten fattat beslut om 41 stycken författningar varav merparten rör reglering av fisket inom ramen för den gemensamma fiskeripolitiken. En författning har utfärdats om vad som kännetecknar god miljöstatus samt miljö kvalitetsnormer med indikatorer för Nordsjön och Östersjön (HVMFS 2012:18) se också kapitlet Havsförvaltning, Samordning av havsmiljödirektivet sid 47.

Anslag 1:12 Åtgärder för havs- och vattenmiljö

År 2012 omfattade havs- och vattenmiljöanslaget 737 565 tkr. I regleringsbrevet angavs ett antal villkor som mer i detalj reglerade vad delar av anslaget kunde användas till. Huvuddelen av anslaget har fördelats som bidrag till andra myndigheter enligt villkoren i regleringsbrevet och 47 988 tkr har gått till verksamhetskostnader.

Tabell 5 Fördelning av anslag 1:12

Budgetposter	Högst belopp enligt Rb	Förbrukning tkr
Bidrag till stöd för att förbättra, bevara och skydda havs- och vattenmiljön (villkor 1), inklusive ingångna åtaganden från tidigare år		199 164
Bidrag till kalkning (villkor 2)		176 309
Bidrag till fiskevård (villkor 3)		16 994
Bidrag till lokala vattenvårdsprojekt (villkor 4)	125 000	83 693
Bidrag till arbetet med vattenförvaltning (villkor 5)	154 800	151 800
Bidrag till modellunderlag för åtgärder mot övergödning (villkor 6)	7 000	7 000
Bidrag för tillsyn avseende vattenverksamheter (villkor 7)	5 000	5 000
Fartygsverksamhet (villkor 9)	30 000	29 241
Omställningskostnader (villkor 10)	15 000	4 552
Bidrag till Operativa programmet för fiskerinäringen (villkor 11)	(minst) 15 000	15 000
Delsumma		688 753
Verksamhetskostnader HaV		47 988
Total förbrukning		736 741
Oförbrukade medel		824

VERKSAMHETSKOSTNADER

Huvuddelen av kostnaderna har använts till expert- och konsultuppdrag, seminarier och möten inom ramen för arbetet med de regionala miljökonventionerna Helsingforskommissionen (Helcom) och Oslo-Paris konventionen (Ospar), havsmiljödirektivet, nationell uppföljning och utveckling av kalkningsverksamheten, regeringsuppdrag, internationell rapportering (Svenska MiljöEmissionsData, SMED), Regionala rådgivande nämnder (RAC), havsplanering och miljömålsarbetet.

BIDRAG TILL STÖD FÖR ATT FÖRBÄTTRA, BEVARA OCH SKYDDA HAVS- OCH VATTENMILJÖN

199 164 tkr har utbetalats i bidrag till projekt, lokalt och regionalt, som inte omfattas av förordningarna om fiskevård, LOVA eller kalkning med länsstyrelser, regioner eller kommuner som ansvariga.

Institutionen för akvatiska resurser, Sveriges lantbruksuniversitet (SLU Aqua) har under året erhållit bidrag om 69 394 tkr för rådgivning och datainsamling enligt den s.k. datainsamlingsförordningen (Data Collection Framework, DCF).

15 000 tkr utbetalades till Sjöfartsverkets pågående arbete med en nationell djupdatabas. Arbetet har pågått i ett antal år och beräknas vara slutfört 2014.

Övriga exempel på projektbidrag som utbetalats är bl.a. BONUS-programets forskningsutlysning inom innovation, medfinansiering för ålutsättning, Program Sälar och fiske, VISS (VattenInformationsSystemSverige), Clean Shipping Index samt Fiskvägen vid Hedefors.

47 552 tkr avser utbetalningar till projekt som beslutats före 2012 och 36 099 tkr har utbetalats till nya projekt riktade främst till länsstyrelser och kommuner. Drygt 300 ansökningar inkom varav 48 beviljades bidrag. Vägledande i arbetet med att fördela medel till projekt har varit de övergripande målen i Helcom:s aktionsplan för Östersjön (BSAP), de vattenrelaterade nationella miljö kvalitetsmålen, åtaganden i internationella samarbeten och konventioner samt EU:s strategi för Östersjöregionen. I första hand prioriterades åtgärdsinriktade projekt vilka särskilt syftade till att minska närsaltsbelastningen och som skulle utföras helt eller till en väl avgränsad del under 2012.

Tabell 6 Projektbidrag

Miljöproblem/åtgärdsområde	Fördelning tkr
Övergödning	37 352
Biologisk mångfald	33 362
Farliga ämnen	4 264
Miljövänlig sjöfart	6 475
Övrigt	2 198

Ett antal exempel på beviljade projekt inom respektive åtgärdsområde återfinns under kapitlet om planering av miljöåtgärder.

BIDRAG TILL KALKNING

Det statliga stödet till kalkning av sjöar och vattendrag har pågått sedan mitten av 1970-talet. Förbättrad försurningssituation och effektivare kalkningsprogram har minskat kalkmängderna succesivt. Kostnaderna för kalkspridningen har emellertid inte förändrats på samma sätt på grund av prisökningar och mer frekvent kalkning. Under 2012 har bidraget fördelats till kalkspridning, effektuppföljning och biologisk återställning i kalkade vatten samt en mindre summa för kommunernas administrativa kostnader.

Bidraget medverkar till att nå miljö kvalitetsmålen ”Levande sjöar och vattendrag” och ”Ett rikt växt- och djurliv”.

BIDRAG TILL FISKEVÅRD

Totalt har 16 994 tkr förbrukats enligt förordningen (1998:1343) om stöd till fiskevården. Dessa fördelades enligt följande.

Tabell 7 Fördelning Fiskevårdsmedel

Fördelning	tkr
Länsvisa projekt – fiskevård	10 770
Länsvisa projekt- fisketillsyn	3 500
Nationell åtgärdsdatabas, drift	110
Bildande av Fiskevårdsområden	14
Nationella fiskeregler	600
Fiskesekretariatet, FISH	2 000
Summa totalt	16 994

Fiskevårdsmedlen användes bl.a. som bidrag till ca 160 st länsvisa projekt som bland annat avser restaurering av sjöar och vattendrag, inventeringar, utsättningar, återetableringar, fisketillsyn, hållbar fiskeförvaltning, kunskapsuppbyggnad och kunskapsförmedling inom fiskeförvaltning och fiskevård.

Bidraget medverkar till att nå miljökvalitetsmålen ”Levande sjöar och vattendrag”, ”Hav i balans samt levande kust och skärgård” samt ”Ett rikt växt- och djurliv”.

BIDRAG TILL LOKALA VATTENVÅRDSPROJEKT (LOVA)

Huvudsyftet med LOVA är att bidra till minskad tillförsel av fosfor och kväve till havsmiljön. LOVA-bidraget ger dessutom mycket goda möjligheter för att arbeta med konkreta åtgärder på lokal och regional nivå. Några exempel på åtgärder som kan finansieras med LOVA-bidrag är: anläggning eller återställande av våtmarker, musselodling, mottagningsstationer för båttoalettavfall, båtbottentvättar, strandnära tång- och alginsamling för närsaltreduktion i havet samt anslutning av enskilda avlopp till kommunala avloppsreningsverk.

För år 2012 utbetalades 78 728 tkr till länen för utbetalning av bidrag till lokala vattenvårdsprojekt. För administrativa kostnader utbetalades 4 965 tkr till länen. Vissa län hade ett begränsat eller inget utrymme att fatta fleråriga beslut under året och därför omfördelades 11 900 tkr i syfte att nyttja det tilldelade bidraget. 2012 beviljades 198 nya LOVA-projekt till en summa av ca 69 000 tkr. Bidraget medverkar till att nå miljökvalitetsmålen ”Hav i balans samt levande kust och skärgård”, ”Ingen Övergödning”, ”Giftfri miljö” samt ”Ett rikt växt- och djurliv”.

BIDRAG TILL ARBETET MED VATTENFÖRVALTNINGEN

Bidragen betalas ut till stöd för arbetet med att genomföra EU:s vattendirektiv och vattenförvaltningsförordningen. Bidraget till länsstyrelserna är något reducerat i jämförelse med villkoret i regleringsbrevet men det förklaras av att HaV tagit över förvaltningsansvaret för VISS. Tidigare finansierades VISS gemensamt av de 5 länsstyrelser som även är regionala vattenmyndigheter.

Tabell 8 Fördelning bidrag till vattenförvaltningen

Fördelning	tkr
Länsstyrelserna	130 800
SMHI	15 000
SGU	6 000
Summa totalt	151 800

BIDRAG TILL MODELLUNDERLAG FÖR ÅTGÄRDER MOT ÖVERGÖDNING

7 000 tkr har lämnats i bidrag till Baltic Nest Institute vid Stockholms universitet för fortsatt utveckling av modellunderlag till stöd för beslut om åtgärder mot övergödning av Östersjön i det internationella arbetet med att restaurera Östersjön.

Bidraget medverkar till att nå miljö kvalitetsmålen ”Hav i balans samt levande kust och skärgård”, ”Ingen Övergödning” samt ”Ett rikt växt- och djurliv”.

BIDRAG FÖR TILLSYN AV VATTENVERKSAMHET

5 000 tkr har utbetalts som bidrag till länsstyrelsen i Norrbotten för att intensifiera tillsynen av vattenverksamheter med fokus på kraftverk, dammar och vattenreglering.

Bidraget medverkar till att nå miljö kvalitetsmålen ”Levande sjöar och vattendrag” samt ”Ett rikt växt- och djurliv”.

Kommunikation och presskontakter

HaV deltog i en rad seminarier och konferenser inom havs- och vattenmiljöområdet under 2012. Under Almedalsveckan arrangerade myndigheten två större seminarier som båda blev fullsatta, ett om sjöfartens miljöpåverkan och ett om fiske i skyddade områden.

Myndigheten deltog i European Maritime Day (EMD) - allmänhetens dag och arrangerade så att en grupp barn kunde överlämna en flaskpost med frågor om framtiden till EU-kommissionären med ansvar för havsfrågor och fiske Maria Damanaki, miljöminister Lena EK och kommunstyrelsens ordförande i Göteborg Anneli Hultén. Myndigheten har också varit aktiv i nätverket Naturens år, Vatten 2012, som leds av Naturvårdsverket.

Under 2012 har myndighetens synlighet i massmedia ökat radikalt. Under perioden 20120701–20121231 ökade det totala antalet nyheter med nästan 400 % jämfört med motsvarande period året före, vilken var HaV:s första halvår. De frågor som främst får utrymme i massmedia ligger inom området fiskförvaltning. Sveriges Radios nyhetsredaktioner är de som bevakar och publicerar flest nyheter och program som berör myndighetens ansvarsområden.

Vattenförvaltning

Vattenförvaltningen avser alla myndighetens arbetsuppgifter från vattensystemens källområdena till och med kustvatten, förutom fiskförvaltning. Vattenförvaltningen utgår ifrån riksdagens miljökvalitetsmål och den nationella lagstiftningen för att uppnå god vattenmiljökvalitet. Centrala frågeställningar är ramdirektivet för vatten, habitatdirektivet, miljöbalken och de nationella miljökvalitetsmålen som omsätts i planering, föreskrifter och vägledning, miljöövervakning, åtgärder och tillsynsvägledning. Internationellt samarbete är en viktig del i genomförandet liksom samverkan med myndigheter, kommuner, branschorganisationer och intresseorganisationer inom de olika arbetsuppgifterna.

Vattenförvaltning

Samordning av ramdirektivet för vatten

HaV har samordnat Sveriges arbete inom EU:s gemensamma genomförandestrategi för ramdirektivet för vatten bland annat genom deltagande i Strategic coordination group (SCG). För detta har HaV haft regelbundna avstämningar med miljödepartementet, Sveriges Geologiska Undersökning (SGU), Naturvårdsverket och Myndigheten för samhällsskydd och beredskap (MSB). I juni fick SCG-medlemmar i uppgift att ta fram kompletterande information om förvaltningsplaner och åtgärdsprogram som Naturvårdsverket rapporterade in för Sverige i mars 2010.

Förutom arbete i den strategiska koordineringsgruppen har HaV under 2012 även deltagit i EU:s arbetsgrupper för ekologisk status/potential och rapportering och dess undergrupper. HaV har i samarbete med vattenmyndigheterna sett till att databasen VISS utvecklats för att klara rapporteringarna.

HaV har också deltagit i och förberett underlag för artikel 21-kommittémöten, deltagit i workshops för bland annat samordning mellan havsmiljödirektivet och vattendirektivet samt varit med och arrangerat en nordisk workshop i Reykjavik i syfte att utbyta information mellan länderna om bland annat övervakning och klassificering av vatten.

HaV har under 2012 deltagit aktivt i EU:s framtagande av ”A Blueprint to Safeguard Europe’s Water Resources” genom deltagande i olika seminarier och möten/workshops samt varit med i tillfälliga expertgrupper (”water accounts och modelling group”). Blueprint utgör ett kompletterande dokument från kommissionen som visar på olika möjliga förvaltningsverktyg som medlemsländerna kan använda för att skapa bättre förutsättningar att nå målsättningarna i vattendirektivet.

HaV är även ansvarig för nationell samordning av vattenmyndigheternas arbete med vattenförvaltningen och har regelbundna avstämningsmöten med dem samt även med SGU, Naturvårdsverket, Sveriges meteorologiska och hydrologiska institut (SMHI) m.fl.

I slutet av november 2012 rapporterade HaV in en uppdatering av övervakningsprogram till EU enligt vattenförvaltningsförordningen (2004:660) och i december lämnade HaV även en interimrapportering av åtgärdsprogram till EU. HaV har inför denna rapportering samordnat vattenmyndigheternas framtagande av underlag samt internt tagit fram underlag för de åtgärder som HaV är ansvarig för. Därefter granskade och kvalitetsäkrade HaV vattenmyndigheternas sammanställning över hur det går med genomförandet av

åtgärdsprogrammen innan informationen rapporterades till EU.

HaV har också deltagit i den grupp under WGA (Working Group A) som har diskuterat interkalibrering av god ekologisk potential inom kraftigt modifierade vatten.

Miljöövervakning

Syftet med miljöövervakningen är bland annat att beskriva tillståndet i miljön, upptäcka förändringar i miljön, lämna underlag för åtgärder och följa upp beslutade åtgärder. Miljöövervakningen ska vara anpassad till den miljölagstiftning som finns samt bidra till uppföljningen av miljökvalitetsmålen.

HaV ansvarar sedan 2012 för den akvatiska miljöövervakningen med undantag för övervakning av miljögifter i vattenmiljön, som är Naturvårdsverkets ansvar. Resultaten från miljöövervakningen används bland annat i miljömålsuppföljningen och i internationell rapportering om miljö tillståndet.

Se också kapitlet Havsförvaltning, Miljöövervakning där myndigheten redogör för några insatser under året vad avser marin miljö.

Tabell 9 Antal avtal som HaV ingick inom miljöövervakningen 2012

Insatsområde	Antal avtal och överenskommelser
Miljöövervakning Sötvatten	13
Miljöövervakning Kust och hav	16
Miljöövervakning Sötvatten samt Kust och hav	23
Datavärdskap	7
Regional miljöövervakning	10
Svenska MiljöEmissionsData (SMED)	16
Totalt	85

Naturvårdsverket och HaV har en gemensam organisation för planering och uppföljning av miljöövervakningen. Under året har myndigheterna genomfört videomöten var fjortonde dag i syfte att samordna verksamheten.

Miljöövervakningens resultat är tillgängliga på internet via datavärdskap och på miljömålsportalen om de är miljömålsindikatorer. Resultaten sprids också genom publikationer, seminarier och konferenser.

HaV ansvarar även för den övervakning av fiskbestånd som sker inom ramen för EU:s datainsamlingsförordning (EG nr 199/2008). HaV:s arbete med EU:s datainsamlingsförordning beskrivs i kapitlet Fiskförvaltning, Datainsamling och analys sid 62.

Nationell miljöövervakning

HaV och Naturvårdsverket delar ansvaret för det nationella miljöövervakningsprogrammet och myndigheterna startade under hösten 2012 revisionen av den nationella akvatiska miljöövervakningen. Revisionen ska vara slutförd 2013. Resultatet av revisionen ska ge riktlinjer för en akvatisk miljöövervakning som uppfyller de krav som ställs från svenska miljömål, EU-direktiv och regionala havskonventioner.

HaV har under 2012 anordnat och deltagit i workshops, projektmöten, expertmöten, seminarier och styrgrupper bland annat:

- Nordiska ministerrådets Akvatiska ekosystemgrupp.
- Revision av Helsingforskommissionens (Helcom) samordnade övervakningsprogram.
- Programgruppen för integrerad kalkningseffektuppföljning.
- National reference center i Europeiska Miljöbyråns arbetsgrupp för floder och sjöar.

Under 2012 har antalet utvecklingsprojekt varit begränsade på grund av de kraftigt ökade kostnaderna för utsjöfartyg inom havsmiljöövervakningen. Några exempel på genomförda utvecklingsprojekt är:

- Dataläggning av äldre provfiskeserier som inte varit inlagda i befintliga databaser - bidrag till SLU Aqua. Dessa serier blir härmed kompletta vilket är av stor vikt vid bedömning av status hos olika fiskarter. Data blir också tillgängliga genom nationella datavärdskap.
- Revision av undersökningstypen provfiske i sjöar. Detta gjordes senast år 2001 och därför fanns ett stort behov av en ny uppdaterad version – bidrag till SLU Aqua.
- Uppdatering av resultatblad för kustfisk i Bottniska viken inom ramen för det gemensamma delprogrammet för kustfisk – bidrag till Länsstyrelsen i Västerbottens län.
- DNA streckkodning av fjädermyggselarver – uppdrag till Naturhistoriska riksmuseet.
- Datakvalitet i Akvatisk Miljöövervakning – uppdrag till QuaLab med syfte att säkra datakvaliteten i den akvatiska miljöövervakningen genom att ge utförare och beställare ett objektiva verktyg.
- Datakvalitet inom den akvatiska miljöövervakningen idag och i framtiden – bidrag till Stockholms universitet.

Regional miljöövervakning

HaV samordnar tillsammans med Naturvårdsverket den regionala miljöövervakningen. Under hösten 2012 har HaV medverkat i arbetet med revisionen av de regionala miljöövervakningsprogrammen. Arbetet kommer delvis att fortsätta under våren 2013 och drivs i en arbetsgrupp som leds av Naturvårdsverket, med deltagare från HaV och några länsstyrelser. Det övergripande

syftet med riktlinjerna är att få en så effektiv svensk miljöövervakning som möjligt, vars huvudinriktning är att beskriva och följa tillståndet i miljön. HaV ansvarar för arbetet med den akvatiska delen av programmet vilket också kommer att samordnas med Vattenmyndigheterna, SGU m.fl. Revisionen sker vart femte år.

Avtal för datavårdskap

HaV ansvarar för de nationella datavårdskapen inom den akvatiska miljöövervakningen. Datavårdskapen syftar till att lagra och tillgängliggöra miljödata av hög kvalitet. Datavårdskapen omfattar följande sex områden (datavårdar inom parentes):

- Badvatten (Smittskyddsinstitutet, SMI)
- Fisk (SLU)
- Grundvatten (SGU)
- Sediment (SGU)
- Oceanografi och marin biologi (SMHI)
- Sjöar och vattendrag (SLU)

I november höll HaV och Naturvårdsverket ett gemensamt tvådagarsseminarium om utveckling av datavårdskap.

Överenskommelserna med datavårdarna har under 2012 till viss del anpassats efter förändrade behov. Prioriteringar har gjorts inom mottagandet, godkännande och tillgängliggörande av kvalitetskontrollerad data som kommit från de nationella och regionala övervakningsprogrammen. SMHI har fått ett tilläggsavtal för att kunna svara på dataförfrågningar, tillgängliggöra data, skapa ny artdatalista för standardisering av namn, samt en option för utveckling av en förenklad hantering av områdesutsökningar. Tidigare överenskommelse med SGU för grundvatten och sediment har delats upp på två avtal eftersom Naturvårdsverket kommer att bli huvudman för sediment 2013.

SLU bedriver provfisken för fiskövervakning och dessa data lagras i kustdatabasen (KUL), sjöprovfiskedatabasen (NORS) samt i elfiskeregistret (SERS). Under 2012 har HaV flyttat över detta datavårdskap till SLU. Från och med 1 januari 2013 ansvarar institutionen för akvatiska resurser på SLU för driften av datavårdskapet.

För att öka kvaliteten och effektivisera leveranser av data till datavårdarna har Naturvårdsverket samordnat utveckling av en valideringstjänst för miljöövervakningens masterdata. Tjänsten har testats av Naturvårdsverket och HaV under 2012. HaV har funnit tjänsten lämplig och kommer att utvärdera och implementera tjänsten under kommande år.

Utsläppsövervakning

För att tillgodose behov av underlag till Vattenmyndigheternas rapportering enligt Vattenförvaltningsförordningen (SFS 2011:634) har HaV under 2012 finansierat utvecklingsprojekt för att förbättra kvaliteten och öka den geografiska upplösningen i de beräkningar som Svenska MiljöEmissionsData (SMED) gör av tillförseln av övergödande ämnen till vattenförekomster. HaV har även finansierat utvecklingsprojekt för att utveckla SMED:s beräkningsmodeller och underlag för att motsvara kommande rapporteringskrav inom Helcom.

Anslag 1:2 Miljöövervakning

Den totala budgeten inom HaV:s miljöövervakningsanslag 2012 och översiktlig fördelning visas i tabell 10. HaV:s miljöövervakningsanslag för nationell miljöövervakning delas upp på programområdena Sötvatten samt Kust och hav, vilka även inkluderar viss fiskövervakning.

Miljöövervakningsanslaget används också för att finansiera datavårdskap som lagrar och tillgängliggör kvalitetssäkrade miljöövervakningsdata.

HaV disponerar även över medel för den regionala vattenrelaterade miljöövervakningen och miljögifter i vattenmiljöer. Dessa medel förs över till Naturvårdsverket, då Naturvårdsverket ansvarar för utbetalning av medel inom dessa områden.

En relativt stor post inom HaV:s miljöövervakningsanslag är också finansiering av SMED, som tar fram data över närsaltsbelastning och miljögifter i vatten.

HaV:s miljöövervakningsanslag används även för finansiering av Swedish Water House. Swedish Water House arbetar på uppdrag av Utrikesdepartementet och Miljödepartementet med det övergripande målet att bidra till internationell policyutveckling och samarbete i vatten- och utvecklingsfrågor.

Tabell 10 Fördelning av HaV:s miljöövervakningsanslag 2012

Insatsområde	tkr
Miljöövervakning Kust och hav	29 069
Miljöövervakning Sötvatten	21 358
Regional miljöövervakning	16 435
Övervakning miljögifter	3 658
Datavårdskap	4 080
SMED	5 596
Swedish Water House	3 000
Summa	83 196

Miljöforskningsanslaget

HaV bedriver ingen egen forskning, men är en betydelsefull beställare av forskning från andra aktörer. I myndighetens uppdrag ingår att identifiera och samordna forskningsbehov inom och utanför myndigheten.

HaV och Naturvårdsverkets gemensamma forskningsinriktning finns beskriven i publikationen "Forskning för miljömålen".

Under 2012 har HaV startat ett internt forskningssekretariat för att koordinera kontakterna med Naturvårdsverket.

HaV bevakar särskilt de forskningsprogram som har fokus på akvatiska resurser. Under 2012 var det "WATERS" (Waterbody Assessment Tools for Ecological Reference conditions and status in Sweden) med målsättning att vidareutveckla indikatorer och metoder som används för att bestämma miljö-kvalité hos Sveriges sjöar, vattendrag och kustvatten samt SPEQS (a Systems Perspective on Environmental Quality Standards) med mål att ta fram ny kunskap om det svenska systemet för miljö kvalitetsnormer.

Planering av miljöåtgärder

Att få till stånd faktiska, konkreta åtgärder som bidrar till att nå HaV:s vision om "levande hav, sjöar och vattendrag till glädje och nytta för alla" är ett absolut fokus för myndigheten. HaV har ett antal olika verktyg för att lyckas, så väl administrativa och informativa som ekonomiska. Myndigheten når dock inte långt på egen hand utan det är avgörande hur väl alla aktörer med bäring på landets vattenmiljöer kan samverka och sträva åt samma håll för att skapa största möjliga positiva miljöeffekt.

Övergödning

HaV har under året genomfört flera aktiviteter och deltagit i ett flertal grupperingar för att stimulera åtgärder mot övergödning. HaV deltog bland annat i Jordbruksverkets projekt "styrmedel för bättre vattenmiljö" och i projektet "Greppa Fosfor", ett pilotprojekt inom ramen för "Greppa Näringen" med syfte att testa åtgärder mot fosforförluster.

HaV har även deltagit i styrgruppen för Jordbruksverkets arbete med att ta fram en nationell strategi för svenskt vattenbruk med utgångspunkten att minska vattenbrukets närsaltsbelastning. Gemensamt bjöd HaV och Sjöfartsverket in till en workshop med temat "Ekologiskt hållbar utveckling av vattenbruket". Den nationella strategin med titeln "Svenskt vattenbruk – en grön näring på blå åkrar" blev klar i början av juli.

I mars månad anordnade HaV konferensen "Jordbruket och vattnet – i ljuset av klimatförändring och övergödningens problematik". Konferensen riktade sig till samtliga aktörer inom området såväl myndigheter, forskning, organisationer samt enskilda. Syftet var att ge en bild över vattnet i jordbrukslandskapet med målet att i bred samverkan lyfta fram de viktigaste stegen som behöver tas framöver. Under mötet hölls sex workshops från vilka resultaten har sammanställts och utgjort grund för myndighetens interna handlingsplan för det fortsatta arbetet med jordbrukets närsaltsbelastning.

HaV har genom anslag 1:12 Åtgärder för havs- och vattenmiljö fördelat

medel till och följt ett flertal projekt för att öka genomförandet av åtgärder mot övergödning, bland annat genom anläggning av kalkfilterdiken och strukturkalkning av åkermark, men också till biomanipulering och våtmarksrestaureering.

Hanteringen av små/enskilda avlopp är ett område i behov av utveckling. HaV har i hemställen till Miljödepartementet begärt föreskriftsrätt rörande de små avloppens miljöpåverkan med målet att förtydliga och förenkla.

Farliga ämnen

För åtgärder mot miljöfarliga ämnen i havs- och vattenmiljöer är samverkan mellan nationella myndigheter av stor betydelse då flera myndigheter har olika rådighet i frågor som rör miljöfarliga ämnens påverkan på vattenmiljöerna. HaV har till exempel under året tillsammans med Naturvårdsverket och Kemikalieinspektionen deltagit i Jordbruksverkets arbete med att ta fram en nationell handlingsplan för hållbar användning av bekämpningsmedel.

HaV har genom anslag 1:12 Åtgärder för havs- och vattenmiljö finansierat ett antal projekt för att höja kunskapen om och för att motverka spridning av farliga ämnen till vatten. HaV startade bland annat under 2012 ett projekt med SMED-konsortiet som utförare för att ta fram ett dokument som kan fungera som stöd för myndigheter och verksamhetsutövare vid bedömningar av vilka utsläppshalter av olika substanser som kan utgöra en risk i vattenförekomster.

Mätningar från bland annat miljöövervakningsstationen vid Kvädöfjärden i Östergötlands län har påvisat försämrad hälsa hos kustfisk sannolikt orsakad av miljögifter. Detta samtidigt som mätningar av de substanser som vanligtvis mäts i fisk inom miljöövervakningen visar på nedåtgående trender. HaV har med anledning av detta under 2012 varit med och finansierat ett projekt för att analysera vad som orsakar den försämrade hälsan hos kustfisk.

Biologisk mångfald

KALKNING MOT FÖRSURNING

För att motverka effekterna av försurningen kalkas sjöar och vattendrag. Nedfallet av svavel till den svenska skogen har minskat sedan början av 90-talet i en takt som följer minskningen av de samlade svavelutsläppen i Europa, men återhämtningen i mark och vatten går förhållandevis trögt. Mängden kalk som sprids har dock kunnat reduceras successivt under de senaste tio åren för att anpassas till dagens försurningssituation och till en ökad effektivitet i kalkningsgenomförandet utan att den vattenkemiska måluppfyllelsen försämrats i de kalkade sjöarna och vattendragen.

Under 2012 har myndigheten startat projektet ”översyn av regionala åtgärdsplaner för kalkning” som bland annat syftar till att ge stöd för en ökad mål- och behovsstyrning av kalkningsbidraget. Dessutom har medel använts för att förbättra ”MAGIC-biblioteket”, ett verktyg för att uppskatta försurningsgraden i sjöar och vattendrag, vilket tillsammans med resultat från den pågående mål-vattendragsundersökningen förväntas ge ett underlag för att bedöma försurningsstatusen i landets kalkade vattendrag.

Den nationella uppföljningen av kalkningens effekter i sjöar och vattendrag

syftar till att analysera och bedöma de långsiktiga ekosystemeffekterna och eventuella oönskade bieffekter av kalkning samt ge underlag för bedömningar av försurningsgrad och förutsättningar för kalkavslut. Under 2012 har uppföljning bedrivits inom flera olika projektområden, bland annat Integrerad KalkningsEffektUppföljning (IKEU), målsjö- och målvattendragsomdrevnen samt övervakning av effekter vid våtmarkskalkning.

Länsstyrelserna ansvarar för den regionala kalkningseffektuppföljningen som främst syftar till att kontrollera den vattenkemiska och biologiska måluppfyllelsen samt ge underlag för planering och effektivisering av verksamheten. Resultaten från uppföljningen utvärderas av länsstyrelserna för att optimera kalkningsåtgärderna, bedöma kalkbehoven och belysa orsakerna till utebliven måluppfyllelse.

Bild 1 Vattenkemisk måluppfyllelse i kalkade sjöar åren 2007–2011

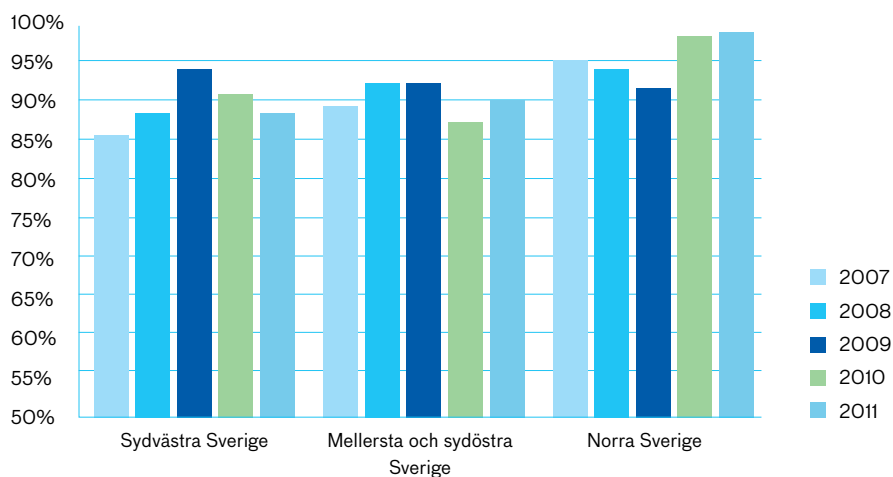
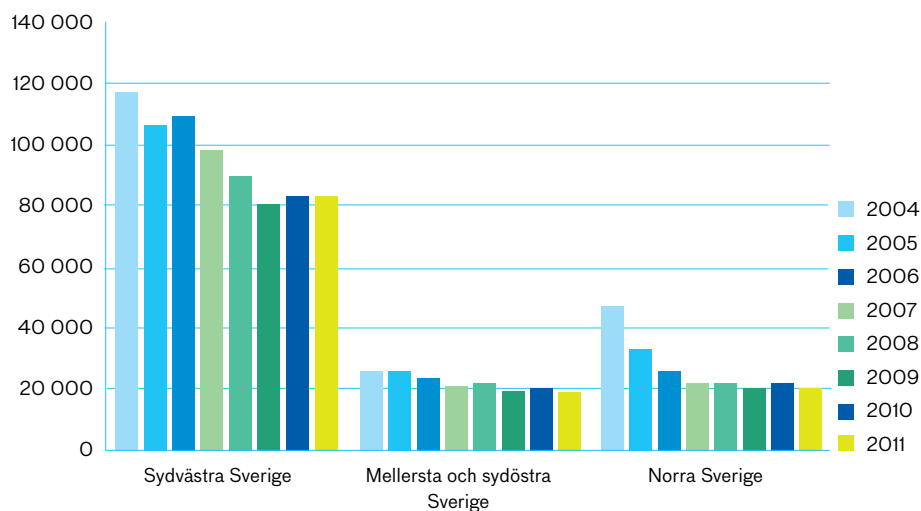

Bild 2 Mängd använd kalk (ton) 2004–2011

MILJÖANPASSNING AV VATTENKRAFTEN

HaV har samverkat med kraftverksindustrin inom ramen för dialoguppdraget om miljöanpassningar av vattenkraften. Detta gäller såväl små- som storskalig vattenkraft. Uppdraget har inneburit ett steg framåt när det gäller kommunikationen och kunskapsutbyte mellan olika myndigheter och andra intressenter. Uppdraget om dialogen har även lagt grund för en mer saklig och kompetensbaserad debatt gällande vattenkraftens för- och nackdelar för miljön. Utifrån en enklare form av SWOT-analys av vattenkraften som energikälla, där styrkor, svagheter, möjligheter och hot fick preciseras av de olika intressenterna bedömer myndigheten att det finns överensstämmelse om nedanstående:

- Vattenkraft har negativa ekologiska effekter.
- Vattenkraften är för Sverige en energikälla som har betydelse för att uppfylla EU:s förnybarhetsdirektiv och de svenska energimålen om förnybar energi.
- Åtgärder för att göra vattenkraften mer ekologiskt hållbar är nödvändiga för att kunna uppfylla EU:s ramdirektiv för vatten och nå miljökvalitetsmålen.
- Fortsatt dialog är en viktig förutsättning för att komma framåt i åtgärdsarbetet.

Inom ramen för arbetet med ålförordningen har myndigheten arbetat med prioriteringar och val av åtgärder i olika projekt tillsammans med vattenkraftsbranschen. Detta gäller även projekt avseende kompensation för den fiskeskada som uppkommit genom vattenkraftsutbyggnad där man sätter ut lax och öringssmolt som kompensation så kallad kompensationsodling. I ett sådant har myndigheten samverkat för ändamålsenligt resultat.

Myndigheten har även fortsatt sitt arbete med att utveckla verktygen för att beskriva samhällsekonomiska effekter av åtgärder som förbättrar miljön i reglerade vatten. Det handlar om att med utgångspunkt från dagens tillstånd undersöka de ekologiska effekterna av tänkbara åtgärder, värdera deras kostnader och nyttor, karaktärisera osäkerheter och genomföra välfärdsanalyser av olika handlingsalternativ genom forskningssamarbete inom ramen för vattenförvaltningen.

RESTAURERING AV AKVATISKA MILJÖER

Det finns ett stort behov av återställning och restaurering av akvatiska miljöer viktiga för såväl bevarande av biologisk mångfald som för upprätthållande av naturliga ekosystemprocesser och -tjänster. Ett antal restaureringsprojekt så väl nationella projekt som EU Life projekt har erhållit finansiering från anslaget Åtgärder för havs- och vattenmiljön.

”Krafttag ål” är exempel på ett projekt som syftar till att utvärdera och genomföra lösningar för att skapa fria vandringsvägar för utvandrande blankål i prioriterade ålavrinningsområden. Arbetet sker som ett samarbete inom ramen för en avsiktsförklaring som HaV övertagit av dåvarande Fiskeriverket.

”Fria vandringsvägar” i Hedströmmen är ett annat projekt som syftar till att öppna upp Hedströmmens huvudfåra i Malinsbo – Kloten området för att gynna flodpärlmussla och öring samt förbättra den ekologiska statusen i vattenförekomsten. Målet är att få erfarenheter av en utrivningsprocess samt kunna visa goda effekter på öringbestånden som en utrivning kommer att medföra.

SKYDD AV OMRÅDEN OCH ARTER

Bildande av naturreservat är ett viktigt verktyg för att långsiktigt skydda livsmiljöer och arter. Varje naturreservat är unikt och har därför särskilda föreskrifter för att skydda de naturvärden som ska bevaras för framtiden. Havsområden, sjöar och vattendrag ska vara ekologiskt funktionella och deras variationsrika livsmiljöer ska bevaras.

De värdefulla vatten som tidigare pekats ut i samverkan mellan Naturvårdsverket, Fiskeriverket och Riksantikvarieämbetet inom ramen för miljömålsarbetet har under 2012 setts över och analyserats med avseende på bland annat funktion och representativitet för att verkligen utgöra ett ändamålsenligt underlag i det framtida arbetet med skydd av akvatiska miljöer.

HOTADE ARTER OCH ARTER MED BEHOV AV FÖRVALTNINGSPLANER

Sammanlagt har HaV ansvar för drygt ett 25-tal akvatiskt anknutna åtgärdsprogram, varav huvuddelen är limniska. Exempel på sådana akvatiska arter med åtgärdsprogram är skaftslamkrypa, ävjepilört och tumlare.

Att fastställa och genomföra åtgärdsprogram för hotade arter är ett viktigt verktyg för att minska förlusten av biologisk mångfald. Flodkräftan är ett exempel på en hotad art och den enda sötvattenlevande storkräfta som förekommer naturligt i Sverige. Kräftpest, försurning och föroreningar är de stora hoten för arten. Sedan början av 1900-talet har bestånden minskat kraftigt och idag finns knappt tusen kända vatten med flodkräfta i landet. HaV har under året gett bidrag till flera projekt för att bevara och stärka bestånden av flodkräfta.

FRÄMMANDE ARTER

HaV har det administrativa och sammanhållande ansvaret för arbetet med främmande, invasiva arter i vattenmiljön. HaV samverkar främst med Naturvårdsverket som har det nationellt övergripande ansvaret för området men även med Jordbruksverket och andra viktiga aktörer på området som till exempel ArtDatabanken.

Med anledning av att marmorkräftor hittades i Märstaån i Sigtuna kommun arrangerade HaV ett samverkansmöte för myndigheter, forskare och andra aktörer för att diskutera direkta och förbyggande åtgärder samt risker med introduktion av arten. Arten, som inte tidigare påträffats i svenska vattenområden, bedöms som invasiv och kan bära på smittsamma sjukdomar som kräftpest och sjukdomar som ännu inte förekommer i svenska vatten. Statens Veterinärmedicinska Anstalts (SVA) analyser, finansierade av HaV, påvisar dock hittills negativa provsvar gällande kräftpest och white spot disease. Fyndet kan utgöra ett allvarligt hot mot våra inhemska kräftdjursarter och den biologiska mångfalden.

Ett samarbete har påbörjats mellan HaV, Jordbruksverket, SVA och länsstyrelserna med målet att arbeta fram praktiska riktlinjer avseende smittskydd vid utsättning och flyttning av fisk, dels mellan fiskodlingar och dels i andra fall än mellan odlingar. HaV har under året samverkat med SVA kring frågor som berör vatten som smittväg till djur och människa. Bland annat har HaV deltagit i en workshop som anordnades av SVA i mars.

Planering för bättre vatten

Ett viktigt steg mot bättre vattenkvalitet och hållbar vattenförsörjning är att man utvecklar, breddar och stärker planeringen för vattnet i landskapet. HaV har under 2012 av denna anledning samverkat med flera aktörer inom VA-sektorn avseende enskild och kommunal vatten- och avloppsförsörjning.

HaV har bland annat under 2012 arrangerat tre seminarier i samverkan med länsstyrelserna i Västra Götaland, Halland och Värmland med temat VA-planering. Ett ytterligare seminarium med samma tema genomfördes under hösten tillsammans med VA-planeringsguiden. HaV ordnade också ett antal workshops i samband med den årliga VA-stämman, där bland annat SGU, SMI samt Boverket bjöds in för att diskutera skydd av råvatten och små avlopp. På VA-mässan i Göteborg deltog HaV med syftet att möta de olika aktörerna inom VA-sektorn.

Under året arrangerade HaV två nationella LOVA-möten för länsstyrelserna med syfte att diskutera sakfrågor kring LOVA och uppnådda resultat. Mötena genererade ett utbyte av kunskap och erfarenheter samt synliggjorde goda exempel på LOVA-projekt landet runt. Som exempel på vad LOVA medfört för regionerna kan nämnas Västra Götalands län under åren 2009-2012 delat ut ca 57 miljoner kronor i LOVA-bidrag varav ca en tredjedel har gått till åtgärder för att minska fritidsbåtars negativa påverkan på miljön. I Kalmar län har totalt 22 miljoner kronor beviljats till LOVA-projekt sedan bidraget infördes 2009 och LOVA-medel har bidragit till att starta VA-planeringsprojekt i 11 av Kalmar läns 12 kommuner.

Tillsammans med Naturvårdsverket, Sveriges Kommuner och Landsting (SKL), Svenskt vatten och länsstyrelserna har HaV initierat ett projekt med syfte att ta fram en nationell vägledning för Sveriges kommuner om hur man främjar en förvaltningsövergripande planeringsprocess för vattenförsörjning och avloppshantering.

HaV har under 2012 även startat ett pilotprojekt rörande regional vattenplanering på Gotland. Syftet är att ta ett landskapsbaserat helhetsgrepp rörande regionens vattenplanering vilket innebär att vattnet ska betraktas ur alla synvinklar, såsom blått, grönt och grått vatten (samhällets vattenbehov, ekosystemens vattenbehov och förorenat/ använt vatten). Projektet inbegriper såväl yt- som grundvatten, sjöar och vattendrag, men också kustzonen.

Gotlands län har av HaV valts ut som pilotområde för denna förstudie av tre anledningar:

1. Gotland är ett område med periodvis stor vattenbrist, kvantitativt och kvalitativt.
2. Gotland är en region med kraftigt fluktuerande befolkning med betydlig påverkan av turism under en kort sommarperiod då befolkningen ökar markant. Detta innebär ansträngningar för vatten och avloppssystem.
3. Gotland som indikatorområde på hur kustzoner i Östersjön mår.

Projektets mål är att ta fram en långsiktigt hållbar vattenplan som integreras i övrigt planarbete på Gotland, och beräknas vara klar under första halvåret 2013.

Skydd av dricksvatten

HaV har under 2012 i samverkan med de 21 länsstyrelserna påbörjat arbetet med att ta fram underlag för riksintressanta områden för vattenförsörjande anläggningar som ett steg i att ge vårt dricksvatten det skydd som behövs. Under 2012 har behovet av att vägledningen rörande inrättande av Vattenskyddsområden ses över och uppdateras blivit påtaglig och detta är något som HaV kommer att arbeta med i samverkan med berörda parter under 2013.

Tillsammans med Livsmedelverket, SGU, Boverket, Vattenmyndigheterna, Svenskt vatten och SKL bildar HaV det nationella dricksvattennätverket. För 2012 var fokusområden för arbetet inom nätverket:

- Tydliga och konkreta riktlinjer för att följa lagar och föreskrifter.
- Underlag och dataförsörjning som stödjer en säker dricksvattenförsörjning.
- Genomlysning av kostnader och konsekvenser för säker dricksvattenförsörjning i framtiden ska kommuniceras.

Åtgärdsprogram enligt Vattenförvaltningsförordningen

HaV ansvarar för genomförandet av vissa av de åtgärder som återfinns i Vattenmyndigheternas åtgärdsprogram och samverkar med flera nationella myndigheter i samband med deras genomförande enligt åtgärdsprogrammen. Sådan samverkan har genomförts med bland annat Kammarkollegiet, Jordbruksverket, Skogsstyrelsen och Naturvårdsverket.

HaV har ambitionen att inom ramarna för sitt ansvarsområde verka pådrivande och ta fram den vägledning som behövs för att underlätta och påskynda genomförandet av åtgärderna för bland annat kommuner och länsstyrelser. Det arbete med en nationell vägledning för kommunal VA-planering som påbörjats 2012 är ett exempel på åtgärd som kommer att utgöra ett stöd för kommunerna i deras genomförande av de regionala vattenmyndigheternas åtgärdsprogram.

Badvatten

Större badplatser i landet omfattas av EU:s badvattendirektiv vilket ställer krav på provtagning, rapportering och information till allmänheten i syfte att skydda människors hälsa. HaV har det övergripande ansvaret för övervakningen av sveriges badplatser. Sveriges kommuner ansvarar för provtagningen av badplatser och inrapportering till webbsidan Badplatsen. SMI arbetar på uppdrag av HaV med administrationen av Badplatsen, rådgivning och information till kommuner, allmänhet och media.

HaV beslutade i maj 2012 om föreskrifter och allmänna råd om badvatten. Som ett stöd för kommunerna uppdaterades i samband med detta också en vägledning för badvattenarbetet. Föreskriften föregicks av ett remissförfarande för att få in synpunkter från sveriges kommuner.

Det nya med föreskriften är att det ställs krav på skyltning av badvattnets kvalitet, som baseras på provtagningen av de fyra föregående badsäsongerna. Tanken är att den som vill bada ska få tydlig information om kvalitén på badvattnet.

Trots att badsäsongen 2012 var regnig var andelen tjänliga prov på EU-baden 91 procent, vilket var något bättre än tidigare år. Andelen otjänliga prov var 1 procent, också det något bättre än tidigare år.

Miljöprövningar

HaV har en viktig roll i miljöbalksprövning av olika typer av mål och ärenden och myndighetens insatser ska vara tydligt inriktade mot principiellt viktiga och betydelsefulla ärenden utifrån verksamhetens art, omfattning och miljöpåverkan. Myndigheten har prioriterat särskilt betydelsefulla ärenden för vattenmiljön.

Nedan redogör HaV för några ärenden där myndigheten har yttrat sig. Ärenden som rör kust- eller marina områden återfinns i kapitlet Havsförvaltning, Miljöprövningar sid 54.

Tabell 11 Miljöbalksärenden

Miljöbalksärenden 2012	
Yttranden till mark- och miljödomstol/mark-och miljööverdomstolen	87
Remissyttranden till andra myndigheter m.fl.	26
Samråd	18
Summa	131
Totalt antal inkomna ärenden	1046

MILJÖKVALITETSNORMER FÖR VATTEN (MKN)

HaV har yttrat sig i några ärenden där MKN för vatten har aktualiserats. Det gäller till exempel tillståndsansökan angående utökad verksamhet vid Rönnskärsverken i Skelleftehamn, Västerbottens län, där frågan om MKN för kemisk ytvattenstatus är aktuell.

FISKVÄGAR

Myndigheten har också deltagit vid ett antal miljöprövningar beträffande krav på villkor för fiskvägar både för upp- och nedvandrande fisk och andra vattenlevande organismer i särskilt skyddsvärda vattendrag, exempelvis i Mörrumsån och Dalälven (Untra kraftverk). HaV har överklagat Mark- och miljödomstolen vid Nacka tingsrätts dom den 27 juni 2012 vid angående tillstånd till byggnad av Untra kraftverk. Överklagandet gäller bland annat förutsättningarna för den meddelade domen i förhållande till Natura 2000-bestämmelserna i Dalälven samt utbyggnadsförbudet enligt 4 kap 6 § miljöbalken.

GRÄNSÄLVSKOMMISSIONEN

HaV är bevakningsmyndighet i Sverige för gränsälvsoverenskommelsen mellan Sverige och Finland. I denna roll har myndigheten i samverkan med Naturvårdsverket och Länsstyrelsen i Norrbotten överklagat meddelat miljötillstånd för Torneåverken. Myndigheten har även yrkat på fiskeavgift för uppkomna skador på fiskbestånden vid Ringhals kärnkraftverk.

Tillsynsvägledning

HaV är en av de centrala myndigheter som har vägledningsansvar för tillsyn enligt miljöbalken. I den rollen ingår också att samordna, följa upp och utvärdera den operativa tillsynen inom följande områden:

- vattenverksamhet, med undantag för frågor om markavvattning,
- enskilda avlopp,
- fiske- och vattenbruk,
- miljökvalitetsnormer, avseende vatten och havet,
- vattenskyddsområden och
- skydd av grundvatten

Inom dessa områden ska HaV särskilt ge stöd till länsstyrelserna samt stödja länsstyrelsernas tillsynsvägledning till kommunerna.

Plan för tillsynsvägledning inom miljöbalkens område

Hur vägledningen utförs framgår av myndighetens första plan för tillsynsvägledning inom miljöbalkens område. Planen, som omfattar åren 2012-2014, ses över årligen och uppdateras vid behov.

De aktiviteter som beskrivs i planen har valts utifrån det behov som HaV bedömt som mest angelägna att möta inom de närmaste åren. En viktig grund för arbetet är att följa upp och utvärdera den operativa tillsynen.

Vattenskyddsområden

HaV har under året medverkat vid seminarier om vattenskyddsområden. En träff med länsstyrelsernas handläggare har hållits, där vägledning för tillsyn inom vattenskyddsområden lyfts.

Som en grund för myndighetens fortsatta tillsynsvägledningsarbete har ett seminarium anordnats om ”Skydd av dricksvattentillgångar – vad kostar det och vem ska betala?” inom ramen för Nationellt dricksvattennätverk.

Vattenverksamhet

Under året har länsstyrelserna haft ett uppdrag i sina regleringsbrev om att arbeta mer riktat med tillsyn av dammar/vattenkraftverk/vattenregleringar. Medel till detta projekt fördelades från HaV:s anslag Åtgärde för havs- och vattenmiljön. I samarbete med Länsstyrelsen Norrbotten har en projektplan för arbetet utarbetats.

HaV har under året deltagit i länsstyrelsernas gemensamma möte för vattenverksamhetshandläggare och informerat om tillsynsvägledning och inriktningen kring ökad effektivitet och likriktning av tillsynen. HaV har även deltagit i länsstyrelsernas handläggartreff för större dammar och vattenkraftverk för att ge tillsynsvägledning.

Ett antal uppföljningsfrågor om länsstyrelsernas tillsyn av vattenverksamhet har också tagits fram av HaV i samverkan med Naturvårdsverket och Svenska kraftnät.

HaV har även följt upp hur mycket tid som länsstyrelserna avsätter för tillsyn av vattenverksamheter (rapport 2012:16).

Enskilda avlopp

HaV har genomfört en utvärdering av Naturvårdsverkets tillsynskampanj vilket redovisas i rapporten 2012:11 ”Små Avlopp Ingen Skitsak.”

En heldagsträff med Länsstyrelsernas kontaktpersoner i frågor om små avlopp genomfördes under september 2012. Som stöd till kontaktpersonerna har HaV även skickat månadsvisa mail med information om intressanta domar samt övrigt som är på gång inom området små enskilda avlopp.

På HaVs webbplats finns från och med december 2012 frågor och svar (FaQ) avseende små avlopp. Frågorna och svaren har i den utsträckning det har varit viktigt kommunicerats med andra myndigheter och miljödepartementet.

HaV har också arbetat med att ta fram anvisningar för länsstyrelsernas redovisning beträffande tillsyn och vägledning avseende enskilda avlopp samt tillsyn enligt lagen (2006:412) om allmänna vattentjänster.

Miljö kvalitetsnormer

Under hösten 2012 har HaV påbörjat en kartläggning av behovet av tillsynsvägledning gällande miljö kvalitetsnormer för vatten. Synpunkter begärdes in från samtliga länsstyrelser, Sveriges kommuner och landsting, Miljösamverkan Sverige och regional miljösamverkan.

Sedan våren 2012 har HaV deltagit i Miljösamverkan Sveriges arbetsgrupp ”Tillämpning av MKN vatten i tillsynsarbetet”. Arbetsgruppen ska ta fram handläggarstöd för tillsyns- och vattenförvaltningshandläggare. Myndigheten har även varit stödjande i Miljösamverkan Västra Götalands liknande tillsynsprojekt om vattenförvaltning och tillsyn enligt miljöbalken.

Havsförvaltning

Havsförvaltningen inklusive havsplaneringen avser alla myndighetens arbetsuppgifter som berör framförallt Östersjön och Västerhavet och samhällets nyttjande av resurserna i hav- och kustområden. Havsförvaltningen är beroende av, och samverkar med, vatten- och fiskförvaltning.

Havsförvaltningen utgår från de nationella miljökvalitetsmålen och den nationella lagstiftningen för att uppnå god miljöstatus. För att upprätthålla eller nå god miljöstatus arbetar havsförvaltningen också med internationell samverkan genom Europeiska unionens havsmiljödirektiv samt art- och habitatdirektiv, de regionala miljökonventionerna Helcom och Ospar. De centrala frågeställningarna är bedömning av miljö tillstånd, områdesskydd, ekosystemtjänster, miljöbalken, hållbart nyttjande och planering av havens resurser som ligger till grund för kunskapsinhämtning, planering, föreskrifter, vägledning, övervakning, åtgärdsprogram och tillsynsvägledning. Det nationella samarbetet med myndigheter, kommuner, branscher och intresseorganisationer är en förutsättning för genomförandet av havsförvaltning och havsplanering.

Havsförvaltning

Samordning av havsmiljödirektivet

Inom regionen Östersjön och delregionen Nordsjön samordnas införandet av Havsmiljödirektivet för Sveriges del genom de regionala miljökonventionerna Helcom och Oskar (läs mer i avsnitten om Helcom sid 48 och Oskar sid 48) medan samordningen mellan alla EU-länder sker inom CIS-arbetet.

HaV har deltagit i Helcom:s arbete med att utveckla den regionala miljöövervakningen för havsmiljödirektivet genom projektet MORE. Även Oskar har arbetat med samordning, framför allt när det gäller att utveckla gemensamma indikatorer.

Det nationella arbetet med havsmiljödirektivet, som bedrivs enligt havsmiljöförordningen, har under 2012 fokuserat på att färdigställa de tre första stegen i den marina strategin. De tre stegen är;

1. Inledande bedömning av miljötillstånd och socioekonomisk analys,
2. Fastställande av god miljöstatus och
3. Miljökvalitetsnormer med indikatorer.

Remissversioner av två rapporter och en föreskrift remitterades till totalt 155 remissinstanser och fanns tillgängligt på HaV:s hemsida under fyra veckor i mars-april. HaV fattade därefter beslut om föreskriften god miljöstatus samt miljökvalitetsnormer med indikatorer för Nordsjön och Östersjön (HVMFS 202:18) där såväl beskrivningar på förvaltningsområden som fastställande av vad som definierar god miljöstatus och miljökvalitetsnormer med indikatorer finns. Också miljökvalitetsnormer för fisk finns i föreskriften.

Samtidigt fastställdes också att den inledande bedömningen genomförts enligt kraven i direktivet och en rapport som mera utförligt beskriver god miljöstatus och miljökvalitetsnormerna med indikatorer.

De två rapporter som tagits fram är ”God havsmiljö 2020, Marin strategi för Nordsjön och Östersjön, Del 1: Inledande bedömning av miljötillstånd och socioekonomisk analys” (Havs- och vatten myndighetens rapport 2012:19) och ”God havsmiljö 2020, Marin strategi för Nordsjön och Östersjön, Del 2 God miljöstatus och miljökvalitetsnormer” (Havs- och vatten myndighetens rapport 2012:20).

Innehållet i dessa tre första steg ska också rapporteras till Europeiska kommissionen, och större delen av rapporteringen skulle ha varit genomförd senast den 15 oktober. För rapporteringen byggdes ett svenskt webbaserat verktyg,

samordnat med VISS där de rapporteringsscheman som Kommissionen arbetat fram inkommerades.

Under hösten skedde rapportering till Kommissionen vid flera tillfällen, men allt arbete hann inte slutföras i tid, vilket gjorde att Sverige i slutet av året från Kommissionen fick en särskild begäran om förklaring.

Helsingforskommissionen, Helcom

HaV bistår Miljödepartementet med underlag och expertstöd i arbetet inom Helcom. Myndigheten deltar vidare i arbetsgrupper och projekt och ansvarar för arbetet i dessa. Även andra myndigheter och experter anlitas vid behov.

HaV har också under 2012 arbetat med genomförandet av Baltic Sea Action Plan (BSAP) samt deltagit i Helcom:s arbete med att definiera indikatorer för att utvärdera uppfyllelsen av BSAP inför ministermötet 2013. I samband med förberedelserna inför ministermötet har HaV deltagit i och tagit fram underlag inför workshops på Miljödepartementet med intressenter.

Under 2012 har HaV arbetat med att samla material kring hur långt Sverige kommit med att implementera aktionsplanen för Östersjön. Resultatet av arbetet är ett arbetsmaterial som sammanställer de åtgärder som är planerade, påbörjade, avslutade eller bortprioriterade, med utgångspunkt i Sveriges förslag till åtgärdsplan.

Helcom fungerar också som koordinerande plattform mellan Östersjöländerna för genomförandet av havsmiljödirektivet. HaV har under 2012 arbetat genom Helcom för att koordinera direktivets indikatorer och deskriptorer med övriga länder inom Östersjön inom bland annat projektet CORESET. Arbetet redovisas i Helcom:s rapport HELCOM Roof report (2012).

Övriga Helcomprojekt som prioriterats under året vad gäller deltagande och framtagande av underlag och expertstöd berör rapporteringen om belastning av närsalter till Östersjön inklusive översynen av guidelines för rapporteringen, översynen av Helcom:s övervakningsprogram, genomgång av hotade arter och habitat i Östersjön, assessment av kustfiskesamhällen, fiskemetoder i skyddade områden. HaV har också stöttat Baltic Nest Institute för att ta fram förslag på belastningsnivåer av näringssalter till Östersjön.

Under hösten 2012 genomförde HaV tillsammans med miljödepartementet flera workshops kring biologisk mångfald, farliga ämnen, olja, sjöfart och övergödning. Resultatet från dessa workshops är ett förbättrat och bättre förankrat arbetsmaterial som bland annat kommer till användning i HaV:s arbete med åtgärdsstrategier.

Havsmiljökonventionen för Nordostatlanten, Oskar

HaV ansvarar för ledning och samordning av Sveriges medverkan i Oskar vilket består av förhandlingsarbete och genomförande av överenskomna beslut och rekommendationer samt rapportering till konventionen. I HaV:s roll ingår även vägledning av andra svenska myndigheter som medverkar i Oskar:s arbete.

Under 2012 har arbetet med samordning av havsmiljödirektivet på regional nivå, samt anpassning av Oskar:s förvaltningsinstrument för att leva upp till direktivet också präglat arbetet inom Oskar. HaV utvecklade under 2012 en

färdplan för Sveriges medverkan i Ospar och skapade förutsättningar för att svenska experter och forskare ska kunna engageras.

Tonvikten har legat på utveckling av gemensamma indikatorer för god miljöstatus i Nordsjön (enligt havsmiljödirektivets artikel 6) och skydd av den biologiska mångfalden.

HaV har bistått med rapporteringsunderlag till Ospar:s gemensamma övervakningsprogram. Den svenska rapporteringen för 2012 har inte varit helt fullständig och det finns behov av förbättringar. Sverige har genom HaV rapporterat data om vatten- och luftkvalité, häckande havsfåglar, hotade habitat (*Mythilus edulis* och *Sabellaria spinulosa*), marint skräp, förekomst av vindkraft till havs, dumpning av muddermassor samt förekomst och påträffande av ammunition.

Ospar:s kommission antog 2012 ett beslut och fyra rekommendationer för skydd av biologisk mångfald. En av dessa rekommendationer rörde skydd av ålgräsängar (Ospar:s rekommendation 2012/4) som Sverige genom HaV har utvecklat.

Arktiska rådet

Sverige är ordförandeland i Arktiska Rådet mellan 2011 och 2013 och som sådant leder Sverige arbetet med att genomföra det reformpaket som beslutades vid utrikesministermötet i Nuuk 2011. I paketet ingick att utveckla en gemensam definitions- och begreppsapparat samt rekommendationer om ekosystembaserad förvaltning i Arktis. HaV har aktivt medverkat i samordningen av Arktiska Rådets EBM-grupp (Ecosystem Based Management expert group) och delat ordförandeskapsrollen med Kanada och Island. HaV:s medverkan har spelat roll för å ena sidan arbetsmetodansatsen, som har präglats av deltagande och bjudit in enskilda organisationer till diskussion, och å andra sidan rekommendationerna som starkt kopplar till Sveriges och CBD:s (konventionen om biologisk mångfald) havsmiljöbevarande policy.

HaV har även representerat Sverige i Arktiska Rådets arbetsgrupp PAME (The Protection of the Arctic Marine Environment Working Group) och levererat underlag till departementet med förslag på svenska positioner samt till PAME:s rapporter.

Biogeografisk uppföljning

Sverige har genom HaV ansvar för att bevara de arter och naturtyper som omfattas av habitatdirektiv (direktiv 92/43/EEG). Habitatdirektivet innebär att medlemsländerna vart sjätte år ska rapportera om tillståndet för dessa arter och naturtyper. Under 2013 ska Sverige rapportera bevarandestatus grundat på ett etablerat uppföljningssystem av det "akvatiska landskapet". Syftet med uppföljningen är att bidra till att målen med habitatdirektivet och den svenska miljöpolitiken kan nås mer effektivt, dvs. gynnsam bevarandestatus för de arter och naturtyper som är listade i direktivets listor. Bevarandestatusen ska följas upp avseende area och utbredningsområde för arter och naturtyper, strukturer och funktioner, samt typiska arters bevarandestatus för naturtyper.

HaV driver projektet "Biogeografisk uppföljning av naturtyper och arter"

tillsammans med Naturvårdsverket. Projektet syftar till att förbättra kunskapen om det akvatiska i landskapet i stort avseende vissa arter och naturtyper som ur ett EU perspektiv ska bevaras och vars bevarandestatus skall följas upp (övervakas). Där det saknas uppföljning av arter och naturtyper ska projektet etablera detta. Uppföljningen hänger delvis ihop med den övervakning som sker i skyddade områden och som länsstyrelsen ansvarar för. Projektet ska också där det är möjligt ge förslag på hur uppföljningen kan effektiviseras genom samverkan med andra miljöövervakningsprogram.

Under året har projektet inriktat sig främst på att kartera utbredning och förekomst av marina naturtyperna som har varit dåligt kända och inte haft någon uppföljning, dvs. sandbankar, blottade ler- och sandbottnar, rev och bubbelstrukturer eller pockmarks. Dessutom har metoder utvecklats och metodbeskrivningar tagits fram för vissa arter och naturtyper.

Miljöövervakning

HaV, Naturvårdsverket och Havsmiljöinstitutet har deltagit i arbetet med att färdigställa miljöövervakningsrapporten "HAVET 2012 – om miljötilståndet i svenska havsområden". Rapporten lanserades i november vid svenska havsforskarföreningens årsmöte och ger en övergripande redovisning av miljötilståndet i svenska havsområden. Det är i Havet-rapporten som utförarna av den nationella akvatiska miljöövervakningen gör sin årliga rapportering.

Utsläppsövervakning

HaV har genomfört årliga rapporteringar till de marina konventionerna Helcom, Oskar och Londonkonventionen/Londonprotokollet samt olika organ inom EU, som EEA och EU-kommissionen. Rapporteringarna omfattar belastningen på havet av vattenburna näringsämnen och miljögifter från vattendrag och stora punktkällor vid kusten. Underlaget för rapporteringarna tas fram av SMED och HaV har regelbundet haft avstämningsmöten med SMED.

Miljöforskningsanslaget

Inom det marina området har fokus 2012 legat på att bereda väg för en internationell utlysning inom BONUS (Baltic organisations network for financing research EEIG). Utlysningen öppnade för ansökningar den 12 november 2012. Naturvårdsverket finansierar den tematiska utlysningen via Miljöforskningsanslaget och HaV finansierar Innovationsutlysningen med fokus på kunskap för bättre åtgärder i Havsmiljön via sitt anslag 1:12.

Planering av miljöåtgärder

Att få till stånd faktiska, konkreta åtgärder som bidrar till att nå HaV:s vision om "levande hav, sjöar och vattendrag till glädje och nytta för alla" är ett absolut fokus för myndigheten. HaV har ett antal olika verktyg för att lyckas, så väl administrativa och informativa som ekonomiska. Myndigheten når dock inte långt på egen hand utan det är avgörande hur väl alla aktörer med bäring på landets vattenmiljöer kan samverka och sträva åt samma håll för att skapa största möjliga positiva miljöeffekt.

Miljöteknik och miljöinnovation

Haven och kustområdenas vatten, liksom sjöar och vattendrag skapar stora och växande möjligheter för företag, regioner och länder. Samtidigt utgör miljöutmaningar inom vatten och hav allvarliga hot mot naturens ekosystem, vår välfärd och framtid.

Myndigheten deltog också i European Maritime Day, EMD 20-22 maj. Arrangörer var Göteborgs stad, Västra Götalandsregionen och regeringen tillsammans med EU-kommissionen. HaV bjöd in till två workshops, en om hållbara innovationer och en om gränsöverskridande havsplaneringsprojekt i Nordsjön och Bottniska viken.

Som start för HaV:s åtgärdsarbete inom ramen för utveckling av miljöinnovationer genomförde myndigheten ett stort dialogmöte ”Innovationer för blå tillväxt och för levande vatten och hav”, i samband med European Maritime Days i Göteborg. Mötet var ett samarrangemang mellan Miljödepartementet, Näringsdepartementet, Vinnova och HaV.

Så väl nationellt som inom EU får frågan om blå tillväxt, Blue Growth, ett ökat fokus. Som exempel på pågående utvecklingsarbete inom området miljödrivet företagande kan nämnas musselodling och energiutvinning. Andra åtgärdsbaserade projekt som HaV initierat/finansierat är utveckling av lågflödesmuddring för att ta bort farliga ämnen samt syresättningsprojekt för syrefattiga havs- och sjöbottnar.

Hav medverkar i två regeringsuppdrag under strategin för utveckling och export av miljöteknik 2011-2014. Det ena är Energimyndighetens uppdrag att genom en särskild satsning arrangera en mötesplats för aktörer inom miljöteknikområdet. Det andra är Vinnovas uppdrag att genomföra en särskild satsning med syfte att utveckla testbäddar inom miljöteknikområdet där HaV har bidragit med synpunkter och förslag.

Miljövänlig sjöfart

HaV har under det gångna året haft ett nära samarbete med Transportstyrelsen vad gäller frågor som rör sjöfarten och dess miljöpåverkan. Myndigheten har deltagit vid möten som till exempel International Maritime Organization's Marine Environmental Protection Committee och Helcom:s arbetsgrupp för maritima frågor. HaV har varit en efterfrågad part vid dessa tillfällen. Samarbetet har under året lett till flera gemensamma möten för att klargöra verksamhetsområden och ansvarsfördelning bland annat rörande barlastvattenkonventionen och harmoniserade undantagsregler.

Samverkan har också genomförts med anledning av sjöfartens behov av miljöanpassning med anledning av kommande lagstiftning rörande svavelhalter i luftemissioner. Hav har tillsammans med Kustbevakningen, Sjöfartsverket och Trafikverket diskuterat viktiga frågor som t.ex. trafikseparering och arbetsmiljöfrågor inom sjöfarten för att förhindra olyckor som skulle kunna få stora negativa miljökonsekvenser.

Förutom med andra myndigheter har HaV samarbetat med organisationerna Redareföreningen och Sveriges hamnar. HaV har bland annat inlett en dialog rörande miljöindexering av sjöfarten och en möjlig koppling till differentiering av farleds- och hamnavgifter.

HaV har med anslaget Åtgärder för havs- och vattenmiljö delfinansierat flera projekt med syfte att förbättra den marina miljön. Clean Shipping Index (CSI) är ett exempel. Projektet har som målsättning att arbeta med lastägarna så att de ska kunna sätta press på rederierna genom att kräva miljöanpassningar av fartyg utöver vad som krävs av lagen. CSI är även med i diskussionerna om miljöindexering och differentierade farledsavgifter.

Marint skräp

Marint skräp utgör deskriptor 10 i Havsmiljödirektivet. HaV har under året fastställt vad som kännetecknar god miljöstatus för marint skräp samt tagit fram en miljökvalitetsnorm för marint skräp och beslutat om tillhörande indikatorer.

HaV har deltagit med expertis i såväl Ospar:s arbetsgrupp för marint skräp som i EU:s tekniska expertgrupp för deskriptor 10. HaV har också medverkat till att starta ett samarbetsprojekt mellan Sverige, Danmark och Norge med fokus på marint skräp i nordiska vatten, ett projektet som har beviljats medel av Nordiska Ministerrådet.

Genom anslaget Åtgärder för havs- och vattenmiljö har HaV stöttat ett flertal projekt. Fishing for litter drivs i regi av Kommunernas Internationella Miljöorganisation (KIMO Baltic) och stiftelsen Håll Sverige Rent (HSR) och innebär i korthet att fiskare tar iland det skräp som fastnar i deras redskap.

Ren kust i Bohuslän, är ett samarbetsprojekt där 11 kustkommuner tillsammans främst strävar efter att hitta lösningar för ett långsiktigt omhändertagande av de stora mängder marint skräp som flyter iland i Bohuslän.

Kusträddarna och Baltic Sea Waste Campaign, i regi av HSR, syftar huvudsakligen till att uppmärksamma allmänheten på problematiken och förändra attityder och beteenden. Under året har HaV också haft en dialog med Naturvårdsverkets kring deras regeringsuppdrag ”Särskild satsning på minskad nedskräpning”. Uppdraget omfattar nedskräpning i städer, naturområden och längs kusterna, dock inte dumpning i havet. Uppdraget fokuserar på informationsinsatser och annat förebyggande arbete för att minska nedskräpning, till exempel utvecklas en vägledning till kommunerna.

Farliga ämnen

SAMVERKAN RÖRANDE OLJEOLYCKOR

I september 2011 kolliderade två fartyg utanför Danmarks västkust. Den olja som läckte ut följde med havsströmmarna och hamnade så småningom nästan uteslutande i Tjörns kommun. Cirka 980 ton vattenblandad olja har tagits om hand och saneringsfasen avslutades under hösten 2012. HaV har bistått kommunen och Länsstyrelsen med information och kunskap om miljöeffekter under saneringsarbetet.

HaV har också i rollen som ansvarig för den långsiktiga uppföljningen av oljeutsläpp haft täta kontakter med MSB särskilt i frågan om Tjörn men också generellt vad gäller oljeutsläpp. Myndigheten deltog vi i paneldiskussionerna vid MBS nationella oljeskyddsseminarium i november och i arbetet med uppdateringen av det nationella oljestrategin 2025.

Som ett led i att minska de negativa miljöeffekterna av oljeolyckor har HaV har varit med och finansierat projektet ”Seatrack Web, prognosystem för oljeutsläpp i havet”. Projektets syfte och mål är att förbättra prognosystemet Seatrack Web med nya funktioner, förbättrad fysik, snabbare beräkningar och högre användarvänlighet och därmed minska skadorna av oljeutsläpp vid olyckor och illegala utsläpp.

FRITIDSBÅTAR

HaV fick i juli 2011 uppdrag från regeringen att kartlägga och utreda miljöpåverkan av båtbottentvättning samt att ta fram riktlinjer och riktvärden för miljötillsyn av småbåtshamnar och för att underlätta likvärdiga bedömningar.

Första delen av uppdraget utfördes 2011 och låg till grund för de riktlinjer som utarbetades av HaV under vintern och våren 2011—2012 genom bland annat två dialogmöten, en enkätstudie och en beräkningsstudie i samråd med en referensgrupp.

HaV har under senhösten 2012 även inlett ett arbete med att kommunicera de framtagna riktlinjerna till berörda parter. Myndigheten har under två tillfällen medverkat på branschmöten, arrangerade av Sweboat, en branschorganisation för näringsidkare inom fritidsbåtssektorn, för att informera om de nya riktlinjerna.

HaV har även deltagit på tre möten arrangerade av Saltsjön-Mälarens Båtförning. Mötena syftade dels till att sprida information om de nya riktlinjerna och det kommande förbudet att tömma båttoaletter ute till havs, vilket kommer att träda i kraft 1 april 2015, och dels syftade de till att lyfta fram olika lösningar för hur småbåtshamnar ska klara av de nya kraven. Uppskattningsvis var 50-60 småbåtsklubbar representerade under mötena. Utöver dessa bransch- och miljömöten har många kommuner haft direktkontakt med HaV för diskussioner om hur riktlinjer och tillsyn av båtbottentvättning ska hanteras.

Biologisk mångfald

SKYDD AV OMRÅDEN OCH ARTER

HaV har under året föreslagit att flera marina områden ska få utökat skydd. Marina områden kan skyddas på flera sätt. De två vanligaste är Natura 2000, som bygger på EU:s direktiv för att skydda arter och habitat, samt naturreservat som i Sverige är den vanligaste skyddsformen. Sverige har också genom internationella konventioner åtagit sig att skydda värdefulla havsmiljöer. En sådan konvention är Oskar där de skyddade områdena kallas Marine Protected Areas (MPA).

HaV föreslog regeringen under våren 2012 att två områden, Bratten och Havstensfjorden, ska få skydd som MPA. Bratten, utanför Tanums kommun, är redan idag ett Natura 2000-område och utgör ett område med spricklandskap, rev och bubbelstrukturer som innefattar ett stort antal ovanliga och hotade arter. Havstensfjorden i Bohuslän är känd för sina grunda mjukbottnar med blåmusselbankar och ålgräsängar. Sedan 2010 är fjorden ett marint naturreservat och till stora delar även skyddat som ett Natura 2000-område.

HaV har under 2012 arbetat med en vägledning till länsstyrelserna i rörande frågan om reglering av fiske i områden som är skyddade som Natura 2000-

områden. Vägledningen beräknas vara färdigställd till början av 2013.

Frågan om reglering av fiske i marina Natura 2000-områden har diskuterats mellan olika berörda myndigheter under året som gått. Frågan som behandlats är hur olika lagrum, Miljöbalken eller Fiskelagstiftningen bäst används för att skydda landets 274 marina Natura 2000-områden.

HOTADE ARTER OCH ARTER MED BEHOV AV FÖRVALTNINGSPLANER

HaV har på regeringens uppdrag under 2012 utarbetat nationella förvaltningsplaner för gråsäl och knubbsäl. Förvaltningen av gråsäl i Östersjön är en gemensam angelägenhet för samtliga nio östersjöstater och EU.

De övergripande målen för populationerna av gråsäl och knubbsäl är att dessa ska ha gynnsam bevarandestatus och dess påverkan på människans intressen ska vara neutral eller positiv. För att nå målen ingår i planerna främst förslag på förebyggande åtgärder, exempelvis utveckling av sälsäkra redskap.

Förvaltningsplanerna för gråsäl och knubbsäl är adaptiva och ekosystem-baserade, vilket innebär löpande utvärderingar av uppsatta mål för att kunna anpassa åtgärder och insatser för att nå målen.

ASCOBANS (avtal för skydd av småvalar i Nordsjön och Östersjön) ligger under FN-konventionen om skydd av flyttande arter (Bonnkonventionen, UNEP/CMS). Inom ASCOBANS antogs en plan för bevarande av tumlare i Kattegatt och Bälthavet under det sjunde partsmötet i oktober där HaV representerade Sverige. Ett viktigt mål i den nya planen är att involvera fiskare, sjöfarten och andra aktörer i arbetet, bland annat för att minska bifångster och få bättre kontroll på beståndets utveckling. Motsvarande planer finns sedan tidigare för Östersjön och Nordsjön. HaV har under 2012 deltagit aktivt inom de olika arbetsgrupperna för respektive plan.

FRÄMMANDE ARTER

Amerikansk hummer bedöms som en främmande art och arten importeras levande till Sverige. HaV gick tillsammans med Havsfiskelaboratoriet vid SLU ut i en kampanj under hösten 2012 för att försöka stoppa spridning av den amerikanska hummern i våra vatten. Detta gjordes genom information om att det är förbjudet att förvara levande humrar i våra vatten i väntan på försäljning, men också genom en satsning på att samla in misstänkta amerikanska humrar.

Med anledningarna av de fynd som gjorts av arten i svenska vatten vill HaV införa ett importförbud i artskyddsförordningen för levande amerikansk hummer.

Miljöprövningar

SKYDDSVÄRDA GRUNDOMRÅDEN

HaV har fört talan i ett antal mål där exploatering och ianspråktagande av skyddsvärda grundområden varit föremål för prövning bland annat en ansökan om tillstånd för anläggande av båtbygggar och sjöförråd på Nordkoster.

VINDKRAFTSPARK I HANÖBUKTEN

I Hanöbukten i Blekinge län planeras uppförande av en omfattande vindkraftspark med totalt 700 verk där påverkan bedöms kunna vara påtaglig och svår att

precisera. HaV har bedömt att ansökan inte med tillräcklig noggrannhet preciserar med vilka metoder och i vilket utförande sökanden planerar att anlägga vindkraftsparken. Det är av denna anledning mycket svårt att förutse vilka de slutliga effekterna på den marina miljön kommer att bli särskilt mot bakgrund av verksamhetens omfattning, såväl avseende parkens storlek som områdets skyddsvärden samt den tidsåtgång som anläggandet av parken sannolikt kommer att kräva.

Havsplanering

HaV har i regleringsbrevet för 2012 ett särskilt uppdrag att förbereda kommande statlig havsplanering. Uppdraget redovisas i särskild ordning. Sammanfattningsvis kan dock konstateras att HaV under 2012 fortsatt förberedelsearbetet för uppbyggnad av ett system för fysisk havsplanering i Sverige. Som ett stöd i arbetet inrättades en referensgrupp under första halvåret med deltagare som representerade länsstyrelser, nationella myndigheter och kommuner.

För att möta kompetensbehoven inför kommande havsplanering har myndigheten under året anställt personal med specifik kompetens inom miljöbedömning, geografiska informationssystem och fysisk planering, samt anordnat en processutbildning med fokus på havsplanering med deltagare från HaV och länsstyrelsen.

Som ett bidrag till arbetet med att utforma havsplaneringsprocessen har myndigheten i en rapport tagit fram förslag till hur processen skulle kunna utformas utifrån ekosystemansatsen. Myndigheten har även under året påbörjat arbetet med att utveckla och ta fram verktyg för havsplaneringsprocessen. Bland annat har en kravspecifikation för en webbaserad havsplaneringsportal med kartverktyg och arbetsyta tagits fram, liksom förslag till metodik för samhällsekonomisk konsekvensanalys, en förstudie om bedömning av naturvärden och en inventering av digitala planerings- och processverktyg för havsplanering.

HaV har tillsammans med tre samordnande länsstyrelser samverkat kring genomförandet av uppdragen om förberedelser för havsplanering i respektive myndigheters regleringsbrev, bland annat när det gäller inventering av kunskaps- och planeringsunderlag samt påbörjat planering för framtagande av en nulägesbeskrivning. På nationell nivå har myndigheten initierat samarbete med nationella expert- och sektorsmyndigheter som förväntas bidra med underlag och delta i havsplaneringprocessen.

En viktig del i förberedelsearbetet har varit att i olika sammanhang externt kommunicera frågor kring havsplanering, vilket bland annat har gjorts med stöd av särskilt framtaget informationsmaterial i form av broschyrer och filmer. Myndighetens nätverk för frågor kopplade till havsplanering har utvecklats genom omfattande kontakter med andra svenska myndigheter och organisationer samt genom deltagande på olika nivåer i det internationella samarbetet. Internationellt har HaV deltagit i de arbetsgrupper som arbetar med havsplanering inom ramen för de regionala havskonventionerna (Helcom och Ospar) och International Council for the Exploration of the Sea (ICES) samt som partner i de EU-finansierade gränsöverskridande Interreg-projekten Hav möter land (Västerhavet) och PartiSeapate (Östersjön). Arbetet bidrar till såväl internationell samordning som metodutveckling och underlag för svensk havsplanering. I en särskild rapport har HaV fångat upp erfarenheter och slutsatser från tidigare gränsöverskridande havsplaneringsprojekt.

Fiskförvaltning

HaV har i uppdrag att verka för en hållbar förvaltning av fiskeresurserna. Arbetet med förvaltningen omfattar stöd till regeringsskansliet i arbetet med EU:s gemensamma fiskeripolitik (GFP), det nationella genomförandet av fiskeripolitiken, nationell fiskereglering samt arbete med fiskevårdande åtgärder.

EU-länderna har beslutat att förvalta fiskeresursen och fisket tillsammans genom en gemensam fiskeripolitik (GFP). Det innebär att länderna har gemensamma bestämmelser för såväl tillträde som marknad och strukturåtgärder. Inom GFP:n samlas en rad åtgärder som bland annat att införa långsiktiga förvaltningsplaner, att bestämma hur mycket fisk som årligen får fångas (TAC), att reglera fiskeansträngningen (effort), att införa gemensamma tekniska regleringar för hur fisket får bedrivas samt att införa rumsliga och temporära begränsningar i fisket

Den gemensamma fiskeripolitiken lämnar ett visst utrymme för nationell förvaltning av fisket. En stor del av av fisket längs kusterna samt allt fiske inom sötvattensområdena regleras på annat sätt än genom kvoter. Beståndsvården sker istället genom HaV:s föreskrifter. Det finns föreskrifter om licenser, redskapsbegränsningar, förbudsområden, fisketider och minimimått för landade fiskar.

Fiskförvaltning

EU:s gemensamma fiskeripolitik

Fiskeripolitiken är ett av EU:s gemensamma politikområdena vilket innebär att alla gemenskapens länder omfattas av samma bestämmelser. Fiskeripolitiken reglerar alla aspekter av fisket, från havet till konsumenten. Det övergripande målet för den gemensamma fiskeripolitiken är att säkerställa att levande akvatiska resurser nyttjas på ett hållbart sätt i ekonomiskt, miljömässigt och socialt hänseende.

Reformen av den gemensamma fiskeripolitiken

Just nu pågår ett genomgripande reformarbete då det konstaterats att den nuvarande fiskeripolitiken inte lyckats nå upp till sina syften och målsättningar. Kommissionen presenterade ett förslag till ny GFP i juli 2011. I förslaget återfinns viktiga komponenter som har för avsikt att skapa hållbara bestånd såsom maximalt hållbart uttag (MSY) senast 2015, utkastförbud, regionalisering, ett system med överlåtbara nyttjanderätter i fisket och att fiskeripolitiken framöver tydligare ska integreras med miljölagstiftningen.

HaV har under 2012 bistått Regeringskansliet i dess arbete med reformen av GFP:n. Arbetet har bestått i att förse Regeringskansliet med underlag, men också i att HaV deltagit i, och rapporterat från, rådsarbetsgruppen för fiskeripolitiska frågor.

Vårens förhandlingar resulterade i ett av ordförandeskapet presenterat kompromissförslag som antogs i en allmän inriktning av en majoritet av medlemsstaterna i fiskerådet i juni 2012. Sverige röstade dock nej till den allmänna inriktningen främst på grund av allt för svaga skrivningar kring utkastförbud. Under det andra halvåret 2012 har HaV främst analyserat och kommenterat olika delar av förslaget för vidare beredning i Regeringskansliet.

I en parallell process har EU-parlamentet lämnat ett stort antal förslag till ändringar av kommissionens ursprungliga förslag. HaV har på begäran från Regeringskansliet under hösten gjort övergripande analyser av parlamentets ändringsförslag.

Fiskepartnerskapsavtal

EU är en global aktör inom fisket. Inom ramen för den gemensamma fiskeripolitiken har EU tecknat fiskepartnerskapsavtal (FPA) med ett flertal utvecklingsländer. HaV har försett regeringskansliet med underlag till diskussioner och beslut kopplade till förhandlingar om fiskepartnerskapsavtal i rådsarbetsgruppen för fiskeripolitiska frågor.

Förvaltningsplaner

En av de viktigaste och mest framgångsrika förvaltningsåtgärderna för att uppnå hållbara bestånd är långsiktiga förvaltningsplaner. Sådana planer infördes i GFP:n vid reformen 2002. Beslut om nya förvaltningsplaner eller revidering av existerande har dock inte kunnat fattas sedan ikraftträdande av Lissabonfördraget (den 1 december 2009). Detta har i första hand berott på att de inblandade institutionerna inte är överens om vilket lagstiftningsförfarande som ska gälla. Kommissionen och parlamentet menar att det ordinarie lagstiftningsförfarandet (medbeslutande rådet och parlamentet) ska gälla för hela förvaltningsplanerna. Övervägande delen av rådets medlemsstater menar istället att rådet ska besluta om de TAC-sättande mekanismerna då detta tolkas som fastställande och fördelning av fiskerimöjligheter vilket, enligt Lissabonfördraget, rådet självt beslutar om.

FÖRVALTNINGSPLANEN FÖR TORSK I VÄSTERHAVET

HaV har bistått regeringskansliet under förhandlingsarbetet i rådsarbetsgruppen för fiskeripolitiska frågor där ett förslag till reviderad förvaltningsplan för torsk i västerhavet behandlats under hösten 2012. Den nuvarande planen, som trädde i kraft 1 januari 2009, utvärderades under 2011.

FÖRVALTNINGSPLANEN FÖR LAX

I augusti 2011 presenterade EU-kommissionen sitt förslag till en långsiktig förvaltningsplan för lax i Östersjön. En första läsning av förslaget i rådet och i parlamentet startade under hösten 2011 och avslutades i slutet av 2012. HaV har vid ett flertal tillfällen lämnat synpunkter på förslaget till Landsbyggsdepartementet och Miljödepartementet i samband med att förslaget har diskuterats i den interna rådsarbetsgruppen och i parlamentets utskott för miljöfrågor och fiskefrågor. HaV:s synpunkter har utgjort beslutsunderlag för Landsbyggsdepartementets utarbetande av Sveriges ståndpunkter i samband med rådets pågående förhandlingar om förslaget.

FLERARTSPLAN FÖR ÖSTERSJÖN

HaV har under 2012 medverkat på arbetsgruppsmöten inom både Scientific, Technical and Economic Committee for Fisheries (STECF) och ICES för att utveckla den vetenskapliga basen för en flerartsplan i Östersjön. Planen syftar till en samlad förvaltning av bestånden av torsk, sill och skarpsill för att omhänderta samspelet mellan dessa arter i ekosystemet. Myndigheten har även deltagit på möten inom den Baltiska rådgivande nämnden (BSRAC) för att vidare diskutera medlemsländernas, miljöorganisationernas och fiskets syn på frågan.

Omförhandling av 1966 års Skagerraköverenskommelse

HaV har ingått i en arbetsgrupp med uppdrag att ta fram förslag till ett nytt fiskeavtal mellan EU och Norge i Skagerrak. Gruppen fick även i uppdrag att kartlägga och rekommendera harmonisering och modernisering av tekniska regleringar samt fiskerikontroll. Efter ett stort antal möten i arbetsgruppen under såväl 2011 och 2012 kunde man den 1 juli 2012 underteckna ett avtal mellan EU och Norge om införandet av bland annat utkastförbud i Skagerrak 2013.

I augusti 2012 presenterade EU-kommissionen ett förslag till förordning som syftar till att införa de överenskomna bestämmelserna i EU:s lagstiftning. Det stod redan då klart att förslaget, till parlamentets och rådets förordning, inte skulle hinna träda i kraft den 1 januari 2013. För att möjliggöra införandet till början på 2013, vilket redan är genomfört i den norska delen av området, tog man från svensk och dansk sida initiativ för att kunna införa utkastförbudet och de harmoniserade redskapsreglerna genom nationella bestämmelser.

Under arbetets gång har HaV genom regeringsuppdrag redovisat vad Sverige kan genomföra på nationell basis för att leva upp till avtalet. HaV konstaterade att det finns möjlighet att införa de harmoniserade redskapsreglerna innan en EU-förordning finns på plats vilket resulterat i ändring av nationella föreskrifter som träder i kraft 1 februari 2013. När det gäller utkastförbudet konstaterade HaV att detta inte var möjligt att genomföra med nationell lagstiftning så länge bemyndigande inte lämnas av Kommissionen. Arbetet med att förbereda för införandet av ett utkastförbud har dock påbörjats på HaV under året för att underlätta genomförandet då ett EU-reglerat förbud träder i kraft.

Politiken för global utveckling

HaV har bistått regeringen i det internationella arbetet med ett långsiktigt nyttjande av havs- och sötvattensresurser. I detta arbete har myndigheten, genom att verka för en samstämmighet mellan sektorspolitik och utvecklingspolitik, bidragit till genomförandet av Sveriges politik för global utveckling (PGU). Härutöver har HaV haft överenskommelser med Sida inom vilka myndigheten har utfört olika uppdrag. Uppdragen har omfattat särskilda regionala uppdrag avseende Asien respektive Afrika.

HaV har under året gett rådgivning till Sida/Svenska Ambassaden i Bangkok inom ramen för den gällande tjänsteköpsöverenskommelsen. HaV har fungerat som teknisk rådgivare för genomförandet och utveckling av det svenska stödet till hållbart nyttjande av havs- och sötvattensresurser i Sydostasien. Myndigheten har medverkat i ett antal uppföljningsmöten, regionalt inriktade seminarier och diskussioner om det svenska stödet. Dessutom har uppdraget inkluderat en särskild omvärldsbevakning med inriktning på Asien utifrån det behov som Sida bedömer att de berörda utvecklingsländerna i regionen har.

Anslag 1:8 Ersättning för viltskador

Yrkesfiskare som drabbas av sälskador kan få bidrag till sälsäkra fiskeredskap och kan ansöka om ersättning för uppkommen skada ur viltskadeanslaget. Viltskadeanslaget är ett redskap i viltförvaltningen för att öka acceptansen och mildra konflikten mellan människa och fredat vilt.

Från och med 2012 handläggs den del av viltskadeanslaget som berör skador orsakade av säl av HaV. Myndigheten fördelar anslaget till berörda länsstyrelser som i sin tur fördelar medlen till de enskilda fiskarna.

Enligt regleringsbrevet för budgetåret 2012 hade regeringen gett HaV rätt att disponera 25 000 tkr för att förebygga skador orsakade av säl och för att ersätta inträffad sådan skada. Grundprincipen är att skador i första hand ska förebyggas varför länsstyrelserna anmodats att inkomma med önskemål om bidrag för förebyggande åtgärder i första hand. Först efter att dessa önskemål tillgodosetts fördelades medel för skador orsakade av säl på fisk och redskap som uppgivits i loggbok. För 2012 fördelades skadeersättning till länen efter samma fördelningsnyckel som användes av Naturvårdsverket 2011.

Ansökningar när det gäller förebyggande åtgärder uppgick 2012 till ca 6 500 tkr.

Datainsamling och analys

HaV har som sitt ansvarsområde att samordna och beställa fiskövervakningen, vilket inkluderar fiskövervakning som finansieras via miljöövervakningsanslaget 1:2 samt den nationella datainsamlingen inom ramen för Data Collection Framework (DCF). Den fiskövervakning som finansieras via miljöövervakningsanslaget beskrivs i kapitlet Vattenförvaltning, Miljöövervakning sid 30.

HaV har övertagit ansvaret från Fiskeriverket att ge ut rapporten ”Resurs- och miljööversikten” och SLU Aqua har fått i uppdrag från HaV att producera ”Resurs- och miljööversikten 2012”. Rapporten har givits ut i januari 2013.

EU:s datainsamlingsförordning

Datainsamling av biologiska och ekonomiska data på fiskets område har under 2012 genomförts enligt den plan som framgår av Sveriges nationella datainsamlingsprogram (Swedish National Programme for collection of Fisheries data 2011-2013). Programmet styrs av en rad EU-förordningar, Data Collection Framework (DCF).

För Sveriges del är HaV ansvarig för programmet medan Sveriges lantbruksuniversitet (SLU Aqua) utför de största delarna av datainsamlingen. HaV samordnar och sammanställer den årliga ekonomiska rapporteringen där Jordbruksverket bidrar med de delar som handlar om vattenbruket och beredningsindustrins ekonomiska situation.

Insamling, bearbetning och analys av biologiska data samt leverans av data som ligger till grund för rådgivningsarbetet inom ICES och EU har skett i den omfattning som planerades. Ett avtal har tecknats för 2012 och 2013 med det danska undersökningsfartyget DANA och de fem trålundersökningar som ingår i programmet har genomförts enligt plan.

Ekonomiska analyser avseende utfiskning av skarpsill och ekonomiska konsekvensanalyser av utkastförbud har genomförts under året. HaV deltar även i ett projekt avseende ekonomiska effekter av bränslesubventioner till yrkesfisket finansierat av Nordiska Ministerrådet.

Fritidsfisket är en integrerad del av EU:s gemensamma fiskeripolitik och genom såväl Datainsamlingsförordningen som Kontrollförordningen ställs krav på insamling av uppgifter om fritidsfiskets fångster. En ny nationell studie på

fritidsfisket har initierats.

Datainsamlingen för 2012 kommer att redovisas i sin helhet och i detalj i ”Annual Report for the Swedish National Programme for collection of fisheries data 2012” som skickas till EU senast 31 maj 2013.

Samverkan med SLU Aqua

I samarbetet med SLU Aqua är HaV:s roll att vara beställare och mottagare av vetenskapligt baserad rådgivning för fiskförvaltning och SLU Aqua fungerar som utförare av verksamheten som krävs för detta.

Under första halvan av 2012 fastställdes en förenklad verksamhetsplanering för beställningar för 2012 indelad i 16 delområden baserat på de behov som identifierats. Dessa beställningar har successivt preciserats och slutligen fastställts.

Under andra halvan av 2012 har systemet för hur samverkan organiseras utvecklats. Samarbetet organiseras i en strategisk grupp som diskuterar övergripande gemensamma frågor och utvecklingsfrågor. Under 2012 har två operativa samordningsgrupper formerats för det mer löpande samordningsarbetet, en för datainsamling och en för förvaltningsinriktad undersökningsverksamhet.

Under december 2012 rapporterade HaV ett regeringsuppdrag med syfte att inleda dialog och lämna förslag till en stärkt samverkan mellan forskning och fiskerinäring med avseende på datainsamling.

Vetenskaplig rådgivning

HaV redovisade den 30 augusti ett regeringsuppdrag med syfte att beskriva hur arbetet med vetenskaplig rådgivning, med fokus på fiskförvaltning, bedrivs inom myndigheten. Av redovisningen framgår hur arbetet är organiserat, hur resurserna har fördelats samt hur deltagande i bland annat ICES arbetsgrupper bedrivits.

Undersöknings-, forsknings- och rådgivningsverksamheten för fiskförvaltningen sker i mycket stor utsträckning genom internationellt samarbete inom ramen för EU:s gemenskapspolitik, där EU:s datainsamlingsförordning (DCF) och ICES rådgivningsarbete är viktiga pusselbitar. Särskilt gäller det de bestånds- och ekosystemanalyser och den rådgivning som tas fram av ICES, baserat på data framtaget enligt DCF. Detta sker genom att HaV ger uppdrag åt relevanta utförare, framför allt SLU Aqua, att genomföra den biologiska datainsamlingen enligt DCF och att aktivt delta i arbetet inom en stor mängd expertgrupper inom ICES, samt i arbetet inom ICES rådgivande kommitté (Advisory Committee, ACOM). Sverige deltog i ett 60-tal av ICES expertgrupper under 2012.

SLU Aqua bidrar med underlag för HaV:s arbete med förvaltningsplaner, bestånds- och ekosystembedömningar för nationellt reglerat fiske i kustområden och sötvatten. Löpande under året har även SLU Aqua på HaV:s uppdrag förmedlat vetenskaplig rådgivning åt Landsbygdsdepartementet, länsstyrelser, kommuner, fiskevårdsområden, yrkesfiskare, enskilda fiskerättsägare, konsulter och en intresserad allmänhet.

Tillträdesfrågor

HaV skall se till att de regelverk och rutiner som myndigheten förfogar över är kostnadseffektiva och enkla för medborgare och företag. HaV skall därför arbeta systematiskt med förenkling och förtydligande av befintliga regelverk till nytta och glädje för alla.

Att anpassa flottans kapacitet till tillgängliga resurser är en av de stora utmaningarna för fiskeripolitiken. Det gäller såväl nationellt som inom EU. För att bedriva fiske i yrkesmässig omfattning krävs i normalfallet yrkesfiskelicens och fartygstillstånd. Härutöver har Sverige nationellt fattat beslut om kompletterande tillstånd för att begränsa tillträdet till olika fiskerier. Vissa tillstånd baseras helt på nationella regelverk, till exempel åltillstånd och räktillstånd, medan andra tillkommit som en följd av gemenskapsregelverk såsom tillstånd inom effortregleringen för Västerhavet samt torskstillstånd i Östersjön. Gemensamt för dessa tillstånd är att de syftar till att begränsa nyttjandet av resursen.

Fartygstillstånd och anpassning av flottans kapacitet

Enligt EU:s lagstiftning om förvaltning av medlemsländernas flottkapacitet framgår att all införsel av kapacitet, som mäts i bruttoton (BT) och maskinstyrka (kW), måste föregås av utförsel av minst motsvarande kapacitet. Den som vill föra in ett nytt fartyg i den svenska fiskeflottan måste därför först föra ut fartygskapacitet (BT och kW) som minst motsvarar det nya fartygets kapacitet. Under 2012 ökade antalet registrerade fartyg i den svenska fiskeflottan med 14 fartyg. Förklaringen är att Sverige sedan 2011 tillämpar ett undantag från denna regel för att möjliggöra för fiskare, som fiskat med stöd av enskild rätt, att ansöka om fartygstillstånd då det enligt EU:s kontrollförordning krävs fiskelicens (motsvarar i Sverige fartygstillstånd) för att få sälja fångst. Kravet infördes under 2011.

I tabell 12 nedan redovisas kapacitetsutvecklingen i flottan. Trenden är en minskning av såväl antal fartyg som kapacitet. Den ökning som noteras under 2012 beror således på att fartygstillstånd även införts för de fiskare som fiskar med stöd av enskild rätt och som vill sälja sin fångst. Sedan 2011 har 88 fartygstillstånd beviljats för fiske med stöd av enskild rätt.

Tabell 12 Utvecklingen i den svenska fiskeflottan (2005-2010 Fiskeriverkets siffror)

År (per 31 dec)	kW	bt	Antal fartyg
2012	172 528	30 564	1 377
2010	178 104	32 953	1 361
2005	235 778	45 883	1 586

Genom de regler som tillämpas för in- och utförsel i flottan uppfyller Sverige de krav EU ställer om förvaltning av flottan avseende inträde och utträde av fartygskapacitet där kapaciteten inte får överstiga fastställda referensnivåer.

Tabell 13 Fartygskapacitet

Svenska referensnivån 31 december 2012

bt	kW
48 083	244 406

Svenska fiskeflottan 31 december 2012

bt	kW
30 564	172 528

Yrkesfiskelicens

Vid prövning av en ny licensansökan prövas särskilt resurssituationen för det fiske som den sökande uppger sig komma att bedriva. Vid prövningen ska också särskild vikt läggas vid en fortlöpande förnyring av fiskarkåren samt jämställdhet mellan könen. Regionala aspekter beaktas också vid licensgivning.

År 2012 inkom 48 licensansökningar om nyetablering och av dessa beviljades 33 st och 15 st avslogs. Vanligen förekommande orsaker till avslag är att den sökande har heltidsinkomst från annan verksamhet än fiske eller söker licens för en art där det av biologiska skäl inte bedöms att det finns utrymme för ytterligare fiskare.

**Tabell 14 Yrkesfiskelicenser fördelat på kön 31 december 2012
(2007-2010 Fiskeriverkets siffror)**

År	2007	2008	2009	2010	2011	2012
Män	1845	1782	1672	1627	1586	1543
Kvinnor	20	18	16	18	20	19
Yrkesfiskelicenser totalt	1865	1800	1688	1645	1606	1562

Särskilda tillstånd

**Tabell 15 Sammanfattning över särskilda tillstånd 31 december 2012
(2010 Fiskeriverkets siffror)**

Särskilda tillstånd	2010	2011	2012
Tillstånd att bedriva fiske efter räka	64	62	62
Tillstånd att fiska havskräfta med bur	117	104	102
Tillstånd att fiska pigghaj	-	-	-
Tillstånd att tråla räka i Gullmarsfjorden	5	5	5
Tillstånd att bedriva fiske efter ål	389	365	251
Tillstånd att bedriva fiske efter siklöja med partrål i kustvattenområdet	35	35	35
Tillstånd att bedriva fiske efter sill/skarspill i de inflyttade trålområdena i Östersjön	12	4	9
Tillstånd att bedriva fiske efter mussla med redskap som släpas efter fartyg	2	1	0
Tillstånd att fiska snäcka med bur	2	2	3
Tillstånd att bedriva fiske efter ål med ryssjor utan flyktöppning på större djup än tio meter	0	0	0
Tillstånd för fiske efter torsk i Östersjön	260	256	251
Tillstånd för fiske av sill och skarspill i Kattegatt, Skagerrak samt EG:s fiskevatten i Östersjön	42	34	37
Regional tilldelning pelagiska tillstånd	15	13	13
Tobis	16	9	9
Makrill	-	-	-
Makrill, norsk ekonomisk zon	18	11	15
Sill, norsk ekonomisk zon	-	7	11
Konsum, norsk ekonomisk zon	7	8	8
Räka, norsk ekonomisk zon	23	19	23
Särskilt tillstånd för fiske med vissa redskap i Nordsjön, Skagerrak och Kattegatt (effort)	117	112	100
Särskilt tillstånd för fiske efter havskräfta med bottentrål försedd med artsorterande rist	93	93	94

TORSK I ÖSTERSJÖN

Särskilt tillstånd krävs enligt EU:s fleråriga plan för torsk i Östersjön för dem som fiskar med ett fartyg som är 8 meter eller längre med torskfångande redskap. För att förhindra en överetablering i torskfisket beviljas i normalfallet tillstånd endast till den yrkesfiskare som har bedrivit fiske med torskfångande redskap under föregående år.

I takt med att situationen för torskbeståndet i framför allt östra Östersjön har förbättrats, finns en viss öppning för nyetablering i syfte att stärka det småskaliga fisket. Redan 2009 införde Fiskeriverket en möjlighet att bevilja nya särskilda tillstånd för torskfångande redskap för fartyg under 12 meter som fiskar med passiva redskap i norra Östersjön. Under 2011 ändrades det svenska regelverket för att tillåta nyetablering av fartyg som används för fiske med passiva redskap även i södra Östersjön. Denna nyetablering får omfatta högst en sammanlagd fartygskapacitet på 4 000 kilowatt. Under hösten 2012 har möjlighet givits för fartyg att omfördela torskdagar sinsemellan om samma antal dagar dras från ett annat fartyg. Den 31 december 2012 hade särskilt tillstånd för fiske efter torsk i Östersjön beviljats för totalt 251 fartyg, varav 25 för fartyg i norra Östersjön och 26 för nyetablering i övriga Östersjön.

PELAGISKA TILLSTÅND

Huvuddelen av de pelagiska kvoterna (främst sill, skarpsill, tobis och makrill) är sedan 2007 fördelad på fartygsnivå. År 2009 beslutade riksdagen att fartygstillståndshavare skulle kunna överlåta hela eller delar av kvoter som tilldelats dem till en annan fartygstillståndshavare. Avsikten var att få tillstånd en minskning av den pelagiska flottans kapacitet utan statligt stöd genom att näringen bättre anpassade antalet fiskande fartyg till den tillgängliga resursen. När systemet infördes hösten 2009 innehade 81 fartyg pelagiskt tillstånd. Under år 2012 har HaV godkänt ca 400 överlåtelser av fiskerättigheter, vilket innebär att endast 37 fartyg hade tillstånd den 31 december 2012.

SIKLÖJA

Antalet tillstånd för fiske efter siklöja har legat på samma nivå sedan 2007 (se tabell 15). De svenska fångsterna av siklöja i havet kommer så gott som uteslutande från parbottentrålning i Bottenviken. Fisket efter rommen sker i samband med leken i september-oktober.

Lekbeståndets biomassa under 2012 visar en ökning jämfört med 2011. Denna ökning beror huvudsakligen på en mycket stark rekrytering och en stabil fiskeansträngning. En bidragande orsak till den stabila fiskeridödligheten är införandet av en ny selektionsmetod, rist, i trålarna. Fisketrycket har också spridits mer jämnt över hela fiskeområdet efter att nya områden har öppnats för fiske.

RÄKA

Sverige har för att motverka överetablering inom räkfisket infört ett krav på tillstånd för att få fiska räka. För att få förnyat tillstånd efterföljande år krävs en infiskning om minst 1000 kg föregående förvaltningsperiod. Sedan tillstånd infördes 2008 har antalet tillstånd därmed minskat (se tabell 15).

Under 2010 genomförde ICES en uppskattning av räkbeståndets status i Skagerrak, Kattegatt och Norska rännan. Nyrekryteringen av småräkor låg på mycket låga nivåer under 2009 och 2010 men de senaste två åren har rekryteringen av 1-åringar ökat.

Artsselektiva åtgärder (sorteringsgaller) är regel innanför trålgränsen på svenskt vatten även i räkfisket och kommer att införas under 2013 i utsjön också för att minska bifångsterna av torsk och annan bottenfisk.

BURKRÄFTA

Sedan 2008 krävs tillstånd för att få fiska burkräfta. Syftet har varit att förhindra överetablering inom burfisket. Den svenska kvoten fördelades 2012 mellan burfiskare, trålfiskare och trålfiskare med rist. För att få förnyat tillstånd krävs en infiskning om minst 800 kg föregående förvaltningsperiod. Det finns en viss möjlighet för nyetablering. En bedömning görs då utifrån resurssituation och fysiskt utrymme. Under 2012 godkände HaV fyra nyetableringar i Halland.

ÅLTILLSTÅND

Under år 2007 antog Europeiska unionen en återhämtningsplan för ål. Den övergripande målsättningen i denna plan är att varje medlemsstat ska uppnå en fyrtioprocentig utvandring av blankål från ett av människan opåverkat bestånd. För att uppfylla målsättningen i EU:s återhämtningsplan har Sverige antagit en förvaltningsplan för ål som bland annat omfattar inskränkningar för fisket. Det är generellt förbjudet att fiska ål utan särskilt tillstånd från HaV, med undantag för områden uppströms tre vandringshinder varifrån det bedöms osannolikt att blankål oskadade når havet. Dessa områden finns listade. Om ålen ska säljas krävs det särskilt tillstånd från HaV även för fiske i dessa områden.

En förutsättning för att få åltillstånd är att man föregående år haft och nyttjat ett åltillstånd. Tillstånden har getts för fiske säsongen 2012 och 2013 år med den redskapsomfattning och på det område där fiske skett föregående år. Tillstånden har dock getts med reservationen att de kan återkallas om EU antar nya bestämmelser som påverkar de nationella möjligheterna att bevilja tillstånd för ålfiske. Från och med år 2012 är det inte längre tillåtet att fiska ål i Skagerrak eller Kattegatt norr om latituden 56 25,00 N. Regleringen berörde 80 fiskare i Västra Götalands- och Hallands län som därmed inte kunde få förnyat åltillstånd.

Effortsystemet i Skagerrak, Kattegatt och Nordsjön

EU:s torskåterhämtningsplan för Skagerrak, Kattegatt och Nordsjön omfattar bland annat begränsningar av användningen av redskap som kan fånga mycket torsk, genom fastställande av högsta tillåtna fiskeansträngning. Fiskeansträngningen, mätt i kilowattdagar, per medlemsstat och redskapsgrupp, fastställs årligen av ministerrådet. Då målet för planen ännu inte uppnåtts, minskades genom EU-beslut tilldelningen av kilowattdagar för år 2012 för vissa redskapsgrupper. Särskilt tillstånd krävs för fartyg som är 10 meter eller mer med reglerade redskap. För att förhindra en överetablering måste det så kallade efforttillståndet i Skagerrak, Kattegatt och Nordsjön ha nyttjats under föregående år.

Beviljade tillstånd för fiske inom effortregimen framgår av tabell 15.

Fiske efter havskräfta med bottentrål försedd med artsorterande rist är undantagen från effortregimen eftersom ristfisket uppfyller kravet i torskåterhämtningsplanen att fånga mindre än 1,5 % torsk. Fisket är dock inte helt fritt. HaV utfärdar särskilda tillstånd för kräftfiske med rist. För att underlätta en övergång till detta selektiva fiske har det varit möjligt att växla in en tilldelad dag för fiske med bottentrål mot tre dagar för fiske med rist. För att få ett risttillstånd år 2012 skulle fartyget ha haft ett sådant tillstånd under 2011. Beviljade särskilda tillstånd för trålfiske efter havskräfta visas i tabell 15.

Fiskereglering

Lax

Under 2012 uppgick den tillgängliga kvoten av lax för kustfisket till ca 18 000 st laxar. Målsättningen för årets fiske var att styra fisket mot den odlade laxen och att i övrigt i första hand fånga vild lax från starkare bestånd.

Under 2012 har HaV prioriterat regleringen av fisket i Bottenviken. I norr (Västerbotten och Norrbotten) finns både de största vildlaxälvarna och flera svaga bestånd. I Bottenhavet fångas mer odlad lax än i Bottenviken, eftersom det där finns flera stora älvar med kompensationsodlingar och endast en svag vildlaxälv (Ljungan).

HaV har därför delat upp kvoten under 2012 så att en tredjedel av kvoten får fångas i områdena söder om Bottenviken och två tredjedelar i Bottenviken. Denna uppdelning bygger på hur fisket bedrivits tidigare år dock med en viss förskjutning av kvotandelen till de sydligare områdena med större andel odlad lax.

För fisket i Bottenviken senarelades fiskestarten från den 11:e till den 19:e juni. En senarelagd generell fiskestart i Bottenviken bedömdes dels vara gynnsam för de svaga vilda bestånden, och dels leda till en högre andel odlad lax i fångsterna. I de fredningsområden som idag har en senare fiskestart än den 19:e juni genomfördes dock ingen ändring.

Länsstyrelsen i Västerbotten gavs möjlighet att meddela dispens för fiske med ett begränsat antal redskap från den 14:e juni. Detta för att inte all Torne-, och Kalixälvslox skall ha hunnit passera innan fisket startar längs denna kuststräcka.

Under senare år har det bedrivits försök att utveckla ett strömmingsfiske med fasta redskap. Länsstyrelserna fick därför möjlighet att meddela dispens för sådana redskap, en sådan dispens fick dock inte omfatta fiske efter lax eller öring. Undantaget för strömmingsryssjor grundade sig på att dessa företrädesvis inte är placerade på sådana platser där man fiskar lax och att eventuell lax som kan komma att fångas kan återutsättas på ett förhållandevis skonsamt sätt jämfört med s.k. push-up fälla för sik och lax.

För att minska bifångsterna och onödig hantering av vild lax beslutades att fiske med fasta redskap ej fick vara tillåtet förrän laxfisket startade den 19:e juni. När laxkvoten var slut och fisket efter lax stoppades var även fiske efter lax förbjudet, men fiske med fasta redskap efter andra arter än lax tillåtet. Samma regler fick även gälla fritidsfisket.

Nätfiske

HaV beslutade under 2012 om att ändra de regler för nätfiske på grunt vatten från gränsen mot Norge till gränsen mellan Skåne och Blekinge län. Fiske med nät tilläts efter detta endast under en del av året längs denna kuststräcka. Dessutom infördes bestämmelser för hur länge nät får stå ute i vattnet och vilka redskap som får användas.

Grundområdena i Skagerrak, Kattegatt och Östersjön är viktiga för flera fiskarter, exempelvis torsk och öring, både vad gäller lek och sökandet efter föda. De fungerar också som barnkammare för flera arter av plattfisk, horn-gädda och sjurygg.

Det vanligaste fisket på grunt vatten är fiske efter havsöring vilket främst bedrivs av fritidsfiskare. Ett problem med nätfiske på grunt vatten är att det varit tillåtet under den tid då öringen är fredad vilket nu åtgärdats i och med beslutet att reglera tiden på året för bedrivande av nätfiske på grundområden.

Småskaligt kustfiske

Beslutet att inte tillåta ålfiske på Västkusten under 2012 har medfört minskade möjligheter att bedriva kustnära fiske. Efterfrågan på läppfisk till norska fiskodlingar är idag stor då läppfisken används som en biologisk metod att bekämpa laxlus i anläggningarna. Detta har skapat en möjlighet till ny fiskeinriktning och en ny marknad för kustnära fiskare vid västkusten genom fiske efter levande skärsnultra och berggylta för export.

HaV har därför lämnat dispenser för detta fiske till tidigare ålfiskare. Även intresse för fiske efter strandkrabba har ökat efter förbudet och myndigheten har även i dessa fall lämnat dispens för redskapsanvändning.

Beslutet att fördela laxkvoten innebär att fisket efter lax med fällor kan fortsätta. Möjligheten för dessa fiskare att kompensera ett minskat laxfiske genom att rikta sitt fiske efter andra arter bedöms som liten och många skulle då tvingas att helt upphöra med fiske. Även möjlighet till tidigare fiskestart längs Västerbottenskusten har införts med hänsyn till det kustnära fisket längs denna kuststräcka.

Fiskerikontroll

Fiskerikontrollen omfattar kvotuppföljning, statistik med hjälp av dokumentation från fartyg och förstahandsmottagare (loggböcker, landningsdeklarationer, avräkningsnotor). Den satellitbaserade kontrollen ger information om fartygsaktiviteter i relation till fiskebestämmelser (tekniska regleringar). Kontroll i hamnar avser landningskontroll, kontroll av fångsternas artsammansättning (vid landning för industriändamål) samt kontroll av handelsstandarder. Till detta kommer kontroll av transportdokument vid förflyttning av fisk mer än 20 km från landningsplatsen samt den kontroll av hygien som Livsmedelsverket utför.

Utveckling av fiskerikontroll

Under året har delar av utvecklingsprogrammet Fiskerikontroll 2013 (Fikon) genomförts. Programmet har haft nio projekt med varierande storlek. Insatserna har rört såväl utveckling av verksamhet (verksamhetsprocesser och anpassning av lagstiftning) som utveckling av IT-stöd. Programmet syftar till att anpassa verksamhet och IT-stöd till de krav EU ställer i kontrollförordningen och IUU-förordningen (Illegal Unreported Unregulated). Det fick en försenad start har därför inte avslutats i alla delar under året.

Projekt ”Fångst- och effortuppföljning” har haft två delprojekt. Det ena rörde anpassningar i systemen för hantering av de uppgifter fiskerinäringen lämnar om fisket och försäljningen av fisk. Inom projektet har mindre ändringar genomförts samt förberedelser för de nya krav som följer av förändringar i samband med att nya bestämmelser inför för vägning av fisk. Inom det andra projektet har kravspecifikationer tagits fram för utvecklingen av ett nytt IT-stöd för dataanalys (kvalitetssäkring av data och identifiering av överträdelser).

Projekt ”E-rapportering” har dels arbetat med att utveckla det elektroniska uppgiftslämnandet från fisket och från försäljningen av fisk i första handelsledet, dels medverkat i arbetet att utrusta fartyg mellan 12 och 15 meter med elektroniska loggböcker. Under 2012 utrustades 69 sådana fartyg.

Inom projekt ”Fartygsövervakning” har dels en kravstudie genomförts för anskaffning av en ny programvara för övervakning av fiskefartygens satellitbaserade positionsrapportering (VMS), dels har projektet medverkat i arbetet med att utrusta fartyg mellan 12 och 15 meter med satellitföljare. En samordning har skett med arbetet med den elektroniska loggboken eftersom rapporteringen från den elektroniska loggboken baseras på satellitföljaren. Under 2012 utrustades 69 fartyg mellan 12 och 15 meter med VMS.

HaV har under året genomfört omfattande förberedelser för införandet av nya bestämmelser för vägning av fisk. Projekt ”Inspektioner” har i detta sammanhang arbetat med utveckling av arbetsprocesser och IT-stöd för övervakning och kontroll av vägning enligt de nya bestämmelserna. Inom ett delprojekt har arbetet med att utveckla verksamhet och IT-stöd för kontroll av motorstyrka pågått. Arbetet har genomförts i nära samarbete med Transportstyrelsen.

Inom projekt ”Spårbarhet” har mindre utvecklingsinsatser genomförts för att genom dokumentkontroll spåra otillåten försäljning av fångster från fritidsfisket. Vid sidan av utvecklingsprogrammet Fikon har myndigheten fortsatt att driva ett utvecklingsprojekt för att testa teknik m.m. för spårbarhet baserad på märkning av fisklådor med s.k. RFID-teknik.

Under 2012 utvecklades inom projekt ”Import- & exportkontroll” ett nytt IT-stöd för inlämnade av fångstintyg i samband med import av fiskeriprodukter från tredje land. IT-stödet ger större möjligheter att kontrollera så att produkter som importeras inte kommer från ett illegalt fiske, s.k. IUU-fiske.

IT-stödet för handläggning av administrativa och straffrättsliga sanktioner har inom projekt ”Överträdelsehantering” under året anpassats till kontrollförordningens krav att påföra fartyg och befälhavare prickar i samband med allvarliga överträdelser.

Inom projekt ”Fiskestatistik & -info” har arbetet pågått med att utveckla IT-strukturen för den information som hanteras inom fiskerikontrollen.

Tillsynsplan för fiskerikontroll

HaV tar årligen tillsammans med Kustbevakningen fram en tillsynsplan för fiskerikontroll som ger en samlad bild av hur HaV och Kustbevakningen avser att prioritera och inrikta sin tillsyn inom området fiskerikontroll under året. En tydlig resursprioritering och en god uppföljning ska skapa förutsättningar för att tillsynsplanens mål uppfylls. Planen är ett styrande dokument för den operativa tillsynen inom de båda myndigheternas ansvarsområde gällande fiskerikontroll.

Kvot- och effortuppföljning

Under 2012 stoppades fisket på sju kvoter efter att de berörda svenska kvoterna var uppfiskade. Förbrukningen av de stoppade kvoterna var i medel 98,0 % vid stopptillfället.

HaV mäter effektiviteten i kvotuppföljningen med hjälp av nedanstående indikatorer. Målet är att inga kvoter ska överskridas samtidigt som de ska nyttjas fullt ut.

Måluppfyllelsen för 2012 var god. Kvoter som har ett temporärt överskridande under pågående fiskeår kan normalt höjas genom kvotbyten med andra medlemsstater vilket gör att det inte föreligger ett överskridande när EU slutligen fastställer årets kvotutnyttjande.

Tabell 16 Överskridande av fiskekvoter samt kvotutnyttjande (2005-2010 Fiskeriverkets siffror)

År	Antal överskridna kvoter	Kvotutnyttjande i stoppade fisken %
2005	0	99,6
2006	0	97,0
2007	0	98,0
2008	0	98,6
2009	0	99,0
2010	0	99,8
2011	0	99,1
2012	0	98,0

Svenskt fiske hade under 2012 tillgång till 55 kvoter. De fiskemöjligheter som tilldelades Sverige i form av kvoter uppgick till 177 185 ton samt 37 967 laxar. HaV administrerar också byten av fiskemöjligheter med andra medlemsstater som en del av kvotförvaltningen.

Kvotavräkningen grundas på de fångstuppgifter som rapporteras löpande av fisket. För att säkerställa korrektheten i uppgifterna korskontrolleras de med andra källor. Inom handelskontrollen genomförs även kontroller i senare led. I de fall avvikelser hittas mellan rapporterade kvantiteter och kontrollerade, används kontrollresultatet som underlag.

Starka indikationer på orapporterat fiske kan komma att påverka kvotavräkningen på så sätt att fisket stoppas för att säkerställa att ett senare konstaterande av misstanken inte skulle medföra ett överskridande av den för fallet aktuella kvoten. Några sådana stopp har ej genomförts under året.

Sverige har genom HaV genomfört 104 kvotbyten med andra länder under 2012. Framför allt har byten skett med Danmark, men byten har också skett med Nederländerna, Finland, Lettland och Tyskland. De byten som genomförts har framför allt berört tobis, sill, skarpsill, makrill och blåvitling, men även kvantiteter av torsk, lax och äkta tunga.

Byten sker dels för att täcka mindre överskridanden (av Sverige eller andra länder) men också för att skapa bättre fiskemöjligheter under året. Vissa byten görs också för att omfördela en kvot mellan områden och därigenom kunna koncentrera fisket till färre områden. Sådana byten har genomförts för tobis, sill, skarpsill, makrill och blåvitling. Det fortsatta stora antalet byten jämfört med tidigare år beror på att fartyg inom det pelagiska systemet med individuella fiskerättigheter gjort ett stort antal individuella byten.

Fiskets följsamhet mot rapporteringskraven, en effektiv dokumentation samt snabb och korrekt dataläggning av uppgifterna är viktiga orsaker till att kvoterna har kunnat hållas. Under 2012 har 46 fartyg övergått från att använda pappersloggbooken till att registrera och rapportera uppgifter i den elektroniska fiskeloggbooken.

Landningskontroll

Kvoter avräknas normalt med den kvantitet som landas och landningskontrollen tjänar därmed som en verifiering av att fiskarens viktuppgifter är riktiga. HaV följer effekten av landningskontrollen genom att följa andelen kontroller med anmärkningar. Målet är att andelen anmärkningar ska vara högst 5 %.

Tabell 17 Anmärkningar vid landningskontroll (2010 Fiskeriverkets siffror)

År	Antal landningskontroller	Antal med anmärkningar	Andel med anmärkningar (%)
2010	1 423	163	11,5
2011	1 397	85*	6,1
2012	1 173	102	8,7

*Uppgift i årsredovisning för 2011 är felaktig då tryckfel konstaterades i efterhand.

Den relativa andelen anmärkningar har ökat något under 2012 i förhållande till 2011. Detta kan ha sin förklaring i att verksamheten har fortsatt att utveckla det riskbaserade arbetssättet. På sikt bör dock andelen anmärkningar minska till följd av ökad regelefterlevnad även vid ett riskbaserat arbetssätt.

Tabell 18 Landningskontroller, antal och kostnad (2010 Fiskeriverkets siffror)

	2010	2011	2012
Kostnad inkl OH tkr	23 290	27 738	23 588
Antal landningskontroller	1 423	1 397	1 173
Kostnad per landningskontroll	16 367	19 856	19 761

Den totala kostnaden för landningskontroll har legat relativt konstant över de sista åren med undantag för 2011 som hade något högre kostnader till följd av bland annat den omorganisation som ägde rum då HaV bildades.

Kostnaden per kontroll år 2012 är högre än tidigare år. Anledningen till den högre kostnaden är att färre kontroller har utförts vilket i sin tur har flera orsaker. En av orsakerna är att landningskontroll har bedrivits på annan ort än normalt under ett flertal veckor under året vilket varit resurskrävande i förhållande till antal utförda kontroller. Vidare har delar av landningskontrollen varit underbemannad under året vilket medfört ett ökat resande mellan stationerna med ett färre antal utförda kontroller som följd.

Tabell 19 Antal kontroller och kontrollerad kvantitet vid olika landningskontroller (2010 Fiskeriverkets siffror)

Kategori	2010		2011		2012	
	Utfall/Mål	%	Utfall/Mål	%	Utfall/Mål	%
Fiske efter torsk i Östersjön (antal)	760/1000	76	678/600	113	520/590	88
Fiske efter torsk i Östersjön (ton*)	2723/2450	111	3143/2481	127	3212/2062	155
Demersalt fiske i Västerhavet (antal)	542/600	90	360/550	65	79/150	53
Demersalt fiske i Västerhavet (torsk i ton*)	58/93	62	83/96	86	23/45	51
Pelagiskt fiske (antal)	110/150	73	93/150	62	98/150	65
Pelagiskt fiske (ton)	4320/-	n/a	3256/-	n/a	3939/-	n/a
Pelagiskt fiske i Västerhavet (antal*)	41/50	82	19/25	76	31/39	79
Pelagiskt fiske i Västerhavet (ton*)	2745/2470	111	1527/1998	76	1723/1649	104
Torsk saluförd via auktioner (antal)	161/200	81	121/150	61	90/-	n/a
Torsk saluförd via auktioner (ton*)	34/20	170	28/20	143	41/24	171
Återtagskontroll (antal)	12/19	63	18/12	150	25/15	167
Återtagskontroll (ton)	2/-	n/a	6/-	n/a	2/3	67

*EU-krav

Några av målen för landningskontroll styrs av EU-krav medan andra är framtagna av HaV. Av tabellen ovan kan man se att EU-målen är uppnådda för fiske efter torsk i Östersjön, pelagiskt fiske i Västerhavet (ton) samt kontroll av torsk saluförd via auktioner. De EU-mål som inte har uppnåtts är pelagiskt fiske i Västerhavet (antal) och demersalt fiske efter torsk i Västerhavet (ton). Att målen inte uppnåtts för de två sistnämnda kan bero på svårigheter i att i förväg beräkna och bedöma hur många kontroller som kommer att behöva genomföras samt i vilket takt infiskningen kommer att ske under året. En av anledningarna till att de nationellt satta målen inte har uppnåtts är att färre antal kontroller har genomförts än planerat (se ovanstående resonemang under tabell 18).

Handelskontroll

Kontroller görs av handeln med fisk. Det innebär en större fokusering på att kontrollera fisken i senare led, dvs. hos förstahandsmottagare, beredningsindustri- och distributionsled. Även samordnade kontroller med kommunens livsmedelsinspektörer hos fiskvagnar och mindre försäljningsställen sker för att där dokumentera fiskens ursprung.

Indikationer på överträdelser av regler från den administrativa dokumentkontrollen skall leda till besök och kontroll hos förstahandsmottagare i hamn. Vice versa kan kontrollerna i hamn ge indikationer som direkt bör kontrolleras av "handelskontrollanterna".

Under 2012 genomfördes 6 kontroller. Kontrollerna syftar till att verifiera att de mängder per art som levereras till en köpare i första handelsledet motsvarar de mängder per art som säljs vidare i andra ledet. Tre av kontrollinsatserna har avsett handel med lax.

Kontrollerna av lax under år 2012 har lett till att två förstahandsmottagare är föremål för utredning vad avser underlåtenhet att rapportera köp av fångst köpt i första led.

En slutsats som kan dras efter att noggrant följt rapportering till HaV vad avser den vildfångade laxen i Östersjön är dock att antalet fel och brister i fiskets rapportering är omfattande. Avvikelse som identifieras i den administrativa kontrollen och i fältkontrollen leder inte nödvändigtvis till att ett överträdelseärende initieras.

IUU-förordningen

Bestämmelserna i IUU-förordningen syftar till att göra olagligt, orapporterat och oreglerat fiske olönsamt. Det ska ske genom att importen av fiskeriprodukter från IUU-fiske till gemenskapen förbjuds. Även beredningen av sådana produkter inom gemenskapen förbjuds.

Ett viktigt instrument i kontrollen är det fångstintyg som ska åtföljas de fiskprodukter som förs in i gemenskapen och förteckningar ska tas fram över de fartyg som har samröre med IUU-fiske.

HaV har under året haft utbyte med vissa medlemsstaters myndigheter i syfte skapa en samsyn på hur förordningen ska tillämpas. IT-stödet har även utvecklats under året.

Överträdelser

HaV har 2012 fortsatt att utveckla rutinerna för hanteringen av överträdelseärenden. Med anledning av det stora antal överträdelser som kan identifieras, framför allt genom administrativa kontroller, har tyngd lagts på att finna systematik i de prioriteringar som sker. Samtliga överträdelser som identifieras har således inte hanterats utan endast de som kan betraktas vara av allvarigare slag.

Under året har genomförandet av kontrollförordningens s.k. pricksystem prioriterats och tagit tid och resurser i anspråk. Ärenden som inkommit från fältkontroll har prioriterats under året. Då myndigheten i oktober kunde fatta beslut om föreskrifter, såsom det sista ledet i implementeringen av pricksystemet,

kunde hanteringen och utvecklingen av överträdelseärenden återupptas i tidigare omfattning.

Implementeringen av pricksystemet har under året påverkat omfattningen av beslut om administrativa sanktionsärenden respektive överlämnande av åtalsanmälan till åklagare.

Insatser har gjorts för att informera näringen och andra intressenter om pricksystemet. Detta har även fört med sig allmän information om sanktionsavgifter mm.

HaV följer sedan tidigare effekten av det förebyggande arbetet genom att följa en indikator för hur fisket efterlever bestämmelserna. Indikatorn för efterlevnaden är andel fartyg i flottan med mer än en administrativ sanktion under en tvåårsperiod. Målet är att andelen ska vara högst 5 % år 2012. Av tabell 20a framgår att målet är uppfyllt för innevarande år. Utfallet av indikatorn bör detta år tolkas restriktivt bland annat för att inriktningen i kontrollarbetet varierar men framför allt för att fokus under året har varit riktat mot implementering av det så kallade pricksystemet.

Tabell 20a Överträdelsehantering

Antal verksamma fartyg under 2012	Antal aktiva fartyg under 2012	Antal med upprepade överträdelser	Andel med upprepade överträdelser (%)
1380	1097	10	0,7 i förhållande till antal verksamma och 0,9 i förhållande till antal aktiva

Tabell 20b

	Kontrollform - Administrativ som omfattar handelskontroll, korskontroll och registreringskontroll	Kontrollform - Fältkontroll ¹	Allmän information ²
Misstänkta/upptäckta överträdelser	16 113	103	Uppgifterna avser perioden 120101-121231 med utgångspunkt i att överträdelsen har skett under 2012. Ett ärende kan avse flera loggblad och då får varje loggblad ett ärendenummer.
Antal initierade ärenden i Sankbas	89	73	
Beslut om sanktionsavgift	25	63	
Beslut om särskild avgift/åtalsanmälan	32	11	
Initierade i sanktionsdatabasen men avskrivna ärenden	22	2	
Hanterade överträdelser men inget ärende initierat i sanktionsdatabasen	N/A	26 ³	

¹ Med fältkontroll avses här sådan landningskontroll, transportkontroll etc som HaV:s landningskontrollanter utför.

² Pågående ärenden, dvs. där inget beslut har fattats eller dom meddelats finns inte med i redovisningen.

³ Dessa pm finns arkiverade i en mapp i centralarkivet, ej elektroniskt. I vissa fall har den rapporterade överträdelsen inte föranlett att ärende initierats men kan ha noterats i ett pågående ärende.

Förklaring till tabell 20a och b

Havs- och vattenmyndigheten startade den 1 juli 2011. Efter en översyn av uppgifterna som lämnades i årsredovisningen på Fiskeriverkets (upphörde den 30 juni 2011) tid uppdagades ett behov av att förtydliga tabeller, komplettera uppgifterna och sammanställa redovisningen på annat sätt från Havs- och vattenmyndighetens start. Med anledning av att 2012 är myndighetens första hela verksamhetsår är det också detta år som utgör startpunkten för den "nya" redovisningen.

Tillsynsvägledning

HaV ska ge tillsynsvägledning i syfte att stödja de operativa tillsynsmyndigheterna i deras arbete.

I HaV:s första plan för tillsynsvägledning inom fisketillsynens och fiskerikontrollens område för åren 2012—2014 beskrivs hur denna vägledning utförs.

Fiskerikontrollen följs upp månadsvis enligt en särskild årlig tillsynsplan som upprättats av HaV och Kustbevakningen i samordning. Arbetet har förankrats genom samverkan med andra berörda myndigheter. Syftet är att genom samordning öka effektiviteten i den operativa tillsynen såväl regionalt som på nationell nivå. Tillsynsvägledningen ska ge tillsynsmyndigheterna bättre stöd för den operativa tillsyn de bedriver.

Under 2012 inrättades en samverkansgrupp för utveckling av tillsyn och kontroll på fiskets område. I samverkansgruppen deltog representanter för länsstyrelserna, Kustbevakningen och HaV:s fiskerikontroll och ett första möte hölls i augusti.

Tillsynsvägledning på fiskerikontrollens område har under året inriktat sig på att uppdatera gamla och ta fram nya instruktioner och lathundar för kontrollens genomförande. Syftet är att ge stöd i arbetet och att säkerställa att arbetet utförs på samma sätt.

A photograph of a wooden mast with several flags, overlaid with a teal gradient. The mast is made of light-colored wood and has several horizontal cross-arms. A rope is wrapped around the mast in a spiral pattern. Several flags are attached to the mast, including a large white flag and a smaller red flag. The background is a clear blue sky.

Övrig redovisning

Personalstruktur

HaV hade i medeltal 218 medarbetare (221 ÅA). Av dessa är 53 % kvinnor och 47 % män. Inom chefskollektivet har fördelningen varit 48 % och män 52 %. Vid 2012 års utgång var medelålder 44 år för kvinnor och 48 år för män. Sjukfrånvaron på myndigheten stannade på en total om 2,0 % (mot 1.6 % 2011).

Tabell 21 Åldersfördelning per kön (per 31 december 2012)

	Män	Kvinnor
≤ 29 år	0	3
30-40	31	43
41-50	36	39
51-60	29	29
61-66	14	6
≥ 66 år	1	0

Tabell 22 Sjukfrånvaro i procent

	2011	2012
Total sjukfrånvaro i förhållande till den sammanlagda arbetstiden	1,6	2,0
Kvinnor	2,1	2,5
Män	1,1	1,5
Andelen total sjukfrånvaro som varat sammanhängande i en period om 60 kalenderdagar eller mer	38,8	28,3
Kvinnor	34,7	20,4
Män	46,0	42,3
Sjukfrånvaro för åldersgruppen 29 år och yngre i förhållande till den sammanlagda ordinarie arbetstiden för den åldersgruppen	0,1	0,4
Kvinnor	0,2	0,6
Män	0,0	0,0

forst. tabell 22 Sjukfrånvaro i procent	2011	2012
Sjukfrånvaro för åldersgruppen 30-49 år i förhållande till den sammanlagda ordinarie arbetstiden för den åldersgruppen.	0,7	1,2
Kvinnor	1,0	1,4
Män	0,4	1,0
Sjukfrånvaro för åldersgruppen 50 år eller äldre i förhållande till den sammanlagda ordinarie arbetstiden för den åldersgruppen	3,0	3,3
Kvinnor	4,6	5,1
Män	1,7	2,2

Kompetensförsörjning

Under året har arbetet gått vidare vad gäller att bemanna det 40-talet befattningar som ledigförklarades i samband med myndighetens bildande.

Under året har merparten av myndighetens medarbetare i blandade grupper, deltagit i chefsledda värdegrundsworkshops. Syftet med en gemensam värdegrund är att skapa samsyn kring vad som är viktiga förhållningssätt för oss på HaV; hur vi samarbetar, samverkar och bemöter varandra och omvärlden vilket bidrar till ökad tydlighet, enhetlighet och effektivitet. Med utgångspunkt i myndighetens uppdrag och den statliga gemensamma värdegrunden har medarbetarna diskuterat viktiga förhållningssätt och också lämnat bidrag i form av ord. Dessa bidrag har i sin tur tagits om hand och utvecklats till en värdegrund som bygger på medarbetarnas topp 10-bidrag och den presenterades och diskuterades på en personaldag i december.

Undersökningsfartygen

Utformningen av HaV marina miljö- och resursundersökningar är ett resultat av nationella prioriteringar och internationella åtaganden. Huvuddelen av undersökningar i kust- och hav utförs genom fartygsexpeditioner. Undersökningarna köps in från universitet och myndigheter såsom SMHI.

HaV har ett vitalt intresse av att det finns fartygsresurser tillgängliga då resultaten från provtagningar till havs och längs kusterna är nödvändiga för återrapporteringen till regeringen och de internationella organen. Myndigheten har dock inget uttalat ansvar för att säkerställa de fartygsresurser som krävs för att leverera data från miljöövervakning. Av bland annat detta skäl fattade HaV ett inriktningsbeslut hösten 2011 om att avveckla sin rederiorganisation.

Avveckling av rederiorganisationen

Med stöd av inriktningsbeslutet påbörjades avvecklingen av rederiorganisationen under 2012. Fartyget U/F Argos är under försäljning och arbetet med att hitta en ny huvudman för HaV:s andra fartyg Mimer har pågått under året.

Sjöfartsverket redovisade i december 2012 sitt regeringsuppdrag att utreda behov och effektivt nyttjande av forsknings och undersökningsfartyg. Utredningen föreslår att ett gemensamt statligt rederi för forsknings och undersökningsfartyg bildas. Regeringens framtida beslut med anledning av uppdraget

kan komma att påverka huvudmannskapet för Mimer. Om inte någon ny huvudman för Mimer pekas ut kommer HaV att påbörja en försäljning av fartyget.

Det avtal som HaV och Danmarks Tekniska Universitet (DTU) träffade 2011 avseende hyra av deras fartyg Dana har under året överlåtits till SLU Sveriges lantbruksuniversitet. Överlåtelsen innebär att HaV nu inte längre är avtalspart med någon av de redare som tillhandahåller fartyg för undersökningsverksamheten. HaV:s roll som beställare av undersökningar har därmed renodlats.

Avvecklingen av rederiorganisationen har inneburit att MBL-förhandlingar om övertalighet för HaV:s ombordanställda genomförts. Förhandlingarna resulterade i att fjorton medarbetare sagts upp från sina anställningar på grund av arbetsbrist.

Intäkter av avgifter och annan verksamhet

Tabell 23 Avgiftsfinansierad verksamhet (tkr)

Avgiftsområden	Över/underskott tom 2011	Avgiftsintäkter		Kostnader		Resultat		Ackumulerat utfall tom 2012
		Utfall	Budget	Utfall	Budget	Utfall	Budget	
Fiskestödjande åtgärder m.m.	5	14 256	8 000	-14 267	-8 000	-11	0	-6
Tjänsteexport, Swedmar avgifter	4	1 446	8 000	-1 446	-8 000	0	0	4
Summa	9	15 702	16 000	-15 713	-16 000	-11	0	-2

I resultaträkningens post "Intäkter av avgifter och andra ersättningar" ingår även medel från vattendomar, intäkter enligt 4§ och övriga intäkter. Ovan redovisas i regleringsbrevet upptagna avgiftsområden.

Under året har SIDA genom enheten för Globala program konstaterat att det inte fanns möjligheter till fortsatt finansiering för samverkan med HaV genom det globala anslaget. Under 2011 överenskomna studier har slutförts och redovisats under året.

Charter av fartyg för genomförande av undersökningar inom ramen för datainsamlingsförordningen (DCF) och den maritima medfört kraftigt ökade kostnader.

Utredningskontoren har per 2012-01-01 övergått till länsstyrelserna varvid avgiftsområde Utredningar, förordningar, miljöbalksärende ej medtagits.

Redovisning mot inkomsttitel (tkr)

Inkomsttitel	Benämning	Beräknat belopp	Inkomster
2811	Övriga inkomster av statens verksamhet	0	50
2714	Sanktionsavgifter m.m.	250	302
2552	Övrig offentligrättslig verksamhet	1 000	55
Summa		1 250	407

Från den 1/1 2012 har utredningskontoren överförts till tre länsstyrelser genom regeringsbeslut varför verksamheten inte nått den nivå som planerades.

Fördelning av intäkter och kostnader enligt vald indelning av verksamheten

Tabell 24 Utfall 2012, enligt verksamhetens indelning (tkr)

	Havsförvaltning	Fiskförvaltning	Vattenförvaltning
Intäkter			
Intäkter av anslag	114 737	131 750	63 525
Intäkter av avgifter och andra ersättningar	1 398	15 418	268
Intäkter av bidrag	3 065	16 766	678
Finansiella intäkter	0	312	1
Summa	119 200	164 247	64 472
Kostnader			
Kostnader för personal	34 163	85 908	25 967
Övriga kostnader	84 915	78 697	38 770
Summa	119 078	164 605	64 737
Verksamhetsutfall	122	-358	-265
Uppbördsverksamhet			
Intäkter av avgifter m.m. samt andra intäkter som inte disponeras av myndigheten	18	370	18
Medel som tillförts statens budget från uppbördsverksamhet	-18	-370	-18
Saldo	0	0	0
Transfereringar			
Medel som erhållits från statens budget för finansiering av bidrag	184 955	143 825	388 082
Medel som erhållits från myndigheter för finansiering av bidrag	0	2 411	0
Övriga erhållna medel för finansiering av bidrag	0	35 889	0
Finansiella intäkter	12	7 602	0
Finansiella kostnader	0	-507	0
Avsättning till/upplösning av fonder m.m. för transfereringsändamål	0	-4 830	0
Lämnade bidrag	-184 967	-184 390	-388 082
Saldo	0	0	0
Årets kapitalförändring	122	-358	-265

A blue-tinted photograph of a beach scene. The foreground is dominated by the textured surface of the ocean, with small waves and ripples. In the middle ground, a larger wave is breaking, creating a white foam. The background shows a sandy beach with some sparse vegetation and a small structure in the distance under a clear blue sky.

Finansiell redovisning

Verksamhetens utfall

Havs- och vattenmyndighetens första räkenskapsår omfattade perioden 1 juli – 31 december 2011. Detta medför att jämförelsesiffror för föregående år baseras på denna tidsperiod.

Havs- och vattenmyndigheten flyttade in i nya lokaler i april 2012. Avsättning för hyra för återstående hyrestid (till och med maj 2013) för de lämnade lokalerna gjordes i bokslutet för 2011. Avsättningen uppgår 31 december 2012 till 1 453 tkr.

Övriga driftkostnader uppgår till 155 717 tkr, vilket är lägre än budgeterat och beror framför allt på att beställningar av uppdrag inte kunnat göras i den utsträckning som planerat.

Under 2011 fattade Havs- och vattenmyndigheten ett inriktningsbeslut att fartygsverksamheten vid myndigheten skall avvecklas. Som en del i detta beslut ingår att skrota myndighetens undersöknings-fartyg Argos som är belagt med nyttjandeförbud till följd av konstaterad förekomst av asbest på fartyget. I bokslutet för 2011 har en nedskrivning gjorts med 2 081 tkr varefter bokfört värde motsvarar bedömt nettoförsäljningsvärde 0 kr. Under våren 2012 har övertalig personal sagts upp och reservering för uppsägningslöner inklusive pensionskostnader har belastat verksamhetens utfall för redovisningsperioden med 1 469 tkr.

Fartyget Ancylus har sålts under perioden. Försäljningen har resulterat i en realisationsvinst om 564 tkr, som har gottgjorts förvaltningsanslaget.

Fartyget Mimer är under förberedelser för avyttring. En värdering har utförts av extern värderingsman. Ett marknadsvärde vid en försäljning inom Sverige har indikerats till nivån 15 000 tkr. Fartyget Mimers bokförda värde översteg det bedömda marknadsvärdet vilket har påkallat en justering av det bokförda värdet i balansräkningen till 15 000 tkr.

Av de finansiella kostnaderna på 3 118 tkr, utgör 2 303 tkr valutakursförluster. Av dessa består 1 598 tkr av valutakursförlust på EU-medel gällande datainsamling för 2010 och vars slututbetalning betalades från EU under 2012. Intäkten täcker kostnader som uppstod 2010 i Fiskeriverket vars saldo Havs- och vattenmyndigheten övertog i samband med Fiskeriverkets nedläggning. Merparten av resterande valutakursförluster har uppstått i samband med erhållna EU-bidrag för arbetet med kontrollförordningen.

Transfereringar

Transfereringarna avser huvudsakligen 1:2-, 1:8- och 1:12-medel samt utbetalning av medel från vattendomar. Därutöver har bidrag betalats ut till Sveriges Lantbruksuniversitet (SLU) gällande datainsamlingen (DCF) som delfinansieras av EU-medel.

Verksamheten inom Utredningskontoren har förts över till länsstyrelserna i Västra Götaland, Norrbotten respektive Västernorrland per den 1 januari 2012. Per den 31 december 2012 har överföring från Havs- och vattenmyndighetens förvaltningsanslag gjorts med totalt 7 025 tkr.

Medel som erhållits från statens budget för finansiering av bidrag uppgår till 716 862 tkr. Utfallet av lämnade bidrag uppgår till 757 439 tkr.

De finansiella intäkterna under transfereringsavsnittet utgörs av avkastningen på fondmedel från vattendomar som Havs- och vattenmyndigheten förmedlar till bidragsmottagare.

Bemyndiganden och anslag

Bemyndiganderamen för anslag 1:12 2012 är 155 000 tkr, utnyttjande är 84 378 tkr. För 2012 uppgick anslaget 1:12 (ap.2 Havs- och vattenmiljöer) till 737 565 tkr. Vid utgången av 2012 kunde anslagssparandet fastställas till totalt 824 tkr.

Bemyndiganderamen för anslag 1:2 2012 är 25 000 tkr, utnyttjande är 7 184 tkr. För 2012 uppgick anslaget 1:2 (ap.3 Miljöövervakning) till 80 200 tkr samt anslaget 1:2 (ap.5 SWH) till 3 000 tkr. Vid utgången av 2012 kunde anslagssparandet fastställas till totalt 4 tkr.

Avvecklingsmyndigheten för Fiskeriverket

Havs- och vattenmyndigheten har övertagit Avvecklingsmyndigheten för Fiskeriverkets tillgångar och skulder per 30 juni 2012, i enlighet med regleringsbrev. I samband med överföringen har en post för avsättningar gällande uppsägningslöner om 203 tkr övertagits. Övertagande av utgående balanser från Avvecklingsmyndigheten för Fiskeriverket har skett utifrån erhållna underlag. Se även not 15 Avräkning med statsverket.

Årets kapitalförändring

Bidragsintäkter som mottagits från Jordbruksverket gällande medel ur EFF (Europeiska Fiskefonden) skall täcka de strukturstödsprojekt som avslutats i Fiskeriverket men där intäkten inkommit till Havs- och vattenmyndigheten efter 30 juni 2011. Resultatet för dessa strukturstödsprojekt ingår i Fiskeriverkets utgående balans för kapitalförändring, som Havs- och vattenmyndigheten övertagit från Fiskeriverket. I samband med nedskrivningen av forskningsfartyget Mimer ökade kostnadsmassan i årets kapitalförändring då delar av finansieringen vid ombyggnationen på fartyget har finansierats av medel ur EFF.

Utbetalade ersättningar till ledamöter i insynsrådet m.m.

Skattepliktiga ersättningar och andra förmåner som betalats ut till ledamöter i insynsrådet och ledande befattningshavare inom Havs- och vattenmyndigheten, tkr.

Generaldirektör:

Björn Risinger	- bruttolön	1 165
	- förmåner	157

Ledamot i insynsrådet för Statens jordbruksverk
Ledamot i insynsrådet för SMHI

Insynsrådsledamöter:

Åsa Andersson	- arvode	4,5
Lars Hjalmered	- arvode	1,5
Sara Karlsson	- arvode	3,0
Maria Losman	- arvode	4,5
Kew Nordqvist	- arvode	4,5
Henrik Svenberg	- arvode	4,5
Åsa Torstensson	- arvode	4,5
Lars Tysklind	- arvode	4,5

Uppdrag som styrelse- eller rådsledamot i andra statliga myndigheter samt uppdrag som styrelseledamot i aktiebolag:

Åsa Andersson	Inga övriga uppdrag
Lars Hjalmered	Ledamot i Göteborgs Kommunala Förvaltnings AB Ledamot i Johanneberg Science Park AB
Sara Karlsson	Inga övriga uppdrag
Maria Losman	Styrelseordförande i Ecoplan AB60
Kew Nordqvist	Ledamot i Gentekniknämnden Ledamot i Polisstyrelsen i Jönköpings län
Henrik Svenberg	Sveriges Fiskares Service AB – ordförande/VD Swefisk AB (helägt av Svensk Fisk ek. för) – ordförande
Åsa Torstensson	Vallagskommittén - på uppdrag av regeringen Översyn av Riksdagsordningen - på uppdrag av Riksdagsstyrelsen
Lars Tysklind	Ledamot i Hälso- och sjukvårdens ansvarsnämnd, HSAN Ledamot i Gentekniknämnden

Resultaträkning 2012

Belopp i tkr		2012	2011 (1/7-31/12)
Verksamhetens intäkter			
Intäkter av anslag	not 1	310 012	126 659 *)
Intäkter av avgifter och andra ersättningar	not 2	17 084	13 662
Intäkter av bidrag	not 3	20 509	4 237
Finansiella intäkter	not 4	313	101
Summa		347 919	144 659 *)
Verksamhetens kostnader			
Kostnader för personal	not 5	-146 037	-63 891
Kostnader för lokaler		-10 005	-13 805
Övriga driftkostnader	not 6	-155 717	-57 035
Finansiella kostnader	not 7	-3 118	-1 144
Avskrivningar och nedskrivningar	not 11	-33 543	-8 260
Summa		-348 420	-144 135 *)
Verksamhetsutfall	not 10	-501	524
Uppbördsverksamhet			
Intäkter av avgifter m. m. samt andra intäkter som inte disponeras av myndigheten	not 8	407	391
Medel som tillförts statens budget från uppbördsverksamhet		-407	-322
Saldo		0	69
Transfereringar			
Medel som erhållits från statens budget för finansiering av bidrag		716 862	273 825
Medel som erhållits från myndigheter för finansiering av bidrag		2 411	0
Övriga erhållna medel för finansiering av bidrag		35 889	13 001
Finansiella intäkter	not 17	7 614	6 262
Finansiella kostnader	not 17	-507	-589
Avsättning till/upplösning av fonder m. m. för transfereringsändamål	not 17	-4 830	-4 742
Lämnade bidrag	not 9	-757 439	-287 757
Saldo		0	0
Årets kapitalförändring	not 10	-501	593

*) Siffrorna för 2011 är rättade.

Rättningen är gjord med anledning av felaktigt redovisat belopp samt felsummerade intäkter och kostnader i ÅR 2011.

Balansräkning 2012

Belopp i tkr		2012-12-31	2011-12-31
TILLGÅNGAR			
Immateriella anläggningstillgångar	not 11,20		
Balanserade utgifter för utveckling		36 788	30 296
Rättigheter och andra immateriella anläggningstillgångar		1 444	1 837
Materiella anläggningstillgångar	not 11,20		
Förbättringsutgifter på annans fastighet		3 143	258
Maskiner, inventarier och installationer m.m.		26 709	48 250
Finansiella anläggningstillgångar	not 11		
Andra långfristiga fordringar		88 047	82 674
Fordringar			
Kundfordringar		7	1 285
Fordringar hos andra myndigheter	not 12	7 400	8 783
Övriga fordringar	not 13	3 754	5 583
Periodavgränsningsposter	not 14		
Förutbetalda kostnader		7 374	4 907
Upplupna bidragsintäkter		8 786	14 198 *)
Övriga upplupna intäkter		284	356
Avräkning med statsverket	not 15		
Avräkning med statsverket		9 482	15 472
Kassa och bank			
Behållning räntekonto i Riksgäldskontoret		1 433	5 454
Kassa och bank		2	0
Summa tillgångar		194 652	219 354
KAPITAL OCH SKULDER			
Myndighetskapital			
Balanserad kapitalförändring	not 16	4 062	3 538
Kapitalförändring enligt resultaträkningen	not 10	-501	593
Fonder			
Fonder	not 17	99 385	94 555
Avsättningar			
Avsättning för pensioner och liknande förpliktelser	not 18	177	310
Övriga avsättningar	not 19	3 744	8 536
Skulder m.m.			
Lån i Riksgäldskontoret	not 20	32 496	56 930
Skulder till andra myndigheter	not 21	8 095	13 715 *)
Leverantörsskulder		13 610	9 463
Övriga skulder	not 22	3 371	5 397
Periodavgränsningsposter	not 23		
Upplupna kostnader		12 626	15 481
Oförbrukade bidrag		16 925	9 514 *)
Övriga förutbetalda intäkter		661	1 323
Summa kapital och skulder		194 652	219 354

*) Med anledning av Riksrevisionens iakttagelser i samband med granskning av ÅR är siffrorna för 2011 rättade. Rättningen är gjord med anledning av felaktigt redovisad balansomslutning.

Anslagsredovisning 2012 i tkr

Samtliga anslag är ramanslag.

Anslag		Ingående överföringsbelopp	Årets tilldelning enligt regleringsbrev	Omdisponerat anslagsbelopp	Utnyttjad del av medgivet överskridande	Indragning	Totalt disponibelt belopp	Utgifter	Utgående överföringsbelopp	Not till anslagsredovisningen
Utgiftsområde 20										
Allmän miljö- och naturvård										
20 01 002	Miljöövervakning m.m.	4 792	83 200	0	0	-4 792	83 200	-83 196	4	1
	003 Miljöövervakning m.m.	4 792	80 200	0	0	-4 792	80 200	-80 196	4	
	005 Swedish Water House	0	3 000	0	0	0	3 000	-3 000	0	
20 01 012	Åtgärder för havs- och vattenmiljö	16 322	737 565	0	0	-16 322	737 565	-736 741	824	2
	002 Havs- och vattenmiljöer	15 244	737 565	0	0	-15 244	737 565	-736 741	824	
	003 Kompetensuppbyggnad	1 078	0	0	0	-1 078	0	0	0	
20 01 017	001 Havs- och vattenmyndigheten	4 286	183 256	5 328	0	0	192 870	-192 645	225	
Utgiftsområde 23										
Areella näringar, landsbygd och livsmedel										
23 01 008	Ersättning för viltskador m.m.	0	25 000	0	0	0	25 000	-19 961	5 039	4
	003 Bidrag för att förebygga skador orsakade av säl och för att ersätta inträffad sådan skada	0	25 000	0	0	0	25 000	-19 961	5 039	
23 01 014	002 Resterande medel från Fiskeriverket	0	0	-5 328	0	0	-5 328	5 328	0	
23 01 017	002 Fiskevård	3	0	0	0	-3	0	0	0	3
Summa anslag		25 402	1 029 021	0	0	-21 117	1 033 307	-1 027 215	6 092	

Noter till redovisning mot anslag

Anslagstilldelningar/indragning enligt regeringsbeslut samt kommentar

Not

- Enligt regeringsbeslut I:27 daterat 2011-12-22 disponeras ingen anslagsbehållning från 2011. Beslutet innebär att 4 792 tkr därmed blir indraget.
- Enligt regeringsbeslut I:28 daterat 2011-12-22 disponeras ingen anslagsbehållning från 2011. Beslutet innebär att 16 322 tkr därmed blir indraget.
- Enligt regeringsbeslut 21 daterat 2011-12-22 disponeras ingen anslagsbehållning från 2011. Beslutet innebär att 3 tkr därmed blir indraget.
- Havs- och vattenmyndigheten tog över en budgetprocess gällande viltskadeanslaget från Naturvårdsverket vid årsskiftet. Viltskadeanslaget ska i första hand användas till förebyggande åtgärder. Proceduren har varit att först ta ställning till ansökningar för medel för förebyggande åtgärder, därefter utbetalning av sälskadeersättningar till länen. Liksom tidigare reserverades en del av anslaget till en andra ansökningsomgång för förebyggande åtgärder, men inga ytterligare ansökningar kom in.

Redovisning mot inkomsttitel					se not 8
Inkomsttitel	Benämning	Beräknat belopp	Inkomster	Not	
2811	Övriga inkomster av statens verksamhet	0	50		
2714	Sanktionsavgifter m.m.	250	302		
2552	Övriga offentligt rättslig verksamhet	1 000	55	5	
Summa		1 250	407		

Not till Redovisning mot inkomsttitel

Not

- 5** Från den 1/1 2012 har utredningskontoren överförts till tre länsstyrelser genom regeringsbeslut varför verksamheten inte nått den nivå som planerades.

Redovisning mot beställningsbemyndiganden

Anslag/anslagsbenämning	Tilldelat bemyndigande	Ingående åtaganden	Utestående åtaganden	Utestående åtagandenas fördelning per år					Not
				2012-12-31	2013	2014	2015	2016-	
20 01 002 003	Miljöövervakning m.m.	25 000	0	7 184	7 184	0	0	0	6
20 01 012 002	Åtgärder för havs- och vattenmiljö	155 000	149 268	84 378	44 428	28 096	8 352	3 502	7

Noter till Redovisning mot beställningsbemyndiganden

Not

- 6** Under 2012 har Havs- och vattenmyndigheten inte fullt utnyttjat det planerade bemyndigandet avseende 1:2 anslaget p.g.a. den osäkra situationen vad gäller finansiering av de kraftigt ökade kostnaderna för undersökningsfartyg inom Kust- och havsprogrammet.
- 7** Av den totala bemyndiganderamen för år 2012, 155 000 tkr, har 84 378 tkr bundits upp i framtida åtaganden som faller ut som kostnader under åren 2013–2016. Den framtida minskningen av anslaget 1:12 medförde att endast ett fåtal fleråriga projekt eller andra åtaganden ingicks under året.

Finansiella villkor för anslag 1:12, 1:17, 1:8

Anslag/ anslagspost	Ändamål	Villkor högst	Utfall
20 01 012 002	Bidrag till lokala vattenvårdsprojekt - varav får betalas till länsstyrelserna för deras administration av bidraget	120 000 5 000	78 728 4 965
20 01 012 002	För arbete enligt förordningen (2004:660) om förvaltning av kvaliteten på vattenmiljön får högst 154 800 tkr användas - varav bidrag till länsstyrelserna enl tidigare fördelningsnyckel - varav bidrag till länsstyrelser som är vattenmyndigheter - varav bidrag till Sveriges meteorologiska och hydrologiska institut - varav bidrag till Sveriges geologiska undersökning	116 800 17 000 15 000 6 000	116 800 14 000 15 000 6 000
20 01 012 002	Bidrag till att utveckla modellunderlag för beslut om åtgärd mot övergödning av Östersjön	7 000	7 000
20 01 012 002	Till länsstyrelsen i Norrbottens län för tillsyn av vattenverksamhet med fokus på kraftverk, dammar och vattenreglering	5 000	5 000
20 01 012 002	Till Statens jordbruksverk för att genomföra särskilda insatser för effektiv miljötillsyn inom jordbruket under 2011-2012	5 000	*
20 01 012 002	För fartygsverksamhet	30 000	29 241
20 01 012 002	Kostnader för etablering av Havs- och vattenmyndigheten	15 000	4 552
20 01 017 001	För verksamhetskostnader för verksamhet som flyttats över till länsstyrelsen i Västra Götaland, länsstyrelsen i Norrbotten och länsstyrelsen i Västernorrland	7 612	7 025
23 01 008 003	Till länsstyrelserna för att förebygga skador orsakade av säl och för att ersätta inträffad sådan skada	25 000	19 961

* Hela bidraget utbetalades under 2011

Anslag/ anslagspost	Ändamål	Villkor minst	Utfall
20 01 012 002	Till Statens jordbruksverk för nationell medfinansiering av det Operativa programmet för fiskerinäringen i Sverige 2007-2013	15 000	15 000

Övriga villkor

Låneram	85 000
Räntekontokredit	45 000
Anslagskredit	
20 01 002 003	0
20 01 002 005	0
20 01 012 002	0
20 01 012 003	0
20 01 017 001	5 777
23 01 008 003	750
23 01 014 002	0
23 01 017 002	0

Finansiella villkort enligt:

Regeringsbeslut I:28 2011-12-22, Regeringsbeslut I:27 2011-12-22, Regeringsbeslut I:2 2012-03-22,
Regeringsbeslut I:20 2012-06-28, Regeringsbeslut 21 2011-12-22, Regeringsbeslut 20 2011-12-22

Tilläggsupplysningar och noter

Redovisnings- och värderingsprinciper

Allmänt

Årsredovisningen för Havs- och vattenmyndigheten har upprättats i enlighet med förordningen (2000:605) om årsredovisning och budgetunderlag. Redovisningen följer god redovisningssed i enlighet med förordningen (2000:606) om myndigheters bokföring.

Undantag från EA-regler

I regleringsbrevet anges att Havs- och vattenmyndigheten inte skall finansiera investeringar i anläggningstillgångar som används i verksamheten med lån i Riksgäldskontoret enligt kapitalförsörjningsförordningen (1996:1188), till den del som finansieras med EU-medel och fiskeavgiftsmedel.

Värdering av fordringar och skulder

Fordringar har tagits upp till det belopp som efter individuell prövning beräknas bli betalt. Fordringar och skulder i utländsk valuta har värderats till balansdagens kurs.

Periodavgränsningsposter

Projektkostnader periodiseras till upparbetat värde. För periodisering av leverantörfakturer avseende omkostnader i verksamheten tillämpas en beloppsgräns om 50 tkr.

Likviditetsflödet

Havs- och vattenmyndigheten tillämpar principen att in- och utbetalningar belastar räntekontot. Vid transfereringar och förbrukning av anslagen 1:2, 1:8 och 1:12 belastas statens checkräkning (SCR) som inte är räntebärande.

Medel från vattendomar, fondredovisning m.m.

Havs- och vattenmyndigheten administrerar medel från vattendomar och beslut (villkorsmedel). Dessa medel används för transfereringar till olika externa bidragsmottagare, men också till Havs- och vattenmyndighetens egen verksamhet enligt regeringsbeslut.

De medel som använts i Havs- och vattenmyndighetens egen verksamhet har redovisats på intäkts- och kostnadskonton i resultaträkningens verksamhetsdel. Samtliga medel, inklusive avkastning och förvaltningskostnader, har redovisats i resultaträkningens transfereringsdel. Detta avser såväl Havs- och vattenmyndighetens egen verksamhet som bidrag till externa mottagare. Fakturerade avgifter enligt vattendomarna redovisas som kortfristig fordran och beloppen avsätts därefter till fond. Fonderna förvaltas av Kammarkollegiet och återfinns också som tillgångspost. Fonderna är värderade till bokfört värde. Fondernas marknadsvärde per den 31 december 2012 uppgick till 116 646 tkr.

Som fonder räknas; medel från vattendomar, villkorsmedel, foderavgiftsmedel samt medel avseende Dalälven. Medlen återfinns under rubriken "Fonder" i balansräkningen.

Värderingsprinciper för anläggningstillgångar

Avskrivningarna enligt plan grundas på anläggningarnas ursprungliga anskaffningsvärde och fördelas över den beräknade livslängden. Maskiner och inventarier redovisas som anläggningstillgång om de har ett anskaffningsvärde om minst 20 tkr och en ekonomisk livslängd som uppgår till minst tre år. Förbättringsutgifter på annans fastighet och immateriella tillgångar redovisas som anläggningstillgångar om de har ett anskaffningsvärde om minst 20 tkr. Följande avskrivningsperioder tillämpas.

	Avskrivningstid (år)
IT-utrustning	3
Inventarier	5
Fartyg	20
Licensavgifter	3
Förbättringar på annans fastighet	återstående kontraktstid
Immateriella tillgångar	
Egenutvecklade IT-program	7
Övriga immateriella tillgångar	3

Egenutvecklade IT-program har en avskrivningstid om 7 år med anledning av bedömning att den tekniska livslängden är betydligt längre än 5 år.

Bidragsfinansierade projekt

Kvarstående över/underskott i avslutade helt eller delvis bidragsfinansierade projekt avräknas mot förvaltningsanslaget med undantag för bidragsintäkter som mottagits från Jordbruksverket. Dessa bidragsintäkter skall täcka de strukturstödsprojekt som avslutats i Fiskeriverket. Resultatet för dessa strukturstödsprojekt ingår i Fiskeriverkets utgående balans för kapitalförändring, som Havs- och vattenmyndigheten övertagit från Fiskeriverket.

Rättelse av fel

Rättelser av fel gällande jämförelsetalen för 2011 har gjorts i resultaträkningen, balansräkningen samt därtill hörande noter.

Rättning i resultaträkningen är gjord med anledning av felaktigt redovisat belopp för intäkter av anslag samt felsummerade intäkter och kostnader.

Rättning i balansräkningen är gjord utifrån iakttagelser i samband med Riksrevisionens granskning där felaktiga poster påverkat balansomslutningen.

Övrigt

Havs- och vattenmyndigheten startade 1 juli 2011 varför jämförelsetalen för föregående år baseras på tidsperioden 1/7–31/12 2011.

Noter

NOT 1 Intäkter av anslag (tkr)

	2012	2011
		1/7-31/12
1:17 Havs- och vattenmyndigheten	179 606	90 290
1:12 Åtgärder för havs- och vattenmiljö		
ap 2 Havs- och vattenmiljöer	79 781	34 060
ap 3 Kompetensuppbyggnad	0	1 922
1:2 Miljöövervakning	50 625	387
	310 012	126 659

NOT 2 Intäkter enligt 4 § avgiftsförordningen och andra ersättningar (tkr)

4 § Avgiftsförordningen	2012	2011
Intäkterna består av:		1/7-31/12
Uthyrning av lokaler	213	89
Konsultuppdrag	0	514
Övrigt	71	98
Summa	284	701

Intäkterna, enligt 4 § avgiftsförordningen, kommer från verksamhet som är av tillfällig natur eller av mindre omfattning. Vid bedömning av vad som är av mindre omfattning sätts intäkterna i relation till de totala kostnaderna för myndighetens verksamhet. Intäkterna får inte överskrida 5% av kostnaderna. För Havs- och vattenmyndighetens del uppgår andelen till 0,08 %.

Övriga ersättningar

Intäkter från fiskestödande åtgärder	14 256	9 475
Intäkter från tjänsteexport, Swedmar	1 446	1 605
Intäkter från utredningar, förordningar, miljöbalksärenden	0	592
Medel från vattendomar	0	845
Övriga avgifter och andra ersättningar	534	443
Summa	16 236	12 961

Försäljning fartyg Ancylus	564	0
Summa avgifter och andra ersättningar	17 084	13 662

Försäljningen av fartyget Ancylus har genererat ett överskott, vilket har disponerats i den verksamhet där den försålda egendomen har använts. Egendomen har finansierats med förvaltningsanslag.

NOT 3 Intäkter av bidrag (tkr)

	2012	2011 1/7-31/12
EU	6 046	959
EU DCF 2012	4 272	0
EU kontrollbidrag	3 311	454
NV medfinansier EFF	2 249	100
Jordbruksverket	1 768	152
Arbetsmarknadsverket	927	474
Lantmäteriet	884	0
EU Reseersättning	609	470
Naturvårdsverket	207	236
Försäkringskassan	82	0
Lst Jönköping	75	0
SIDA	45	29
Nordiska Ministerrådet	31	87
Svenska institutet	3	0
EU DCF 2011	0	1 288
Lst Norrbotten	0	-15
Trafikverket	0	3
	20 509	4 237

Ökningen av intäkter av bidrag beror främst på att EU-projekt inom kontrollförordningen har ökat under 2012 samt att ersättning från EU för arbetet inom datainsamlingen (DCF) på myndigheten har ökat.

NOT 4 Finansiella intäkter (tkr)

	2012	2011 1/7-31/12
Ränta på räntekonto i Riksgäldskontoret	127	47
Realiserade kursvinster	181	54
Övriga finansiella intäkter	5	0
	313	101

NOT 5 Kostnader för personal (tkr)

	2012	2011 1/7-31/12
Lönekostnader	95 187	41 442
Arbetsgivaravgifter, premier, pensioner	44 579	19 442
Övriga personalkostnader	6 469	3 027
Aktiverade utgifter för egenutvecklade tillgångar	-198	-20
Summa	146 037	63 891

I posten aktiverade utgifter för egenutvecklade tillgångar avses kostnader för egen personal, vilka förts över till pågående projekt dataprogram.

NOT 6 Driftkostnader (tkr)

	2012	2011 1/7-31/12
Havs- och vattenmyndighetens driftkostnader består av:		
- kostnader för köpta tjänster	138 303	47 122
- kostnader för resor	6 733	3 535
- kostnader för telekommunikation och post	3 514	2 761
- materiel	4 116	2 891
- övriga kostnader	3 051	726
Summa	155 717	57 035

Av 2012-års miljöövervakningsanslag har 50 000 tkr använts i uppdragsverksamheten på myndigheten. 2011 hanterades uppdragsverksamheten avseende miljöövervakningsanslaget (1:2) av Naturvårdsverket.

NOT 7 Finansiella kostnader (tkr)

	2012	2011 1/7-31/12
Ränta på lån i Riksgäldskontoret	806	603
Ränta räntekonto i Riksgäldskontoret	2	250
Realiserad kursförlust	2 303	255
Övriga finansiella kostnader	8	36
Summa	3 118	1 144

Den ökade kursförlusten beror på utbetalningar från EU gällande DCF och kontrollförordningen.

NOT 8 Uppbördsverksamhet (tkr)

	2012	2011 1/7-31/12
Övriga inkomster av statens verksamhet (Avgift landning otillåten fångst m.m.)	50	0
Sanktionsavgifter	302	322
Övrig offentligrättslig verksamhet (Dumpningsavgift)	55	0
	407	322
Periodisering offentligrättsliga avgifter	0	69
Intäkter av avgifter m.m. samt andra intäkter som inte disponeras av myndigheten	407	391

NOT 9 Lämnade bidrag (tkr)

	2012	2011 1/7-31/12
Bidrag till statliga myndigheter	695 925	275 904
Bidrag till affärsverk	15 000	0
Bidrag till statliga bolag	0	140
Bidrag till kommuner och övriga kommunala sektorn	13 724	1 569
Bidrag till landsting	27	533
Bidrag till andra EU-länder	79	0
Bidrag till övr länder och internationella organisationer	355	532
Bidrag till övr organisationer och ideella föreningar	21 858	6 166
Bidrag till privata företag	10 157	2 913
Bidrag till enskilda personer	315	0
Summa	757 439	287 757

NOT 10 Analys av årets kapitalförändring (tkr)

	2012	2011 1/7-31/12
Differensen mellan intäkter och kostnader i verksamheten består av: (före transfererings- och uppbördsverksamhet)		
Pågående strukturstödsprojekt, EG-delen	-2 260	-100
Avgiftsfinansierad verksamhet	-9	472
Bidragsverksamhet	1 768	152
Summa verksamhetsutfall	-501	524
Uppbördsverksamhet	0	69
Transfereringsverksamhet	0	0
Årets kapitalförändring	-501	593

NOT 11 Anläggningstillgångar (tkr)

Immateriella tillgångar

	2012	2011
Pågående projekt dataprogram		
Ingående anskaffningsvärde	15 785	10 700
Årets aktivering egenutv program	-14 003	0
Årets upparbetade utgifter	10 946	5 085
Bokfört värde	12 728	15 785
Dataprogram		
Ingående anskaffningsvärde	28 025	28 025
Årets aktivering egenutv program	14 003	0
Årets försäljning/utrangering	-3 191	0
Ingående ackumulerade avskrivningar	-13 514	-11 946
Årets försäljning/utrangering, avskrivningar	3 191	0
Årets avskrivningar	-4 454	-1 568
Bokfört värde	24 060	14 511
Rättigheter och andra immateriella anl.		
Ingående anskaffningsvärde	9 054	7 691
Årets anskaffningsvärde	709	1 363
Årets försäljning/utrangering	-1 910	0
Ingående ackumulerade avskrivningar	-7 216	-6 804
Årets avskrivningar	-1 036	-412
Årets försäljning/utrangering, avskrivningar	1 843	0
Bokfört värde	1 444	1 838
Summa immateriella tillgångar	38 232	32 134

Materiella tillgångar

Förbättringsutgifter, annans fastighet	2012	2011
Ingående anskaffningsvärde	3 536	3 536
Årets anskaffningsvärde	3 546	0
Årets försäljning/utrangering	-3 536	0
Ingående ackumulerade avskrivningar	-3 278	-2 711
Årets avskrivningar	-661	-567
Årets försäljning/utrangering, avskrivningar	3 536	0
Bokfört värde	3 143	258
Fartyg och Bilar	2012	2011
Ingående anskaffningsvärde	86 769	86 393
Årets anskaffningsvärde	66	376
Årets försäljning/utrangering	-3 710	0
Ingående ackumulerade avskrivningar	-47 843	-44 441
Årets avskrivningar	-2 112	-1 321
Årets försäljning/utrangering, avskrivningar	3 347	0
Årets nedskrivningar	-21 528	-2 081
Bokfört värde	14 989	38 926
Datorer kringutrustning	2012	2011
Ingående anskaffningsvärde	16 401	12 573
Årets anskaffningsvärde	1 332	3 828
Årets försäljning/utrangering	-5 511	0
Ingående ackumulerade avskrivningar	-11 351	-9 792
Årets avskrivningar	-2 438	-1 559
Årets försäljning/utrangering, avskrivningar	5 167	0
Bokfört värde	3 600	5 050
Övriga inventarier	2012	2011
Ingående anskaffningsvärde	18 046	17 609
Årets anskaffningsvärde	5 741	437
Årets försäljning/utrangering	-5 216	0
Ingående ackumulerade avskrivningar	-13 772	-13 019
Årets avskrivningar	-1 314	-753
Årets försäljning/utrangering, avskrivningar	4 635	0
Bokfört värde	8 120	4 274
Summa materiella tillgångar	29 852	48 508
SUMMA ANLÄGGNINGSTILLGÅNGAR	68 084	80 641

Finansering av anläggningstillgångar se not 20

Noten har förändrats gentemot årsredovisningen för 2011 för att erhålla bättre jämförbarhet mellan 2012 och 2011.

Ingående anskaffningsvärden och avskrivningar 2011 är de värden som övertogs av Fiskeriverket Efter marknadsvärdering har nedskrivning gjorts på fartyget Mimer med 21 528 tkr Stor del av gjorda utrangeringar utgörs av anläggningstillgångar övertagna från Fiskeriverket

Egenutvecklade IT-program har en avskrivningstid om 7 år med anledning av bedömning att den tekniska livslängden är betydligt längre än 5 år.

NOT 11 Anläggningstillgångar (tkr) forts

Finansiella tillgångar

Havs- och vattenmyndigheten har tillgångar hos Kammarkollegiet. Dessa tillgångar avser fiskeavgifter beslutade enligt vattenlagen. Medlen redovisas både på tillgångssidan och på skuldsidan i balansräkningen. Beloppet återfinns därför också under "Fonder". Beloppet inkluderar utdelningar och ränteintäkter.

Medlen hos Kammarkollegiet består av 25 fonder med olika placering i aktiekon-sortium, räntekonsortium samt likviditetsförvaltning. Kammarkollegiet ansvarar för förvaltningen. Nedan angivna belopp är Kammarkollegiets bokförda värde. Fondernas marknadsvärde per 31 december 2012 uppgår till 116 646 tkr.

	2012	2011
Kammarkollegiet	88 047	82 674

NOT 12 Fordringar hos andra myndigheter (tkr)

	2012	2011
Kundfordringar	2 465	5 423
Moms	4 935	3 360
Summa	7 400	8 783

NOT 13 Övriga fordringar (tkr)

	2012	2011
Medel från vattendomar	3 683	5 280
Övriga fordringar	72	303
Summa	3 754	5 583

NOT 14 Periodavgränsningsposter (tkr)

	2012	2011
Förutbetalda kostnader		
Förutbetalda hyror	2 925	2 148
Övriga förutbetalda kostnader	4 449	2 759
	7 374	4 907
Upplupna bidrag (pågående projekt)		
Upplupna bidragsintäkter myndigheter	70	154
Upplupna bidragsintäkter övriga	8 716	14 044 *)
	8 786	14 198
Övriga upplupna intäkter		
Upplupna intäkter (pågående projekt) myndigheter	284	265
Upplupna intäkter (pågående projekt) övriga	0	23
Övriga upplupna intäkter uppbörd	0	69
	284	356

*) Med anledning av Riksrevisionens iakttagelser i samband med granskning av ÅR är siffrorna för 2011 rättade.

NOT 15 Avräkning med statsverket (tkr)

	2012	2011
Uppbörd		
<i>Ingående balans</i>	0	-6
<i>Justering av ingående balans</i>	-69	0
Redovisat mot inkomsttitel (-)	-407	-322
Uppbördsmedel som betalats till icke räntebärande flöde (+)	406	329
Medel från räntekonto som tillförts inkomsttitel (+)	0	0
Fordringar/Skulder avseende uppbörd	-70	0
Anslag i icke räntebärande flöde		
<i>Ingående balans</i>	10 767	2 478
<i>Ingående balans från AvM Fiskeriverket</i>	364	0
Redovisat mot anslag (+)	839 898	310 194
Medel hänförliga till transfereringar m.m. som betalats till icke räntebärande flöde (-)	-843 277	-301 905
Fordringar/Skulder avseende anslag i icke räntebärande flöde	7 751	10 767
Anslag i räntebärande flöde		
<i>Ingående balans</i>	1 042	5 328
Redovisat mot anslag (+)	187 317	90 579
Anslagsmedel som tillförts räntekonto (-)	-188 584	-94 865
Återbetalning av anslagsmedel (+)	0	0
Fordringar/Skulder avseende anslag i räntebärande flöde	-225	1 042
Fordran avseende semesterlöneskuld som inte har redovisats mot anslag		
<i>Ingående balans</i>	3 663	3 952
<i>Justering ingående balans Utredningskontoren</i>	-465	0
Redovisat mot anslag under året enligt undantagsregeln	-340	-289
Fordran avseende semesterlöneskuld som inte har redovisats mot anslag	2 858	3 663
Övriga fordringar/skulder på statens centralkonto i Riksbanken		
<i>Ingående balans</i>	0	0
Inbetalningar i icke räntebärande flöde (+)	29 685	830
Utbetalningar i icke räntebärande flöde (-)	-873 388	-302 406
Betalningar hänförliga till anslag och inkomsttitel (+/-)	842 871	301 576
Saldo	-833	0
UTGÅENDE BALANS	9 482	15 472

Differensen 2011 mellan posten Anslag i räntebärande flöde gentemot anslagsredovisningen har reglerats 2012 genom omDispositionering av anslaget 23 01 14 002 2011 Resterande medel från Fiskeriverket 2011.

NOT 16 Balanserad kapitalförändring (tkr)

	2012	2011
IB Balanserad kapitalförändring	3 538	-7 742
Övergångseffekt p.g.a. ny regel för inkomsttitel enl ESV	-69	0
Föregående års kapitalförändring enligt resultaträkningen	593	11 280
UB Balanserad kapitalförändring	4 062	3 538

NOT 17 Fondredovisning m. fl. (tkr)

Fond/konto i BR	6:5	6:6	Äldre	6:9	Untran- Lanforsen	Villkors- medel	Flott- leder	TOTALT FONDER
IB 2012	39 702	8 956	4 169	3 418	22 173	15 772	365	94 555
Avsättning/upplösning UB 31/12	4 803	686	479	375	-3 167	1 655	0	4 830
	44 505	9 642	4 648	3 793	19 006	17 427	365	99 385
Inkomna bidrag	6 027	8 925	155	0	0	896	0	16 003
Lämnade bidrag								
- till egen verksamhet	0	0	0	0	0	0	0	0
- till externa	-3 692	-8 532	0	-20	-5 225	-798	0	-18 268
Finansiella intäkter	2 619	393	345	419	2 113	1 713	0	7 602 ¹⁾
Finansiella kostnader	-151	-99	-21	-24	-55	-156	0	-507
Summa	4 803	686	479	375	-3 167	1 655	0	4 830

	7 602 ¹⁾
Varav övriga finansiella intäkter i transfereringsverksamhet	<u>12</u>
Finansiella intäkter enligt RR	7 614

NOT 18 Avsättning till pensioner (tkr)

	2012	2011
Ingående avsättning	310	485
Årets pensionskostnad	0	0
Årets pensionsutbetalningar	<u>-133</u>	<u>-175</u>
Utgående avsättning	177	310

Avser delpensioner och särskild löneskatt

NOT 19 Övriga avsättningar (tkr)

	2012	2011
Avsättning kompetensutveckling	619	339
Avsättning pensionskulder	1 672	0
Avsättning utredningskontoren	42	512
Avsättning Ekelundsgatan 1	<u>1 411</u>	<u>7 685</u>
Utgående balans	3 744	8 536

Avsättning för kompetensutveckling 0,3% av bruttolönesumman per månad.

Pensionsskuld avser kostnad för uppsagd personal.

Beloppen för utredningskontoren och Ekelundsgatan är resterande belopp för hyreskostnader, vilka är upptagna i bokslutet 2011. Ny hyresgäst har flyttat in i lokalerna varvid beloppet justerats.

NOT 20 Skuld till Riksgäldskontoret (tkr)

	2012	2011
Lån till anläggningstillgångar		
Ingående saldo	56 930	60 653
Nyupptagna lån	4 670	0
Under perioden amorterat	-29 103	-3 723
Utgående saldo	32 496	56 930

Enligt regleringsbrevet för år 2012 disponerar Havs- och vattenmyndigheten en låneram på 85 000 tkr i Riksgäldskontoret för investeringar i anläggningstillgångar för förvaltningsändamål.

Mot bakgrund av ovannämnda redovisas finansieringen av anläggningstillgångar på följande sätt:

	2012	2011
Ingående lån (anskaffningsvärdet)	56 930	60 653
Nyupptagna lån	4 670	0
Direktamortering (avskrivning)	-29 103	-3 723
Summa	32 496	56 930
Finansiering av anläggningstillgångar	68 084	80 641
Lån Riksgäldskontoret 2012-12-31	32 497	56 930
Nyinköp, avskrivning och nedskrivning 2012-12	1 159	-4 749
Pågående utvecklingsprojekt	12 727	15 785
Anl. ej lånefinansierade enl regleringsbrev (46%)	21 701	12 675
Summa	68 084	80 641

Beviljad räntekontokredit i Riksgäldskontoret för år 2012 är 45 000 tkr.

NOT 21 Skulder till andra myndigheter (tkr)

	2012	2011
Leverantörsskulder	5 251	2 262
Moms	127	203
Avtalsförsäkringspremier	0	0
Arbetsgivaravgifter	2 718	2 451
Övriga skulder till andra myndigheter	0	8 800 *)
Summa	8 095	13 715

*) Med anledning av Riksrevisionens iakttagelser i samband med granskning av AR är siffrorna för 2011 rättade.

NOT 22 Övriga skulder (tkr)

	2012	2011
Personalens preliminärskatt	2 772	2 209
Övriga kortfristiga skulder	599	3 187
	3 371	5 397

NOT 23 Periodavgränsningsposter (tkr)

	2012	2011
Upplupna kostnader		
Upplupna löner och arvoden	959	2 345
Upplupna semesterlöner	8 226	9 899
Upplupna kostnader, övrigt	3 441	3 237
	<u>12 626</u>	<u>15 481</u>
Oförbrukade bidrag (pågående projekt)		
Oförbrukade bidrag myndigheter	3 184	9 250
Oförbrukade bidrag övriga	13 741	265 *)
	<u>16 925</u>	<u>9 514</u>
Förutbetalda intäkter		
Förutbetalda övriga intäkter (pågående projekt) myndigheter	661	1 068
Förutbetalda övriga intäkter (pågående projekt) övriga	0	254
Förutbetalda övriga intäkter uppbörd	0	0
	<u>661</u>	<u>1 323</u>

*) Med anledning av Riksrevisionens iakttagelser i samband med granskning av AR är siffrorna för 2011 rättade.

Sammanställning över väsentliga uppgifter

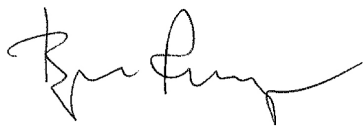
	<u>2012-12-31</u>	<u>2011-12-31</u>
Låneram hos Riksgäldskontoret		
Beviljad i regleringsbrev	85 000	75 000
Utnyttjad	32 496	56 930
Kontokredit hos Riksgäldskontoret		
Beviljad i regleringsbrev	45 000	40 000
Maximalt utnyttjad	8 375	25 283
Räntekonto		
Ränteintäkter	127	47
Räntekostnader	2	250
Avgiftsintäkter		
Disponibla avgiftsintäkter, utfall	16 520	13 662
Disponibla avgiftsintäkter, budget i regleringsbrev	16 000	18 946
Ej disponibla avgiftsintäkter, utfall	407	322
Ej disponibla avgiftsintäkter, budget i regleringsbrev	1 250	750
Anslag - Utgående reservationer		
Anslagssparande förvaltning	225	4 286
Anslagssparande sakanslag	0	0
varav in-tecknade belopp	225	4 286
Bemyndiganden		
Tilldelade bemyndiganden	155 000	130 000
varav gjorda åtaganden	84 378	149 268
Anslagskredit		
Beviljad i regleringsbrev	6 527	6 112
Utnyttjad kredit	0	0
Årsarbetskrafter och medelantalet anställda under året		
Årsarbetskrafter	221	213
Medelantalet anställda	218	225
Driftkostnad		
Per årsarbetskraft	1 411	636
Kapitalförändring		
Årets kapitalförändring	-501	593
Balanserad kapitalförändring	<u>4 062</u>	<u>3 538</u>

Havs- och vattenmyndigheten startade 1 juli 2011 varför jämförelsetalen i väsentliga uppgifter baseras på tidsperioden 1/7 – 31/12 2011.

Jag intygar att årsredovisningen ger en rättvisande bild av verksamhetens resultat samt av kostnader, intäkter och myndighetens ekonomiska ställning.

Vidare bedömer jag att den interna styrningen och kontrollen vid Havs- och vattenmyndigheten är betryggande.

Göteborg 2013-02-19

A handwritten signature in black ink, appearing to read 'Björn Risinger', with a stylized, cursive script.

Björn Risinger

Havs- och vattenmyndigheten
Box 11 930, 404 30 Göteborg
Tel. 010-698 60 00
www.havochvatten.se
havochvatten@havochvatten.se